

**ZEYTİNYAĞI
VE
SOFRALIK ZEYTİN
DURUM VE TAHMİN : 2003/2004**

**Olive Oil and Table Olive
Situation and Outlook: 2003/2004**

ZSZDT/118 / Mart 2004

Proje Ekibi

Dr. Renan TUNALIOĞLU
Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü

Pervin KARAHOCAGİL
Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü

Bu raporun basım, yayım ve satış hakları
Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsüne aittir.
Raporun bütün hakları saklıdır. Kaynak gösterilmek
suretiyle alıntı yapılabilir. Raporda yer alan görüşlerin sorumluluğu
yalnızca TEAE'ye aittir.

Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum - Tahmin Raporu Zeytinyağı ve Sofralık
Zeytin Tartışma Kurulu'nda görüşüldükten sonra kesinleştirilmiştir.

ZEYTİNYAĞI VE SOFRALIK ZEYTİN DANIŞMA KURULU

- Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü-Ankara
- Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü-Ankara
- TKB Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı-Ankara
- TKB Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü-Ankara
- TKB Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü-Coğrafi Bilgi Sistemleri-Ankara
- TKB Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü - Ankara
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği-Ankara
- TKB Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü-Ankara
- Başbakanlık İhracatı Geliştirme ve Etüt Merkezi-Ankara
- TARIŞ-İzmir
- MARMARABİRLİK-Bursa
- Ege Bölgesi Sanayi Odası-İzmir
- Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği-İzmir
- TKB Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü-Yalova
- TKB Zeytincilik Araştırma Enstitüsü-İzmir
- İzmir Ticaret Odası-İzmir

Bu rapor Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Tartışma Kurulu'nun 16 Ocak 2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Raporda yer alan görüşlerin sorumluluğu yalnızca TEAE'ye ve Proje Ekibi'ne aittir.

İletişim

Tel : (90) (312) 418 59 65 Faks : (90) (312) 418 62 09

web sitesi: www.aeri.org.tr

Renan TUNALIOĞLU: renan@aeri.org.tr

Pervin KARAHOCAGİL: pervin@aeri.org.tr

YAYIN NO: 118
ISBN 975-407-150-0
ISSN 1303-9636

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
Teşekkür	2
ÖZET	3
ABSTRACT	5
BASINDA ZEYTİN	7
DÜNYADA ZEYTİN	11
DÜNYADA ZEYTİNYAĞI	12
DÜNYADA ZEYTİNYAĞI DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ	13
Dünyada Durum: 2001/2002	14
Üretimde Artış	14
Tüketim Artı	14
Uluslararası Ticaret Dengelenmiş, Stok Miktarı Yüksek Olarak Gelecek Kampanyaya Girilmiştir ..	14
Fiyatlar	14
Dünyada Tahmin: 2002/2003	15
Üretimin Düşmesi Tahmin Ediliyor	15
Tüketimde Artış Bekleniyor	15
Dış Ticaretin Hareketlenmesi Bekleniyor	15
Stoklar Azalacak	15
Dünyada Öngörü: 2003/2004	15
Üretim ve İthalatın Artması Öngörülüyor	15
Tüketim ve İhracat Artacak	15
DÜNYADA SOFRALIK ZEYTİN	17
DÜNYADA SOFRALIK ZEYTİN DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ	18
Dünyada Durum: 2001/2002	19
Üretim ve Tüketimde Artış	19
Stoklar ve Dış Ticaret	19
Dünyada Tahmin: 2002/2003	19
Üretim, Stoklar ve Tüketimde Artış	19
Dünyada Öngörü: 2003/2004	19
Üretimde Azalış İthalat ve Başlangıç Stoklarında Artış Öngörülüyor	19
Tüketim, İhracat ve Dönem Sonu Stoklarında Azalış Öngörülüyor	19
TÜRKİYE'DE ZEYTİN	20
TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞI	22
TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞI DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ	25
Türkiye'de Durum : 2001/2002	26
Zeytinyağında Üretim Azaldı	26
Kişi Başına Düşen Tüketim Miktarı Arttı	26
İhracat Azaldı	26
Türkiye'de Tahmin: 2002/2003	26
Üretimin Bir Önceki Var yılına Göre Aynı Olacağı Beklenmektedir	26
İhracatta Azalış, Tüketimde Değişme Beklenmiyor	26
Tüketici ve İhraç Fiyatlarının Artması Bekleniyor	26
Türkiye'de Öngörü:2003/2004	27
Üretimde Bir önceki Yok Yılına Göre Artış Öngörülüyor	27
Tüketim Fazla Değişmeyecek İhracat Artacak	27
Fiyatlar	27
TÜRKİYE'DE SOFRALIK ZEYTİN	34
TÜRKİYE'DE SOFRALIK ZEYTİN DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ	36
Türkiye'de Durum: 2001/2002	37
Üretim ve Stoklar Azaldı	37
Tüketim ve İhracatta da Azalma Olmuştur	37
Fiyatlar	37
Türkiye'de Tahmin: 2002/2003	37
Üretim, Tüketim ve İhracat Artacak	37
Fiyatlar	37
Türkiye'de Öngörü: 2003/2004	37
Üretimin Artması Öngörülüyor	37
Tüketim ve İhracatta da Artış Öngörülüyor	37
Fiyatlar	37
EK TABLOLAR	41

ŞEKİLLER

Şekil 1-Dünyada Ülkeler Bazında Zeytinyağı Üretimi.....	12
Şekil 2-Dünya Zeytinyağı Arzı	13
Şekil 3-Dünya Zeytinyağı Kullanımı	13
Şekil 4-Dünya Zeytinyağı Stok/Kullanım Oranı (%).....	13
Şekil 5-Dünya Sızma Zeytinyağı Fiyatları	14
Şekil 6-Dünya Rafine Zeytinyağı Fiyatları	14
Şekil 7-Dünyada Ülkeler Bazında Sofralık Zeytin Üretimi	17
Şekil 8-Dünya Sofralık Zeytin İhracatı	17
Şekil 9-Dünya Sofralık Zeytin Arzı	18
Şekil 10-Dünya Sofralık Zeytin Kullanımı	18
Şekil 11-Dünya Sofralık Zeytin Stok/Kullanım Oranı (%).....	18
Şekil 12-Türkiye’de Yağlık ve Sofralık Zeytin Üretimi	20
Şekil 13-Türkiye’de Önemli Zeytinci İllerin Ağaç Sayıları (2000)	21
Şekil 14-Türkiye’de Zeytinyağı Üretim, Tüketim ve İhracatı.....	22
Şekil 15-Türkiye Zeytinyağı İhracatının Dünya İhracatındaki Payı (%).....	22
Şekil 16-Türkiye’de Zeytinyağı Üretimi ve Tüketiminin Karşılaştırılması	23
Şekil 17-Türkiye’de Zeytinyağı Pazarlama Organizasyonu.....	24
Şekil 18-Türkiye Zeytinyağı Arzı.....	25
Şekil 19-Türkiye Zeytinyağı Kullanımı	25
Şekil 20-Türkiye’de Zeytinyağı Stok/Kullanım Oranı (%).....	25
Şekil 21-Türkiye’de 5° asit Zeytinyağı Destekleme ve Serbest Piyasa (Borsa) Fiyatları.....	27
Şekil 22-Türkiye’de Zeytinyağında Kutulu İhraç Fiyatları (Dolar/Ton)	27
Şekil 23-Türkiye’de Zeytinyağında Varilli İhraç Fiyatları (Dolar/Ton).....	28
Şekil 24-Türkiye’de Zeytinyağında Dökme İhraç Fiyatları (Dolar/Ton).....	28
Şekil 25-Türkiye’de Sofralık Zeytin Üretim, Tüketim ve İhracatı.....	34
Şekil 26-Türkiye’de Sofralık Zeytin Pazarlama Organizasyonu.....	35
Şekil 27-Türkiye Sofralık Zeytin Arzı	36
Şekil 28-Türkiye Sofralık Zeytin Kullanımı	36
Şekil 29-Türkiye’de Sofralık Zeytin Stok/ Kullanım Oranı (%).....	36
Şekil 30-Türkiye’de Sofralık Zeytinde Üretici Eline Geçen Fiyatlar (Marmarabirlik).....	38
Şekil 31-Türkiye Siyah ve Yeşil Sofralık Zeytin İhracat Fiyatları -\$/Ton.....	38

TABLolar

Tablo 1-Dünyada ve Türkiye’de Farklı Kalitede Zeytinyağlarının Sınıflandırılması.....	12
Tablo 2-Dünya Zeytinyağı Arzı ve Kullanımı (2000/2001 -2003/ 2004)	13
Tablo 3-Dünya Sofralık Zeytin Arzı Ve Kullanımı (2000/2001 - 2003/ 2004).....	18
Tablo 4-Türkiye’de Zeytin Ağaç Sayısı, Zeytin, Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Üretimi	21
Tablo 5-Türkiye Zeytinyağı Arzı ve Kullanımı (2000/2001 - 2003/2004)	25
Tablo 6-Ham Zeytin ve Zeytinyağı Üretim Maliyeti 2003/04 (Milyon TL).....	30
Tablo 7-Türkiye Sofralık Zeytin Arzı ve Kullanımı (2000/2001 - 2003/2004)	36
Tablo 8-Sofralık Ham Zeytin Üretim Maliyeti 2003/04 (Milyon TL)	39

BİLGİ NOTLARI

AB ORTAK PİYASA DÜZENİNDE ZEYTİNYAĞI.....	16
TÜRKİYE’DE ZEYTİNYAĞI FİYAT POLİTİKASI.....	29
TÜRKİYE’DE ZEYTİNYAĞINDA FİYAT UYGULAMALARI.....	30
TÜRKİYE’DE ZEYTİNYAĞI İHRACATI	32
TÜRKİYE’DE DÖKME ZEYTİNYAĞI.....	33
TÜRKİYE’DE ZEYTİNYAĞINDA STANDART	33
TÜRKİYE’DE SOFRALIK ZEYTİNDE İHRACAT VE FİYAT	38

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1- Dünya Zeytinyağı Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2001/02.....	42
Ek Tablo 2- Dünya Zeytinyağı Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2002/03.....	43
Ek Tablo 3- Dünya Zeytinyağı Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2003/04.....	44
Ek Tablo 4- Dünya Sofralık Zeytin Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2001/02.....	45
Ek Tablo 5- Dünya Sofralık Zeytin Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2002/03.....	46
Ek Tablo 6- Dünya Sofralık Zeytin Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2003/04.....	47
Ek Tablo 7- Avrupa Birliği Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton).....	48
Ek Tablo 8- Türkiye'nin Ülkelere Göre Naturel Sızma ve Naturel Ekstra Ekstra Zeytinyağı İhracatı (kg).....	49
Ek Tablo 9- Türkiye'nin İnce Naturel Zeytinyağında Ülkelere Göre İhracatı (kg).....	50
Ek Tablo 10- Türkiye'nin Riviera Zeytinyağında Ülkelere Göre İhracatı (kg).....	51
Ek Tablo 11- Türkiye'nin Rafine Zeytinyağında Ülkelere Göre İhracatı (kg).....	52
Ek Tablo 12- Türkiye'nin Diğer Zeytinyağlarında Ülkelere Göre İhracatı (kg).....	53
Ek Tablo 13- Türkiye'nin AB Ülkelerine Naturel Sızma ve Ekstra Ekstra Zeytinyağı İhracatı (kg).....	54
Ek Tablo 14- Türkiye'nin İnce Naturel Zeytinyağında AB Ülkelerine İhracatı (kg).....	54
Ek Tablo 15- Türkiye'nin Riviera Zeytinyağında Avrupa Birliği Ülkelerine Göre İhracatı (kg).....	54
Ek Tablo 16- Türkiye'nin Rafine Zeytinyağında Avrupa Birliği Ülkelerine İhracatı (kg).....	55
Ek Tablo 17- Türkiye'nin Diğer Zeytinyağlarında Avrupa Birliği Ülkelerine İhracatı (kg).....	55
Ek Tablo 18- Türkiye'nin Ülkelere Göre Lampant Zeytinyağı İhracatı (kg).....	55
Ek Tablo 19- Türkiye'nin Kalite Sınıflarına Göre Toplam Zeytinyağı İhracatı (1994-2003).....	56
Ek Tablo 20- Türkiye'nin Tiplerine Göre Zeytinyağı İhracatı (kg).....	57
Ek Tablo 21- Türkiye'nin Ülkelere Göre Pirina Yağı ve Sabun Hammeddeleri İhracatı (kg).....	57
Ek Tablo 22- Türkiye'nin Ülkelere Göre Farklı Kalitelerde Zeytinyağı İthalatı (TL/kg).....	58
Ek Tablo 23- Türkiye'nin Ülkelere Göre Siyah Zeytin İhracatı (kg).....	59
Ek Tablo 24- Türkiye'nin Ülkelere Göre Yeşil Zeytin İhracatı (kg).....	60
Ek Tablo 25- Türkiye'nin Diğer İşlenmiş Sofralık Zeytin İhracatı.....	61
Ek Tablo 26- Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkelerine Siyah Zeytin İhracatı (kg).....	62
Ek Tablo 27- Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkelerine Yeşil Zeytin İhracatı (kg).....	62
Ek Tablo 28- Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkelerine Diğer İşlenmiş Sofralık Zeytin İhracatı (kg).....	62
Ek Tablo 29- Türkiye'nin Toplam Sofralık Zeytin İhracatı (kg/\$).....	63
Ek Tablo 30- Türkiye'nin Ülkelere Göre Siyah ve Yeşil Sofralık Zeytin İthalatı (TL/kg).....	64
Ek Tablo 31- Türkiye'de İllere Göre Çiğ Eline Geçen Yağlık Zeytin Fiyatları (TL/kg).....	65
Ek Tablo 32- Türkiye'de İllere Göre Çiğ Eline Geçen Sofralık Zeytin Fiyatları (TL/kg).....	66
Ek Tablo 33- Türkiye'de İllere Göre Riviera Zeytinyağı Perakende Fiyatları (TL/kg).....	67
Ek Tablo 34- Türkiye'de İllere Göre Siyah Zeytin Perakende Fiyatları (TL/kg).....	68
Ek Tablo 35- Türkiye'de İllere Göre Yeşil Zeytin Perakende Fiyatları (TL/kg).....	69
Ek Tablo 36- Türkiye'de Zeytin, Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Toptan Fiyatları (TL/kg).....	70
Ek Tablo 37- Zeytin ve Zeytin Mamülleri İmalatı.....	70

ÖNSÖZ

Beslenme, insanın yaşaması ve neslinin devamı için bir zorunluluktur. Bu nedenle, insanoğlunun geçmişten bugüne kadar verdiği mücadelelerde beslenmenin; beslenmede de tarım ürünlerinin yeri ve önemi daima vazgeçilmez olmuştur.

İşte bu konum, tarıma dünya ülkelerinde stratejik bir önem kazandırmanın yanı sıra, güncelliğinin devamını da sağlamaktadır. Tarımın stratejik önemi gereği sağlam bir bilgi envanteri kadar, geleceğe yönelik “Durum - Tahmin ve Öngörü Çalışması” yapılması onun bu konumunu güçlendirmektedir. Konu ayrıca Envanter Çalışması (EÇ) veya Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) adı altında değerlendirilerek, Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının da temel çalışmaları arasında bulunmakta ve önemini korumaktadır.

Durum ve tahmin çalışmaları; bir yandan Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (TEAE) tarafından gerçekleştirilen diğer bütün çalışmalara temel teşkil edecek bilgi ve veri tabanı oluşturulmasını sağlarken, diğer yandan sektördeki gelişmeleri yakından izleyecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi sağlayacaktır.

Bu çalışmalarda, bitkisel üretim gruplarında hasat periyodu (varsa buna paralel işleme periyodu) göz önüne alınarak bir önceki yıla ait üretim, kullanım (tüketim), ihracat, ithalat, fiyatlar ve yıl sonu stoklarında ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”, içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeler “Tahmin”, bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeler ise “Öngörü” adı altında sistematik olarak incelenmektedir. Bu incelemeler dünyadaki gelişmeler de dikkate alınarak yapıldığından, ürün grubu ile ilgili olarak dünya ülkelerindeki durum da gündeme getirilmektedir.

“Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum ve Tahmin Raporu” ise zeytinyağı ve sofralık zeytin üreticileri, ilgili kurum ve kuruluşlar, birlikler, sanayiciler, tüccarlar, üniversiteler ve konuyla ilgilenen tüm kesimlerin bilgileri dahilinde, ortak ve güvenilir bir bilgi kaynağı olma özelliğine sahip olarak hazırlanmaktadır.

Zeytincilik, Türkiye’de yaklaşık 500 000 ailenin geçim kaynağını oluşturan, işlenen tarım alanlarının %2,2’sini, bağ-bahçe alanlarının ise 18,1’ini oluşturan bir sektördür. Zeytin ve zeytinyağı üretimi, öncelikle sağlıklı beslenmede, öz kaynakların değerlendirilmesinde, istihdam yaratmada, diğer sanayi dallarına ve kendi alt sektörlerinden olan sofralık zeytin ve zeytinyağı alt sektörlerine hammadde temin etmede ve yüksek katma değeriyle tarım ekonomisi için ciddi bir öneme sahiptir. Zeytin, anavatanı olan Türkiye’de her yıl artan öneme sahip olmasına karşın, misafir olarak gittiği ülkelerde daha fazla geliştirilme imkanı bularak, Avrupa Birliği’nin Ortak Piyasa Düzeninde temel stratejik ürünler içerisinde önemli bir konumda olduğu görülmektedir.

Bu aşamada Türk zeytincilik sektörü, istatistik verilerden başlayan yapısal ve ekonomik konuları içeren çok yönlü ve kararlı politikalar üretmek görevini üstlenmelidir. Zeytin ürün gruplarını içeren bu raporla temel politikalar oluşturulması aşamasında önemli katkılar sağlanacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmadaki gayret ve emekleri nedeniyle, Proje Ekibi’ne, Tartışma Kurulu’nda yer alan temsilcilere ve katkı sağlayan sektörün tüm değerli uzmanlarına teşekkür ederken, çalışmanın dünya ve ülkemizdeki durum ve gelişmeler hakkında sistematik ve güvenilir bilgi kaynağı olma niteliği sağlayacağını ve böylelikle sektörle ilgili kararlar verilirken kullanılacak bir kaynak olacağını umuyorum.

Yakup Erdal ERTÜRK
Enstitü Müdürü

Teşekkür

Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü tarafından ikincisi yayınlanan Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum Tahmin Raporu'nun hazırlanması sırasında katkılarını esirgemeyen Tartışma Kurulu'nda yer alan tüm temsilcilere, *Sayın Aynur DANACI'ya, Sayın Nejat ÖZDURAN'a, Sayın Mücahit Taha ÖZKAYA'ya, Sayın Günnur BİNİCİ'ye, Sayını Işıl ÇİLLİDAĞ'a, Sayın Şebnem ÖZTÜRKOĞLU'na, Sayın Nihal CEYLAN'a, Sayın Hatice ÇAKIR'a, Sayın Figen KUTKAN'a, Sayın Çağlar GÖKSU'ya, Sayın Songül DAŞ'a, Sayın Filiz PEZİKOĞLU'na, Sayın Sermin DÖNMEZ'e, Sayın Neslihan KÖSE'ye, Sayın Şenay EKEN'e, Sayın Nuray GEMALMAZ'a, Sayın Ahmet KARLIOĞLU'na ve Sayın Sadrettin KARAHOCAGİL'e* teşekkür eder, çalışmanın ülkemize ve dünya zeytinciliğine faydalı olmasını temenni eder, saygılarımızı sunarız.

Dr. Renan TUNALIOĞLU
Pervin KARAHOCAGİL

ÖZET

BASLICA GELISMELER ZEYTINYAGI

2001/2002

- Dünya zeytinyağı üretimi 2.825.500 ton, ithalatı 437 bin ton, ihracatı 391,5 bin ton ve tüketimi 2.606 bin ton olmuştur.
- Türkiye üretimde geleneksel yok yılını yaşayarak 65 bin ton üretim ile kampanyayı kapatmıştır.
- TARİŞ Zeytin ve Zeytinyağı Birliği 2001/2002 kampanya döneminde 5 asit ham zeytinyağı fiyatlarını 2,5 milyon TL/kg olarak açıkladı ve bu fiyatın avans olduğu belirtildi. Bu kampanya döneminde 150 bin TL/kg destekleme prim ödemesi yapılmıştır.
- Türkiye’de 2001/2002 kampanya döneminde zeytinyağı ihracatı ile ilgili dış ticaret mevzuat kararlarının birkaç kez değiştirilmesi ihracatta istikrarsızlıklara neden oldu.

2002 /2003

- Dünya üretimi 2,5 milyon ton olmuş ve 894,5 bin ton dönem başı stokla birlikte kampanyaya başlanılmıştır.
- AB’nin en büyük üreticileri İspanya, İtalya ve Yunanistan’da önceki yıla göre üretim azalmıştır. Son yıllarda olumsuz iklim koşulları ve özellikle de kuraklık, Avrupa ve Afrika’nın Akdeniz’e kıyısı olan büyük zeytinyağı üreticisi ülkelerinde özellikle Tunus ve İtalya’da üretim dengesini değiştirerek, rekolteler üzerinde etkili olmuştur.
- 2002/2003 kampanya döneminin ilk öngörüsünde Türkiye zeytinyağı üretiminin 180 ile 220 bin ton olacağı varsayılırken, özellikle aşırı ve düzensiz yağışların etkisi ile hastalık ve zararlılardan kaynaklanan nedenler (özellikle zeytin güvesi , birincil ve ikincil mantar hastalıklarının yol açtığı şiddetli meyve dökümleri) ve yine aşırı yağışlar nedeniyle zeytinliklerde kontrolü zorlaşan yabancı ot artışı verim ve kalite kayıplarına sebep olmuştur. **2002/2003 kampanya döneminde zeytinin Türkiye’de var yılını geçirmiş, ve zeytinyağı 175 bin ton olarak gerçekleşmiştir.** Verim düşüklüğünün yanı sıra gerek sızma yağ üretiminde düşmeler, gerekse tüm zeytinci ülkelerde olduğu gibi istenen standartlarda zeytinyağı üretiminde bölgesel zorluklar yaşanmıştır.
- Bu kampanya döneminde zeytinyağı ihracatı ile ilgili dış ticaret mevzuatı hasadın başlamasıyla birlikte Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından karara bağlandı ve alınan bu kararların sezon boyunca değişmeyeceği belirtildi. Buna göre sızma zeytinyağı (1asit), naturel zeytinyağı (1-2 asit) riviera ve rafine zeytinyağının kutulu, varilli ve dökme ihracatının serbest olacağı, ham (lampant) zeytinyağının varili veya dökme ihracatının ise Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın izniyle yapılabileceği belirtilmektedir.
- AB ülkeleri üreticisine bu yıl ton başına 1.322 Euro prim verileceği bilinmektedir. Türkiye’de de bu yıl destekleme prim uygulamasının IMF taahhütleri çerçevesinde geçen yıl olduğu gibi ton başına 280-300 Euro olması beklenmekle birlikte ilk belirlemelere göre kg başına 10 cent prim verileceği ilan edilmiştir. Oysa üretici temsilcilerinin ortak açıklamalarına göre prim miktarı kg başına en az 60 cent olmalıdır.
- TARİŞ Zeytin ve Zeytinyağı Birliği 5 asit ham zeytinyağı fiyatlarını 2,6 milyon TL/kg olarak açıkladı. Bu fiyatların avans fiyat olduğu ve geçen kampanya dönemlerinde olduğu gibi piyasa gelişmelerine göre değişebileceği belirtilmektedir. Yağlık zeytin hasadı Şubat ayında bitmesine karşın, destekleme prim ödemelerine 175 bin TL/kg olarak Aralık ayında başlanılmıştır.

2003 /2004

- Dünyada bu kampanya döneminde 2.859 bin ton zeytinyağı üretimi, 519,5 bin ton ithalatı, 2.732 bin ton tüketimi ve 546 bin ton ihracat öngörülmektedir. Bir önceki kampanya dönemine göre daha düşük bir stokla kampanyaya başlanılacağı fakat dönem sonu stokların daha yüksek olarak biteceği tahmin edilmektedir.
- Dünya zeytinyağı üretimi, tüketimi, ihracatı ve ithalatında yine AB Ülkelerinin söz sahibi olacağı , AB içerisinde de en yüksek üretimin 1.400 bin ton ile İspanya’da olacağı öngörülmektedir. Yine diğer iki büyük üretici ülke İtalya ve Yunanistan’da bu kampanya döneminde üretimin bir önceki yıla göre düşük olacağı ve üretim miktarının 100 ile 150 bin ton arasında olacağı ifade edilmektedir. Diğer yandan AB dışındaki önemli ülke Tunus’ta bu kampanya 250 bin ton zeytinyağı üretilmesi beklenilmektedir. Tunus AB tarafından tanınan kota nedeniyle her yıl olduğu gibi bu yıl da 55 bin ton zeytinyağını doğrudan AB’ye ihraç etmektedir. Ayrıca AB tarafından bu kampanya itibari ile Suriye’ye 10 bin tonluk bir kota tanınacağı belirtilmektedir.
- Türkiye bu kampanya dönemi tipik yok yılı yaşanmaktadır. Türkiye’de zeytinyağı kampanyasına 38 bin ton dönem başı stok ile başlanılacağı, 75 bin ton üretim, 60 bin tüketim ve 40 bin ton ihracat ve 13 bin ton dönem sonu stokla kapatılacağı öngörülmektedir.

- Türkiye’de bu kampanya döneminde hasat öncesinde ve sonrasında yaşanan olumsuz ve sıra dışı iklim değişiklikleri nedeniyle sofralık kalitesi düşmüş, bu da mevcut ürünün yağlığa ayrılması zorunluluğuna neden olmuştur.
- TARİŞ Zeytin ve Zeytinyağı Birliği 5 asit ham zeytinyağı fiyatlarını 3,2 milyon TL/kg olarak açıklamıştır. Bu fiyatların avans fiyat olduğu ve geçen kampanya dönemlerinde olduğu gibi piyasa gelişmelerine göre değişebileceği belirtilmektedir. Yağlık zeytin hasadı şubat ayında bitmesine karşın, mart ayı itibarıyla henüz destekleme prim ödemeleri belli olmamakla birlikte, 250 bin TL/kg olarak belirlenen destekleme priminin Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ayrılan bütçenin azaltılması nedeni ile 200.000 TL olacağı tahmin edilmektedir.

SOFRALIK ZEYTİN

2001 /2002

- Dünya sofralık zeytin üretimi 1.473,5 bin ton, ihracatı 421,5 bin ton , ithalat 400 bin ton ve tüketim 1.382,5 bin ton olmuştur.
- Türkiye’nin uzun yıllar ortalama 160 bin ton olan üretimi 2000/2001 kampanya döneminde 85 bin ton olmuştur.
- Marmara Birlik sofralık zeytin alım fiyatlarını 2001/2002 kampanya döneminde 1,148 milyon TL/kg olarak gerçekleştirmiştir.

2002 /2003

- Dünya sofralık zeytin üretiminde büyük üretici ülkelerin üretimde yine sıralarını korumuş fakat yağlık zeytin üretimindeki düşüş nedeniyle sofralığa ayrılması gereken üründen zeytinyağına işlenmek üzere kaymalar yaşanmıştır.
- Türkiye’de boş salamura havuzları mevcut kapasiteyi doldurmuş fakat yağ fiyatlarının yükselmesi ile salamuraya konulmuş zeytinlerin yağa dönüştürülmek üzere işlenmiştir.
- Marmara Birlik Kasım ayının ilk haftası sofralık zeytin alımlarına başladı. Birlik, sofralık zeytin tavan fiyatı 2 milyon TL/kg, taban fiyatı 850 bin TL/kg olarak, yağlık zeytin tavan fiyatını 550 bin TL/kg taban fiyatını ise 250 bin TL/kg olarak açıkladı.
- Sofralık zeytin ihracatında katma değer kaybına neden olunmaması amacıyla fermantasyonu tamamlanmamış zeytinin 25 kilogramdan büyük ambalajlarda ihracatının yapılmaması mevzuat olarak belirlendi.

2003 /2004

- Dünya sofralık zeytin üretiminde, tüketiminde, ihracatında ve dönem sonu stoklarında kayda değer bir düşme öngörülmektedir. Genelde olduğu gibi dünya iklimindeki olumsuz değişimler sofralık kalitesini olumsuz etkilemekte ve bu nedenle de yağa ayrılan miktar artmaktadır.
- Türkiye’de dünyadaki beklentilere paralel sofralık zeytin üretiminin düşmesi beklenmektedir. Bu kampanya döneminde Türkiye zeytininde yok yılını yaşadığı için bu son derece normal bir durumdur. Gerçekte üretim, tüketim, stok ve ihracat beklentileri bir önceki yok yılı verilerine göre oldukça iyimser bir tablo çizmektedir. Bu yıl Türkiye’nin 125 bin ton sofralık zeytin üretmesi, 34 bin ton ihraç etmesi öngörülmektedir.
- Türkiye’de iç piyasada sıkıntı yaratan sofralık zeytinde KDV oranı Bakanlar Kurulu Kararı ile 31.12.2003 tarih 25333 sayılı resmi gazeteğe göre % 8’den % 1’e indirilmiştir. Bu sorunun çözümlenmesinde üretici yöre milletvekillerinin katkısı olmuştur.
- Bursa’da yoğun kar nedeniyle çok sayıda zeytin ağacının kırıldığı ya da don zararına maruz kaldığı belirtilmektedir. Yetkililer -7 dereceye kadar düşen sıcaklığın 4 saatten uzun sürmesi ile don zararının başladığını belirtmişlerdir. Bazı ağaçlarda bu zarar dal kırılması bazılarında ise ağaç ölümü şeklinde gerçekleşmiştir. Bu durumda bölgede yetiştirilen Türkiye’nin en önemli sofralık siyah zeytin çeşidi olan “Gemlik” oldukça olumsuz etkilenmiştir.
- Bu kampanya döneminde 42 bin ton zeytin almayı hedefleyen Marmarabirlik, yöredeki olumsuz hava koşulları sonucu meyvenin geç olgunlaşması nedeniyle şu ana kadar ancak 16 bin ton alım gerçekleştirebilmiştir.
- Marmarabirlik bu kampanya döneminde üreticiye Gemlik tipi siyah zeytine avans barem fiyatı olarak 2.300.000 TL/kg ödemiştir.

ABSTRACT

MAIN DEVELOPMENTS

OLIVE OIL

2001/02

- World olive oil production was 2.825.500 tons , import was 437.000 tons, export was 391.500 tons and consumption was 2.606.000 tons.
- Turkey has closed the season with 65.000 tons production.
- TARİŞ Olive and Olive Oil Cooperation announced the price of 5⁰ acid crude olive as 2,5 million TL/kg for 2001/2002 campaign period and it was pointed out that the price was in advance. During this campaign period 150.000 TL/kg has been paid as incentive payment.

2002/2003

- World production has been 2,5 million tons and campaign started with the 895.500 tons beginning stock.
- Olive production has been decreased according to the last years production in EU's main producer countries; Spain, Italy, and Greece. Bad weather conditions, particularly drought have changed the balance of production and caused decreases in recent years in olive oil production in the main European and Africa-Mediterranean countries, especially in Tunisia and Italy,.
- It was first projected that olive oil production in Turkey would be between 180.000 and 220.000 tons, but heavy rains, diseases and harmful insects have caused loses in productivity and quality. 175.000 tons olive oil has been produced in Turkey during 2002/2003 campaign period.
- During this campaign period, the legislation on olive oil export has been adopted by Foreign Trade Undersecretary and it has been declared that those decisions would not be changed during the season. According to these decision; pure, naturel, riviera and refined olive oil export has been freed, but lampant olive oil export has been obliged to the permission from Foreign Trade Undersecretary.
- TARİŞ Olive and Olive Oil Cooperation announced the price of 5⁰ acid crude olive as 2,6 million TL/kg for 2002/2003 campaign period and informed that this amount will be in advance and due to changes. Incentive support payments have been paid as 175.000 TL/kg in December, despite the harvest began in February.

2003/2004

- It is projected that 2.859.000 tons olive oil will be produced, 519.500 tons will be imported, the olive oil consumption will be 2.732.000 tons and 546.000 tons will be exported. Campaign will be started with less stock amounts.
- EU countries will be again main producer, exporter, consumer and importer countries of World olive oil. Spain will be the first country with 1.400.000 tons in EU. Other two biggest producers; Italy and Greece will produce less than previous year, the production amount will be between 100-150.000 tons. On the other hand Tunisia, which is an important country outside EU, is expected to produce 250.000 tons of olive oil in this period. Tunisia will export 55.000 tons directly to EU countries in line with the quota put by EU Commission. EU will also implement 10.000 tons quota for Syria during this campaign period.
- This campaign period off production (typically alternate bearing) year for Turkey. It is projected that Turkey will start the campaign with 38.000 tons of beginning stocks, produce 75.000 tons, consume 60.000 tons and close the periods with 13.000 tons endings stocks.
- During the campaign period negative and unexpected climate changes before and after the harvest, have caused the loss of table olive quality, as a result high percentage of production is directed to olive oil production.
- TARİŞ Olive and Olive Oil Cooperation announced the price of 5⁰ acid crude olive as 3,2 million TL/kg for 2003/2004 campaign period. This is advanced price and due to change according to developments in the market. Olive harvest ended in February, but incentive support payments are not yet announced. An incentive support payment, which is fixed as 250.000 TL/kg, is estimated to decrease. Because the fund reserved for the Ministry of Agriculture has been reduced.

TABLE OLİVE**2001/2002**

- World table olive production was 1.473.500 tons, export was 425.500 tons, import was 400.000 tons and consumption was 1.382.500 tons.
- Turkey's production, which was approximately 160.000 tons for years, has been 85.000 tons in 2000/2001 campaign period.
- Marmarabirlik released the table olive purchase price as 1.148 million TL/kg.

2002/2003

- Main producer countries have saved their places in the world production, but the decrease in the production of olive for oil has caused table olive used for olive production.
- Marmarabirlik has begun to buy table olives in the first week of November. Marmarabirlik announced the priced for table olive and oil olive highest 2 millions TL/kg and 550.000 TL/kg, lowest 850.000 TL/kg and 250.000 TL/kg respectively.
- Table olive, which is not fermented yet and put in bigger than 25 kg barrels, has been prohibited to export by a decision to stop added value losses.

2003/2004

- It is projected that world table olive production, consumption, export and stocks will considerable decrease. Negative changes in world climate cause table olive quality badly and as a result olive reserved for oil increases permanently.
- Table olive production in Turkey is expected to decrease as it is in the world. It is very normal for Turkey since it is alternate bearing years. Actually production, consumption, stock and export projections are more optimistic than the last off production (typically alternate bearing) years data. Turkey is expected to produce 125.000 tons and to export 34.000 tons of table olive in this year.
- Value added tax (VAT) on table olive is decreased from 8% to 1% by a Council of Ministers decision. This important decision has been adopted by the efforts of olive producer regions' Member of Parliaments.
- It is informed that heavy snow and frost caused considerable loses in Bursa where the finest table olive type "Gemlik" is produced.
- Marmarabirlik targets to by 42.000 tons olive in this campaign period. But it is pointed out that the Marmarabirlik may unlikely reach its target, since olives become ripe very lately. Marmarabirlik paid to producers 2,3 millions TL/kg in advance Gemlik type black olive.

BASINDA ZEYTİN (OCAK 2003-MART 2004)

◆ **2003 Ocak:**

- 2002/2003 var yılı zeytinyağı üretimi 185 bin ton beklentisinin çok gerisinde 140 bin ton olarak gerçekleşti. Kötü hava koşulları hem rekolteyi hem kaliteyi etkiledi. Genellikle %70 olan yemeklik oranı %30'a düştü. Yemeklik zeytinyağının ortalama ton başına 1.700 dolardan başlayan fiyatın 2000 doları geçmesi beklenmektedir (Dünya Gazetesi).
- Türkiye'de zeytinyağı ithalatında ödenen %37 gümrük vergi oranının devamına karar verildi. Bu durum ithalat yoluyla ihracat olasılığını olumsuz etkiledi (Tarım-Gıda-İhracat Dünyası-Dünya Gazetesi)
- Sonra 2001/2002 kampanyasında uzun süren sık değişimlerden 2 ile 3,3 asit zeytinyağının dökme ihracatı ile ham zeytinyağı ihracatının dış ticaret müsteşarlığı tarafından yasaklanması ile başlayan süreç üreticilerin tüm aksi görüşlerine rağmen devam ettirilme yönünde karara bağlandı (Dünya Gazetesi).
- TARİŞ "Zeytinyağında AB'ye uyum çalışmalarına" ilişkin olarak 3 kitap yayınladı (Dünya Gazetesi).

◆ **2003 Şubat:**

- İspanya'nın ürettiği zeytinyağında kimyasal madde çıkması nedeniyle Avrupalı alıcılar Türkiye'ye yöneldiler. 2003 ocak ayı zeytin ve zeytinyağı ihracatı bir yıl önceye göre %517.5 oranında arttı (Tim Başkanı-Oğuz Satıcı-Tercüman Gazetesi).
- Dünya zeytinyağı fiyat artışları nedeniyle fiyatlarını yükseleceğini tahmin eden üreticiler zeytinyağlarını stoklamaya başladılar (Dünya Gazetesi).

◆ **2003 Mart:**

- Üreticinin fiyatların yükselmesi beklentisi ile elindeki zeytinyağını stoklayarak yavaş yavaş piyasaya sürmesi kalite bozulmasını beraberinde getirme endişesi yarattı (Dünya Gazetesi).
- Zeytinyağında yüksek fiyat beklentisi bağlamında yaşanan fiyat istikrarsızlığı ve stok ihracata darbe vurdu (Dünya Gazetesi).
- TARİŞ dünyadaki yeni denilebilecek bir uygulamayı ülkemize taşımaya karar verdi. Zeytinyağının şarap gibi üretildiği bölgeye göre farklı tat ve aroma içerdiği, "damak tadının zevk işi olduğu" olgusu ile Çanakkale-Muğla arasında yer alan yöresel aromalı yağların üretimine başlanacağı belirtildi (Dünya Gazetesi).

◆ **2003 Nisan:**

- 2002/2003 kampanya dönemi için zeytinyağında ödeneceği açıklanan prim (kg başına 175 bin TL) üretici tarafından yetersiz bulundu (Dünya Gazetesi).
- Sofralık zeytinde modernleşme anlamında yatırımlarına hız veren ve tamamlayan özel sektör bu yıldan itibaren yarı mamul zeytin ihracatından vazgeçerek, işlenmiş zeytin ihracatına başlayarak iki sezon önce ton başına 750 dolar olan fiyatı 931 dolara yükselttiler (Dünya Gazetesi)
- Son bir kaç yıldır görülen verticillum (solgunluk hastalığı), kolay bulaşması ve hızlı yayılabilirliği sayesinde "ölmez ağaç" zeytini bu aylarda tehdit etti. Özellikle Aydın, Akhisar ve Manisa zarar gördü (Dünya Gazetesi).

◆ 2003 Mayıs:

- “Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Tebliğ” kapsamında 2003 yılında ihracat iadesinden yararlanacak GTIP numaraları 15.09-15.16.20.91.00.14-15.16.20.98.11 olan zeytinyağları ihracat iadesinden yararlandılar (Dünya Gazetesi).

◆ 2003 Temmuz:

- Fındıktan sonra Türk zeytinyağları da Çin pazarına yerleşiyor. Geçen yıl bir özel sektör firması tarafından başlatılan girişim bu yıl da markalı ve kutulu olarak devam ettirildi (Dünya Gazetesi).
- 2002 yılı haziran ayında ilk kez Adatepe’de bir araya gelen ve yaklaşık bir yıldır bilgisayar ortamında zeytinyağı sektörünün sorunlarını tartışan bir grubun öncülüğünde “Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi” kuruluş çalışmaları taslak raporla birlikte çalışmalarına hız veriyor (Dünya Gazetesi).

◆ 2003 Ağustos:

- Avrupa’yı kavuran sıcaklar başta İspanya olmak üzere büyük üretici ülkelerde zeytinyağı rekoltesinin düşmesini gündeme getirdi. Bu durum Türk zeytinyağı üreticisinin hem kar olarak hem pazar olarak şansını arttırdı. Nitekim ağustos ayı dahil bu yıl geçen yıla göre zeytinyağı ihracatı %506 artışla 93 651 milyon dolarlık ihracata ulaştı. Bu ay içinde 2 bin 500 dolar alan ihraç fiyatının, eylül ayında 3 bin dolar olması bekleniyor (Dünya Gazetesi).
- İzmir’in Urla ilçesindeki 2 bin 600 yıl öncesine dayanan dünyanın ilk zeytinyağı işliği olan Klazomenai’deki kazılar KOMİLİ’nin sponsorluğunda tamamlanmıştır. Firma yetkilileri bu kazıların ardından o zamanın yöntemleri ile “Antik Üretim” yapılacağını belirtmişlerdir (Tercüman Gazetesi).

◆ 2003 Eylül:

- Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları 2003/2004 sezonu öncesi rakip ülkelere: İspanya, İtalya, Tunus, Mısır ve Fas’a bu ülkelerin rekolte miktarları ve üretim politikalarını yakından öğrenmek üzere gezi düzenledi. Bu ülkelerde yaşanan kuraklığın 2003/2004 kampanya rekoltesini olumsuz etkileyeceği beklenmektedir. (Dünya Gazetesi).
- 2002/2003 kampanyasında 1.600-1.700 dolarla başlayan rafine dökme zeytinyağı ihraç fiyatları, 2.600-2.700 dolara yükseldi. 1 Kasım 2002 ile-18 Eylül 2003 tarihleri arasında 56 ülkeye 61.833 ton zeytinyağı ihraç edilerek, 127 milyon 36 bin dolar ihracat geliri elde edildi (Tercüman Gazetesi).
- MARMARABİRLİK yetkilileri, “Yanlış tarım politikalarının sofralık zeytin kalitesini düşürdüğünü, arz fazlası nedeniyle de üretici emeğinin karşılığını alamadığını” iddia ettiler. Bu yıl yine sofralıkta 2 milyon TL avans fiyat açıklayacaklarını piyasa koşullarına göre bu miktarın arttırılacağını ifade ettiler (Dünya Gazetesi).

◆ 2003 Ekim:

- İzmir-Çiğli’de 2-3 Ekim 2003’de Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü tarafından TARİŞ’in ana sponsorluğunda yapılan “Türkiye I. Zeytinyağı Ve Sofralık Zeytin Sempozyumu” basında özellikle de yerel basında bir hafta boyunca olumlu haberlerle yer aldı.
- Bu sempozyum sırasında basına demeç veren TARİŞ yetkilileri “Zeytinyağında yok yılı olmasının ithalatı gerektirmeyeceğini geçen yıldan kalan stoklarımızın hem tüketime hem ihracata yetebileceğini” belirttiler (Anadolu Ajansı-Dünya Gazetesi-İhlas Haber Ajansı).
- İhracatçı Birlikleri yetkilileri bu aydan itibaren zeytinyağı ihraç fiyatlarında ani yükseliş ve düşüş beklenmediğini açıkladılar (Dünya Gazetesi).
- Türkiye zeytinyağlarına İspanya, İtalya, Yunanistan ve Tunus’tan sonra Suriye’nin de yeni rakip olarak geldiği dikkat çekildi (Dünya Gazetesi).
- Yeşil zeytin hasadına başlandı. “İhraç etmek kaydıyla sofralık zeytin ithalatı yapılması” fikri basında yer aldı ve bu söylem ihracatçıların tepkisini çekti (Dünya Gazetesi).

- Bu kampanya dönemi ihracat miktarı geçen yıla göre %244.9 oranında bir artı değişim getirmiştir (Dünya Gazetesi).

◆ **2003 Kasım:**

- Zeytinyağı ihracatı miktar olarak, 71 bin tona değer olarak 150 milyon 672 bin dolara ulaştı. Toplam 60 ülkeye ihracat yapıldı. İhracatı 66.6 milyon dolarla İtalya, 30,9 milyon dolarla İspanya, 26,6 milyon dolarla ABD en önemli ülkelerdi (Dünya Gazetesi).
- TARİŞ yetkilileri “Zeytinyağı ihracatında yeni hedeflerinin Uzakdoğu ülkeleri” olduğunu belirttiler (Dünya Gazetesi).
- Marmarabirlik 2003/ 2004 kampanyasına tavan 2 milyon 300 bin, taban fiyat 1 milyon 40 bin TL olarak sofralık zeytin alımlarına başladı ve bu yıl 10 milyon dolarlık ihracat planladıklarını belirttiler.
- Zeytinyağının da konu olduğu “yağda hilenin bini bin para” yazısı ile taşış bir kez daha gündeme getirildi (Milliyet).
- TARİŞ 5 asit baz ön avans zeytinyağı fiyatlarını 3.200.000 TL olarak açıkladı (Dünya Gazetesi).
- Zeytinyağında rekolte düşük kalite yüksek beklentisi var (Dünya Gazetesi).
- Dış Ticaret Müsteşarlığı ham sofralık zeytin (fermantasyonu tamamlanmamış) ihracatını yasaklandı. Bu karar ihracatçılar tarafından memnuniyetle karşılandı (Dünya Gazetesi).

◆ **2003 Aralık:**

- “Zeytin yerken Alzheimer oluyoruz” haberi gündemi sarstı. Tüketici organizasyonları harekete geçtiler (Milliyet Gazetesi).
- Üretimde ilk sırada yer almalarına karşın zeytinyağı imajında yerlerini İtalya’ya kaptıran İspanyollar bu kampanyada harekete geçtiler (Dünya Gazetesi).
- TARİŞ Zeytinyağı Birliğinde genel kurul yapıldı. Eski yönetim tekrar seçildi (Dünya Gazetesi). TARİŞ Türk zeytinyağı imajı ile Japonya’da İtalya’nın tahtını salladı. “Ege’nin Sıvı Altını” Japonya’daki 600 İtalyan restoranına girmeyi başardı (Dünya Gazetesi-Özel Ek).
- Mevsimin çok yumuşak ve ılık geçmesi sofralıkta kararmayı, dolayısı ile hasadı da geciktirdi. Bu durum gelecek ani bir don ile sofralığın yağlığa gitmesine neden olabilir (Dünya Gazetesi).
- Zeytin üreticilerine 2002/2003 prim ödemelerine başlandı. Ödemelerin 7 Ocak tarihine kadar devam edeceği belirtiliyor (Dünya Gazetesi).
- “Ece Zeytin” Rusya, Romanya ve Çekoslovakya’dan sonra Macaristan ve Polonya pazarını hedef olarak seçti (Dünya Gazetesi).
- Romanya salamura zeytinde Türkiye’ye uyguladığı %18.8’lik gümrük vergisini 2004 yılında kaldırmayı taahhüt etti. 3.5 ton olan kotanın da 5 bin tona çıkarıldığı belirtildi. Yılda Romanya’ya 17 bin ton salamura zeytin ihraç eden Türkiye böylece AB’ye karşı da önemli avantajlar elde etmiş oldu (Dünya Gazetesi-Özel Ek).
- EÜ. Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü ile Yıldız Teknik Üniversitesi’nin ortaklaşa yürüttükleri bir proje çerçevesinde CIS kapsamında Türkiye’nin zeytin haritası çıkarılacak (Dünya-Milliyet).

◆ **2004 Ocak:**

- **Uzun süredir gündemde olan ve iç piyasada sıkıntı yaratan zeytinde KDV oranı Bakanlar Kurulu Kararı ile 31.12.2003 tarih 25333 sayılı resmi gazeteye göre: Zeytinde KDV oranı %8’den %1’e indirilmiştir (Dünya Gazetesi).**
- Ayrıca Bakanlar Kurulu’nca 23.12.2003 tarihinde kararlaştırılan ve 03.01.2004 tarih ve 25335 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak değiştirilen kütlü pamuk, yağlık ayçiçek, soya fasulyesi, kanola ve zeytinyağında üreticilere destekleme primi ödemeleri bundan böyle çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olma zorunluluğu getirilmiştir (İzmir Ticaret Borsası).

- Ocak ayının ilk haftasında toplanan TİM, 2003 yılının Türkiye ihracatında rekor bir yıl olduğunu ifade etti. Zeytin ve zeytinyağı da bu rekor artıştan payını alarak listenin sonunda da olsa 169.911 bin ton ile toplam ihracat içerisinde %0.35 pay ve yaklaşık 170 milyon dolar değerle yerini alarak “gizli kahraman” unvanına layık görüldü (Tercüman Gazetesi).
- Bu orandaki ihracat miktarı geçen yıla göre %244.9 oranında bir artı değişim getirmiştir (Dünya Gazetesi).
- 42 bin ton zeytin almayı hedefleyen Marmarabirlik, yöredeki olumsuz hava koşulları ve sonucu meyvenin geç olgunlaşması nedeniyle şu ana kadar ancak 16 bin ton alım gerçekleştirebildi (Dünya Gazetesi).

◆ **2004 Şubat:**

- İGEME tarafından hazırlanan “ Türkiye’de ve AB’de Zeytinyağı Sektörü Raporuna” göre 2003/2004 döneminde zeytinyağı arzının 60-70 bin ton olması beklenmektedir (Dünya Gazetesi).
- Marmarabirlik gelen teklif üzerine Çin’e “Gemlik Tipi” sofralık zeytin numunesi gönderecek (Dünya Gazetesi).
- **Bursa’da yoğun kar nedeniyle çok sayıda zeytin ağacının kırıldığı ya da don zararına maruz kaldığı belirtilmektedir. Yetkililer - 7 dereceye kadar düşen sıcaklığın 4 saatten uzun sürmesi ile don zararının başladığını belirtmişlerdir. Bazı ağaçlarda bu zarar dal kırılması, bazılarının da ise ağaç ölümü şeklinde gerçekleşmiştir** (Dünya Gazetesi).
- Gemlik yöresinde sofralık kalitedeki ürünün ağaçlarda donarak yağlığa gitmesinin, iç piyasada fiyatlar anlamında sıkıntı yaratacağını ifade eden Ege İhracatçı Birlikleri Yönetimi; ihracatta yaşanılacak sıkıntıların geçen yıldan kalan stoklarla çözülebileceğini vurgulamışlardır (Dünya Gazetesi).
- Kar ve -15 dereceye kadar düşen soğuk hava, Çanakkale’de 91 dekar zeytinliğin %70’ini yerle bir etti (Dünya Gazetesi).
- Uludağ Üniversitesi Bahçe Bitkileri Bölümü tarafından zeytin ağaçlarının dona karşı dayanıklı olmaları amacıyla iki yıl önce başlatılan çalışmanın gelecek yıl tamamlanacağı bildirildi. Özellikle bu yıl ocak ve şubat aylarında yörede yaşanan don bu çalışmanın önemini bir kez daha gündeme taşıdı (Dünya Gazetesi).

◆ **2004 Mart:**

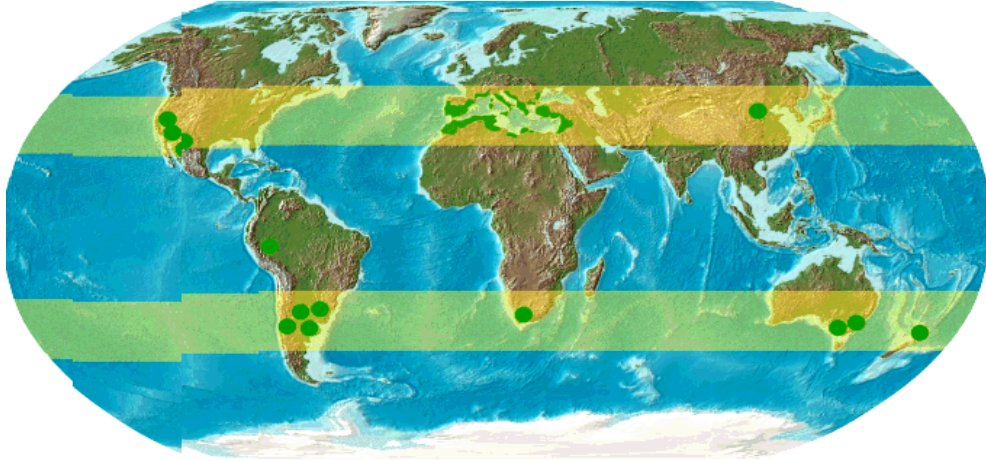
- İZFAŞ, Mart ayında düzenlenen Vinolive Fuarı ile zeytin, zeytinyağı, şarap ve peynir ürünleri tüketicileri ve üreticilerinin bir araya getirilmesi hedeflendi. Fuarı çok sayıda yerli zeytin ve zeytinyağı üreticisi ve ihracatçısı firma katıldı. Düzenlenen “Zeytin ve Zeytinyağı” konulu panelde Uluslar arası Zeytinyağı konseyine yeniden girilmesi konusunda görüş birliğine varıldı (Dünya Gazetesi).
- TARIŞ Zeytin ve Zeytinyağı Yönetim Kurulu Başkanı Cahit ÇETİN; Dünya Ekonomi - Politika dergisine verdiği demeçte “ 2000 yılında çıkan özerklik yasası çiftçinin gerçek yüzünü göstermemize vesile oldu” şeklinde açıklama yapmıştır (Dünya Gazetesi).

DÜNYADA ZEYTİN

Dünyada yaklaşık 10 milyon hektar alan üzerinde, 890 milyon zeytin ağacı yetiştirilmekte olup, tarımı ekonomik olarak genellikle Türkiye'nin de içerisinde olduğu Akdeniz havzası ülkelerinde yapılmaktadır. Ağaç varlığının %97'sine sahip ülkeler; İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye, Tunus, Suriye, Fas, Portekiz, Fransa ve Cezayir önemli üretici ülkeler olarak tanımlanmaktadır. Bu ülkelerin çoğu AB üyesidir. Bunların yanı sıra son yıllarda Avustralya, Japonya ve Arjantin gibi ülkelerde de zeytin üretimine başlanılmıştır.

Zeytin, genetik özelliğinin yanı sıra kültürel işlemlerin tam olarak uygulanamaması nedeniyle periyodisite (bir yıl ürün verme-diğer yıl az verme veya hiç vermeme olayı) gösterir. Ürünün periyodisite eğilimi, üretici ülkelerin yetiştirme politikalarında yer aldığı öneme göre değişen unsurlardan biridir.

Dünyada Zeytin Üretimi Yapılan Ülkeler

Zeytin, uluslararası platformda **Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)** başta olmak üzere AB, FAO vb. kurumların işbirliği ile kurumsallaşmıştır. Türkiye UZK'ne 1963 yılında üye olmuş, fakat 1998 yılında hükümetin aldığı bir kararla üyelikten ayrılmıştır. Bu tarihten sonra Türkiye UZK tarafından yürütülen teknik ve ekonomik işbirliğinden yararlanamamış, kendisini de ilgilendiren kararlarda etkili olamamıştır. UZK'nın AB Mevzuatında da referans bularak özellikle, UZK-Kodeks standartlarının oluşmasında, promosyon faaliyetlerinde koordinatörlüğü üstlenmede ve teknik işbirliği programları ile üretimden tüketime kadar dünya zeytinciliğine yön vermedeki etkinliği düşünüldüğünde, bu platformda yer almayan Türkiye'nin uğrayabileceği fırsat kayıplarının neler olacağı gelecek yıllarda daha net görülebilecektir. Halihazırda Türkiye ile UZK ilişkilerinin yeniden başlatılması çabalarında bulunan TARIŞ ve Marmarabirliğin özerk kurumsal yapıları -16 Haziran 2000 tarihinden itibaren ise 4572 sayılı yasa ile birlikler mali ve idari yönden özerkleşmiştir- nedeniyle UZK'ya Gözlemci Üyelikleri bulunmaktadır.

Diğer yandan TARIŞ'in UZK'nın promosyon faaliyetlerini sürdürdüğü ülkelerde pazarlanan zeytinyağlarının kalite kontrol anlaşmasına dahil olan ve kalite kontrol listesine dahil edilen ülkemizin tek kuruluşu olduğu da bilinmektedir. Bu anlamda Türkiye'nin AB müktesebatına uyum sürecinde olduğu da düşünülerek böylesi uluslararası platformlarda yeniden yer alması ve alınacak kararlarda oy hakkının olması önemli görülmektedir.

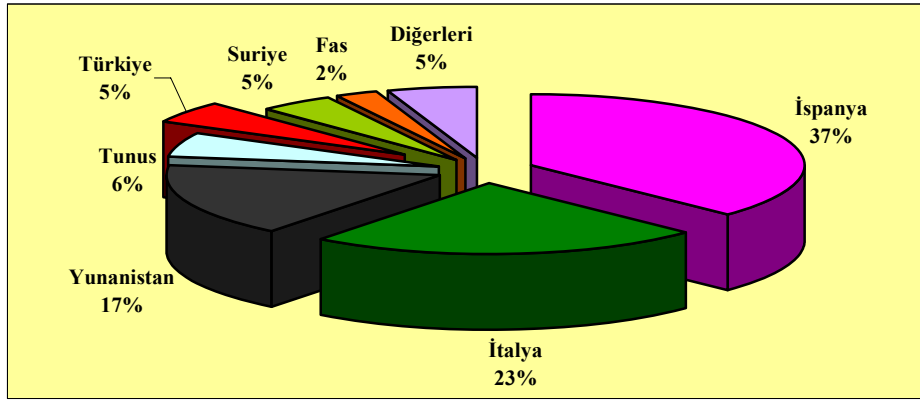
DÜNYADA ZEYTİNYAĞI

Zeytinyağı; zeytinin preslenmesiyle elde edilen, herhangi bir kimyasal işleme tabi tutulmadan doğrudan tüketilebilen tek yağdır. Zeytinyağı bu haliyle meyve suyuna benzetilir. Bitkisel yağlar içerisinde **fiziksel metotlarla üretilen tek yağ** olması **zeytinyağının sahip olduğu** bir ayrıcalıktır. Son yıllarda bu özelliği nedeniyle zeytinyağı sadece üretimi yapılan ülkelerde değil, sağlıklı yaşam idealini ilke edinen ülkelerde de tüketilmeye başlanmıştır.

Yağlık zeytinin işlenmesi ile elde edilen bitkisel yağa **zeytinyağı** denir. Zeytin ağacının meyvelerinin (her zeytin meyvesi yaklaşık ağırlığının %20-30'u kadar yağ içerir) normal iriliğini aldığı ve yağ teşekkülünün en yüksek seviyeye ulaştığı dönemde hasat edilerek çeşitli metotlarla yağının çıkarılması ile **zeytinyağı** elde edilir.

Şekil 1- Dünyada Ülkeler Bazında Zeytinyağı Üretimi (1994/1995-2003/2004Ort)
Figure 1- Olive Oil Production by Countries in the World (1994/1995-2003/2004 Ort)

Kaynak :Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK) Source :International Olive Oil Council (IOOC)

Zeytinyağı AB ortak piyasa düzeninin pazarlama standartları gereği özellikle kalite sınıflandırması, paketlenme ve etiketleme ile ilgili 1 Kasım 2003 tarihine kadar yürürlükte olan sınıflandırma ile yeni sınıflandırma aşağıda görülmektedir.

Tablo 1-Dünyada ve Türkiye’de Farklı Kalitede Zeytinyağlarının Sınıflandırılması
Table 1-Different Quality Olive Oil Classification in the World and Turkey

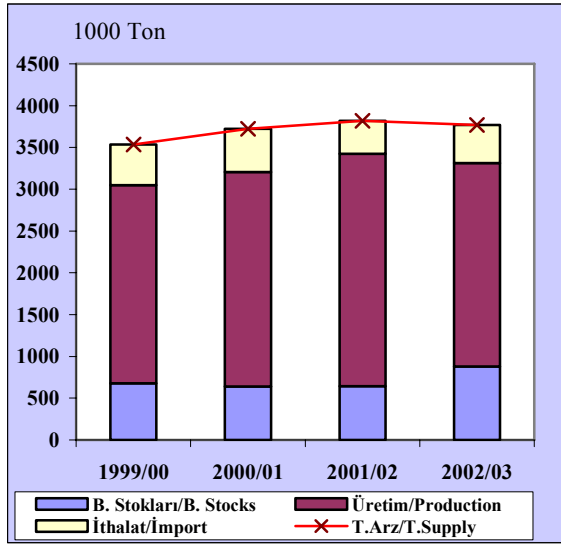
Kalite Sınıfı: Naturel Zeytinyağları	Yürürlükteki Oleik Asit Değeri (gr/100gr)	Yürürlüğe Girecek Olan Oleik Asit Değeri (gr/100gr)
Sızma	≤ 1	≤ 0,8
Naturel Birinci	> 1 - ≤ 2	> 0,8 - ≤ 2
Naturel İkinci	> 2 - ≤ 3,3	Tip yürürlükten kaldırılmıştır.
Lampant	> 3,3	> 2
Rafine	≤ 0,5	≤ 0,3
Riviera	≤ 1,5	≤ 1
Rafine Pirina	≤ 0,5	≤ 0,3
Karma Pirina	≤ 1,5	≤ 1

DÜNYADA ZEYTİNYAĞI DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ

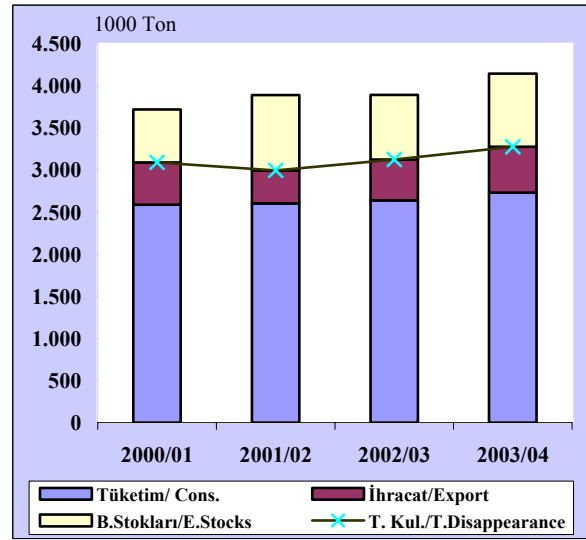
Tablo 2- Dünya Zeytinyağı Arzı ve Kullanımı (2000/2001 -2003/ 2004)
Table 2- World Olive Oil Supply and Disappearance (2000 /2001- 2003 /2004)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/2004	
	Durum	Durum	Tahmin	Öngörü	
	(Estimated) (Projected)				
	Bin ton (1000 tonnes)				
ARZ					SUPPLY
Başlangıç Stokları (1 Kasım)	639,5	629,5	894,5	768,5	Beginning Stocks (November 1)
Üretim	2.565,5	2.825,5	2.515,0	2.859,0	Production
İthalat	517,0	437,0	485,5	519,5	Import
Toplam Arz	3.722,0	3.892,0	3.895,0	4.147,0	Total Supply
KULLANIM					DISAPPEARANCE
Tüketim	2.590,5	2.606,0	2.640,5	2.732,0	Consumption
İhracat	502,0	391,5	486,0	546,0	Export
Toplam Kullanım	3.092,5	2.997,50	3.126,5	3.278,0	Total Disappearance
Bitiş Stokları (31 Ekim)	629,5	894,5	768,5	869,0	Ending Stocks (October 31)
Stok/Kullanım Oranı (%)	20,3	29,8	24,5	26,5	Stocks/Total Disappearance

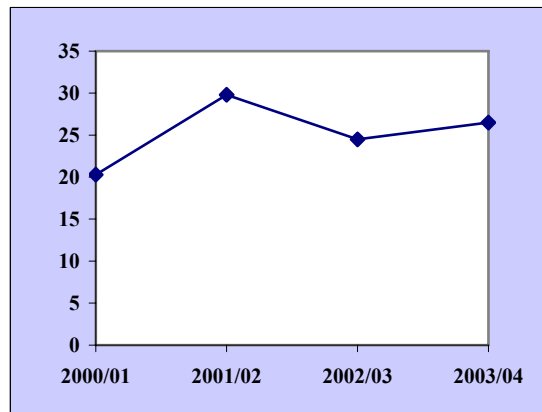
Kaynak : Uluslararası Zeytinyağı Konseyi
Source : International Olive Oil Council

Şekil 2- Dünya Zeytinyağı Arzı
Figure 2- World Olive Oil Supply

Şekil 3- Dünya Zeytinyağı Kullanımı
Figure 3- World Olive Oil Disappearance

Şekil 4- Dünya Zeytinyağı Stok/Kullanım Oranı (%)
Figure 4- World Olive Oil Stock to Use Ratio (%)

DÜNYADA DURUM: 2001/2002

Üretimde Artış

2001/2002 kampanya döneminde 2.825,5 bin ton olan dünya üretimi, uzmanlarca tarihi bir rekor olarak değerlendirilmektedir. Bu rakam son 4 kampanya ortalamasından 373,5 bin ton daha yüksektir. Bu üretim artışının %90'ı AB ülkelerinden sağlanmıştır. Bitiş stokları da ortalama olarak diğer yıllardaki stokların üzerinde olmuştur.

Tüketim Artı

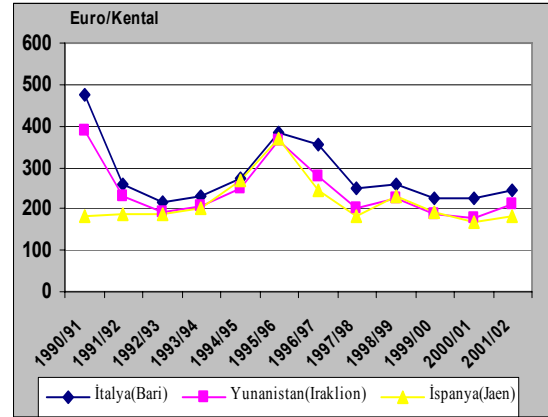
Dünya tüketimi, 2.606 bin ton ile bir önceki yıla göre %0.59 oranında artma eğilimi göstermiştir. Bu kampanya döneminde üretim ile tüketim arasındaki fark 219.5 bin tondur.

Uluslararası Ticaret Dengelenmiş, Stok Miktarı Yüksek Olarak Gelecek Kampanyaya Girilmiştir

İthalat 437 bin ton, ihracat ise 391.5 bin ton olmuştur. 2001/2002 kampanyasının geçmiş yıllara göre oldukça fazla miktarda bir stokla kapatılmıştır. Bu miktar 894.5 bin ton olup %88'i AB ülkelerine aittir.

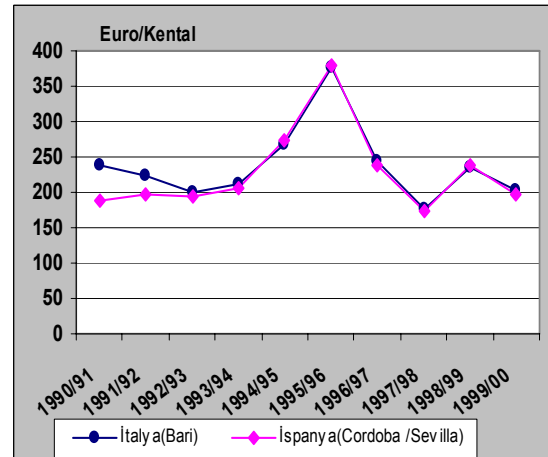
Fiyatlar

2001/2002 kampanya döneminde önemli miktarda zeytinyağı üretim miktarına ulaşılmasına rağmen, temsilci pazarlarda geçen kampanyaya nazaran zeytinyağı fiyatlarında artış gözlenmiştir. Önce düşük başlayan kampanya fiyatları ocak 2002'de artmış, ağustos ayında ortalama 185 Euro/100 kg (100 kg=kental) olmuştur. Bari ve Jaen' deki 2002 yılı ekim ayı fiyatlarının 2001 yılı ekim ayına göre düşük olduğu da gözlenmiştir. Heraklion(Iraklion)/Messenia da ise fiyatlar diğer iki pazarın aksine güçlü bir artışla başlayıp, daha sonra normal seviyeye inerek Bari'deki fiyatlara ulaşmıştır. 2001/2002 kampanya döneminde naturel (sızma) zeytinyağı fiyatlarındaki artış ise, rafine zeytinyağı fiyatlarından daha fazla olmuştur. 2001/2002 zeytinyağı kampanyası süresince Euro'nun Dolar ve Yen karşısında değer kazanmasından dolayı fiyatlar artmıştır. Diğer yandan 2002 yılının mart ayından itibaren Uluslararası Zeytinyağı Konseyi tarafından yürütülen promosyon çalışmalarının durması yeni tüketici ülkelerin ithalatı üzerinde olumsuz etki yapmıştır.

Şekil 5-Dünya Sızma Zeytinyağı Fiyatları
Figure 5-World Ekstra Virgin Olive Oil Prices
*1Kental=100 kg.dır

Dünya zeytinyağı fiyatlarında sızma zeytinyağı için referans olarak kullanılan üç Pazar; Bari-İTALYA, Heraklion/Messinia-YUNANİSTAN ve Jean-İSPANYA'dır. Rafine zeytinyağı için ise Bari-İTALYA ve Cordoba/Sevilla-İSPANYA'dır.

Şekil 6-Dünya Rafine Zeytinyağı Fiyatları
Figure 6-World Refined Olive Oil Prices
*1Kental=100 kg.dır

Bu bölgelerdeki fiyat gelişmeleri, AB'nin başka bölgelerinde ve başka üretici ülkelerde uygulanan fiyatları özellikle de ihracat fiyatlarını etkilemektedir. Son dört kampanya döneminde dünya sızma zeytinyağı ve rafine zeytinyağı fiyatları düşmüştür.

DÜNYADA TAHMİN: 2002/2003

Üretimin Düşmesi Tahmin Ediliyor

2002/2003 kampanya döneminde üretimin 2.515 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Bu kampanya döneminde azalan üretimi kuraklık ve periyodisite ile açıklamak mümkündür. Özellikle dünya üretiminde 4. sırada yer alan önemli bir üretici ülke olan Tunus'ta dört yıldan bu yana süren kuraklığın bu yıl en düşük seviyede üretimle kendini göstermesi dünya üretimini de olumsuz etkilemiştir.

Tüketimde Artış Bekleniyor

Tüketimin 2001/2002 kampanya dönemine göre 34 bin ton artışla 2.640,5 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

Daha önceki kampanya dönemleri incelendiğinde dünya tüketiminin istikrarlı bir artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu eğilimde zeytinyağı tüketimine önem veren yeni tüketici ülkeler; ABD, Kanada, Japonya, Brezilya, Arjantin ve

Avustralya'nın mutlak payı olduğu unutulmamalıdır. Uluslararası Zeytinyağı Konseyi'nin sağlıklı yaşam parolası ile zeytinyağı tüketimi bundan böyle sadece üretilen ülkelerde tüketilir konumundan çıkacaktır.

Dış Ticaretin Hareketlenmesi Bekleniyor

İhracat ve ithalatta bir önceki kampanya dönemine göre ihracatta %24, ithalatta ise %11 oranında artış beklenmektedir. Dış ticaretteki hareketlenme, AB ülkeleri ve tüketici ülkelerin artan ithalatlara ile gerçekleşecektir.

Stoklar Azalacak

Bu kampanyaya 2001/2002 kampanya döneminin yüksek miktardaki bitiş stokları ile girildiği düşünülürse, bu miktarın üretim azlığı ve artan tüketim nedeniyle kullandığı ifade edilebilir. 2002/2003 kampanya dönemi bitiş stoklarının bu nedenle bir önceki döneme göre %14 azalan bir oranla tamamlanması beklenilmektedir.

DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2003/2004

Üretim ve İthalatın Artması Öngörülüyor

Bu kampanya döneminde üretimin önceki yok yılı üretimine göre %13,6, bir önceki var yılına göre ise %1,1 artarak 2.859 bin ton olması öngörülmektedir. Dünya rekoltesi ile ilgili ilk öngörüler olumsuz olmasına rağmen önemli üretici ülkelerden alınan son bilgiler üretimin oldukça iyi olacağı yönündedir.

2003/2004 kampanya döneminde başlangıç stokları bir önceki yıla göre %14 oranında azalarak, kampanyaya 768,5 bin ton stok ile başlanılacağı öngörülmektedir. Stok her ne kadar az ise de 519,5 bin ton ithalat beklentisi ve artan üretimin katkısı ile toplam arzın 4.147 bin ton ile son 5 yılın en yüksek miktarına ulaşacağı öngörülmektedir.

Dünya zeytinyağı üretimi, tüketimi, ihracatı ve ithalatında yine AB ülkelerinin söz sahibi olacağı, AB içerisinde de en yüksek üretimin 1.400 bin ton

ile İspanya'da olacağı öngörülmektedir. Yine diğer iki büyük üretici ülke İtalya ve Yunanistan'da bu kampanya döneminde üretimin bir önceki yıla göre düşük olacağı ve üretim miktarının 100 ile 150 bin ton arasında olacağı ifade edilmektedir. Diğer yandan AB dışındaki önemli ülke Tunus'ta bu kampanya 250 bin ton zeytinyağı üretilmesi beklenilmektedir. Tunus, AB tarafından tanınan kota nedeniyle her yıl olduğu gibi bu yılda 55 bin ton zeytinyağını doğrudan AB'ne ihraç etmektedir. Ayrıca AB'nin bu kampanya itibarı ile Suriye'ye de 10 bin tonluk bir kota tanıyacağı belirtilmektedir.

Tüketim ve İhracat Artacak

Bu kampanyada tüketimin geçen kampanyaya göre %3,46 artarak 2.732 bin ton, ihracatın ise %12,3 oranında artarak 546 bin ton olması öngörülmektedir. Bitiş stoklarının ise bir önceki var yılına göre %2,8 oranında düşüşle 869 bin ton olacağı beklenmektedir.

AB ORTAK PİYASA DÜZENİNDE ZEYTİNYAĞI

Zeytinyağında Avrupa Birliği ülkeleri dünyanın en büyük üreticisi ve tüketicisi konumundadır. AB'ne üye üretici ülkeler içerisinde Akdeniz ülkeleri olan İspanya, İtalya, Yunanistan, Portekiz ve Fransa önemli üreticilerdir. Üretimde olduğu gibi AB'nin tüketici ülkeleri de aynı ülkelerdir. AB ülkeleri Roma Antlaşması uyarınca oluşturdukları Ortak Tarım Politikası (OTP) çerçevesinde **zeytinyağının** da içinde bulunduğu bir çok tarım ürünü için Ortak Piyasa Düzeni uygulamaktadırlar. Zeytinyağı rejiminde amaç; arzın devamlılığını sağlamak, üreticilere daha iyi bir yaşam seviyesi yaratmak, fiyat dalgalanmalarını önlemek ve ticaretin düzenlenmesi için politika oluşturmaktır. EEC 136/66 işaretli Konsey Yönetmeliği'nde zeytinyağı pazar düzenlemeleri ve ithalat korumalarına yer veren AB, reform amaçlı olarak Haziran 1998 tarihinde değişiklikler yapmıştır. Kısa bir geçiş döneminden sonra 1 Kasım 2001 tarihi itibarıyla 136/66/EEC işaretli Konsey Yönetmeliği ile ilgili çalışmalara tekrar hız verilmiştir. Bu reformun amacı, sektörün rekabetinin ve ürünün kalitesinin artırılması ile arz-talep arasındaki dengenin korunması yanında kurullarda sadeleştirilmenin yapılmasıdır.

1987/88 kampanya döneminden itibaren AB'de üretilen toplam zeytinyağının yardım kapsamına alınacak miktarının belirlenmesi için **Garanti Edilmiş Azami Miktar (MGQ)** sistemi uygulanmaya başlanılmıştır. Buna göre garanti kapsamına alınacak azami üretim miktarı MGQ ile belirlenerek, kampanya sonunda bu miktarın aşılması halinde üretim yardımında aşılacak miktarla orantılı olarak kesinti yapılması öngörülmüştür. Geçiş dönemi ile birlikte MGQ sisteminde değişiklik yapılarak, daha önce 1.350,0 bin ton olan MGQ %31,6 oranında artırılarak, 1.777,2 bin tona çıkartılmıştır. Buna göre AB'nin üretici ülkeleri farklı paylar almışlardır. Bunun sonucunda, zeytinyağı üretiminde MGQ'nun aşılması halinde, ulusal kotasını aşmış olan bir ülke üretim yardımında yapılacak kesintiden muaf olacak ve ulusal kotasını aşan diğer bir ülkenin sorumluluğunu paylaşmamış olacaktır.

Ortak Piyasa Düzeni içerisinde yer alan **Hedef Fiyat**, **Müdahale Fiyatı**, **Temsili Piyasa Fiyatı** diğer tarım ürünlerine uygulandığı gibidir. **Hedef Fiyat**; Üreticiler için adil bir gelir düzeyi sağlanması ve topluluğun üretim hacminin korunması amacıyla belirlenmiş fiyattır. **Müdahale Fiyatı**; pazarlama yılının son dört ayı boyunca müdahale kuruluşları tarafından alınacak olan standart kalitedeki zeytinyağı için belirlenmiş fiyattır. Bu fiyat, kampanya döneminden önce belirlenmektedir. Müdahale kuruluşları kendilerine teklif edilmiş olan zeytinyağı bu fiyattan almak zorundadırlar. **Temsili Piyasa Fiyatı**; bu fiyat üretim fazlasını elden çıkarmaya imkan verecek ölçüde ve her pazarlama döneminin başlangıcından önce bitkisel yağlar pazarındaki gelişmeler de dikkate alınarak belirlenmiş olan, zeytinyağının normal olarak elden çıkartılabileceği fiyattır.

Bunun dışında AB zeytinyağında, Dünya Ticaret Örgütü taahhütleri çerçevesinde sınırlandırılan **İhracat İadesi**, üretimi 500 kg.dan daha az olan üreticilere adil bir gelir düzeyi sağlamak amacıyla verilen **Üretim Yardımı - bu sistem geçiş döneminde değişikliğe uğramıştır-** ve geçiş döneminde kaldırılan **Tüketim Yardımı ki**; bu yardım zeytinyağı tüketimine özendirilmesi amacıyla taşırken suiistimale açık olması sebebiyle kaldırılmıştır. Bunların dışında **Özel Depolama Şeklinde Müdahale, Konserve Endüstrisi için Yardım ve Sofralık Zeytin Tüketiminin Arttırılması İçin Yardımlar** vardır. AB 2002/2003 kampanya dönemi itibarıyla Zeytinyağı için Üretim Hedef Fiyatı olarak 3.837,7 ECU/Ton, Üretim Yardımı olarak 1.322,5 ECU/Ton, Temsili Piyasa Fiyatı 2.515,2 ECU/Ton ve Stoklama Yardımı olarak 1.664,0 ECU/Ton olarak zeytinyağı üreticisine destek sağlamaktadır. **Garanti Edilmiş Azami Miktar (MGQ) sisteminde yapılan değişikliklerle Müdahale Fiyatı ve Tüketim Yardımı uygulamadan kaldırılmıştır.**

AB'nin büyük zeytinyağı üretici ülkeleri AB'nin desteklerinden yararlanmanın yanı sıra her biri kendi içerisinde kurumsal yapılarına önem vermişlerdir. Kurumsal yapı içerisinde yer alan üretici, sanayici ve ihracatçılar bazen bireysel olarak birlikler bazen de bir dernek altında büyük yapılanmalar oluşturmuşlardır. Böylece bu ülkeler üretimden - stoklara , tüketimden - dış ticarete dek dünya zeytinyağı ekonomisinde söz sahibi olmaktadır. Bunun yanında **Tunus** örneğinde olduğu gibi bazı ülkeler AB üyesi olmamalarına rağmen özellikle ihracatta bazı ayrıcalıklara sahiptirler. AB, Tunus'a her yıl 55 bin ton zeytinyağı alma garantisi vermiştir. Bu uygulama 1994 yılından bu yana devam etmektedir. 2003/2004 kampanya döneminden itibaren de aynı ayrıcalığın Suriye'ye tanınacağı belirtilmektedir.

Özetlemek ve özellikle belirtmek gerekirse; zeytinyağında büyük üretici ülkeler -Türkiye dışında- Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) çatısı altında yer alan Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)'nin ekonomik, teknik ve tanıtım konularındaki koruyuculuğu altındadırlar.

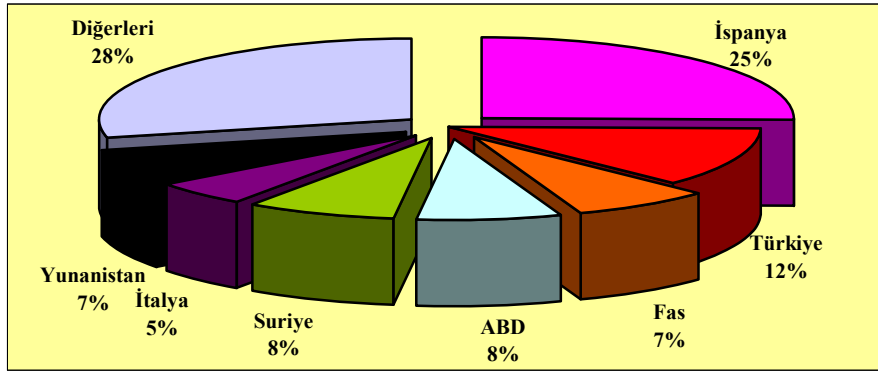
DÜNYADA SOFRALIK ZEYTİN

Sofralık zeytin; uluslararası standartta kültüre alınmış zeytin çeşitlerinin işlenebilecek olgunlukta hasat edilen temiz, sağlam meyvelerinin belirli teknik usullerle acılığı giderilmiş, –sofralık zeytin olarak değerlendirilebilmesi için içindeki “oleuropein” denilen acılık maddesinin bünyeden uzaklaştırılması gerekir– kullanımına izin verilen katkı maddeleri ile birlikte veya sade olarak ambalajlanmış, yeme olgunluğu kazanan zeytin daneleri olarak tanımlanmakta ve siyah, yeşil, rengi dönük olarak sınıflandırılmaktadır.

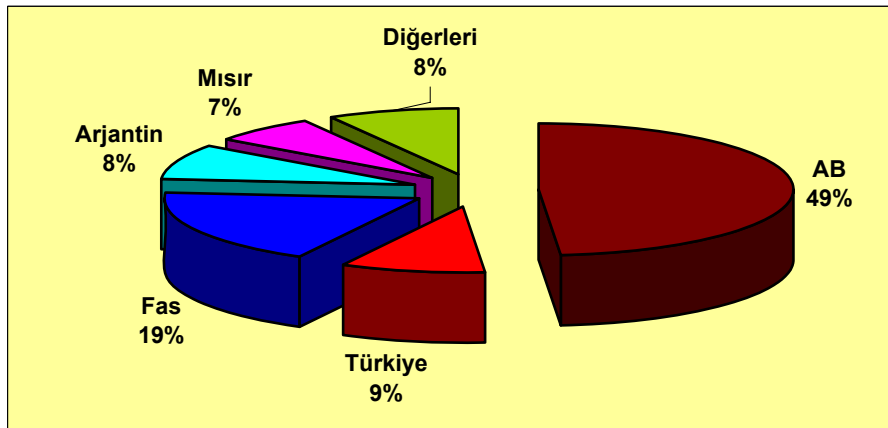
Dünyada sofralık zeytin üreten önemli ülkeler İspanya, Türkiye, ABD, Fas, Yunanistan ve İtalya’dır. **Türkiye dünya sofralık zeytin üretiminde ikinci, dünya siyah zeytin üretiminde birinci sıradadır.** Dünya ihracatında İspanya ve Fas lider konumda bulunmakta, bu ülkeleri Türkiye ve Yunanistan izlemektedir.

Şekil 7-Dünyada Ülkeler Bazında Sofralık Zeytin Üretimi (1994/1995-2003/2004)
Figure 7-Table Olive Production by Countries in the World (1994/1995-2003/2004)

Kaynak: Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK) Source: International Olive Oil Council (IOOC)

Şekil 8- Dünya Sofralık Zeytin İhracatı 1994/95-2003/04 Ort
Figure 8- World Table Olive Export 1994/95-2003/04 Avr

Kaynak: Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK) Source: International Olive Oil Council (IOOC)

DÜNYADA SOFRALIK ZEYTİN DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ

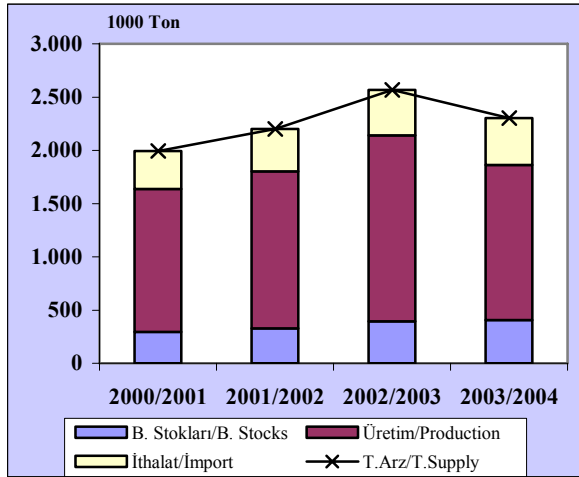
Tablo 3-Dünya Sofralık Zeytin Arzı Ve Kullanımı (2000/2001 - 2003/ 2004)

Table 3-World Table Olive Supply And Disappearance (2000/2001- 2003 /2004)

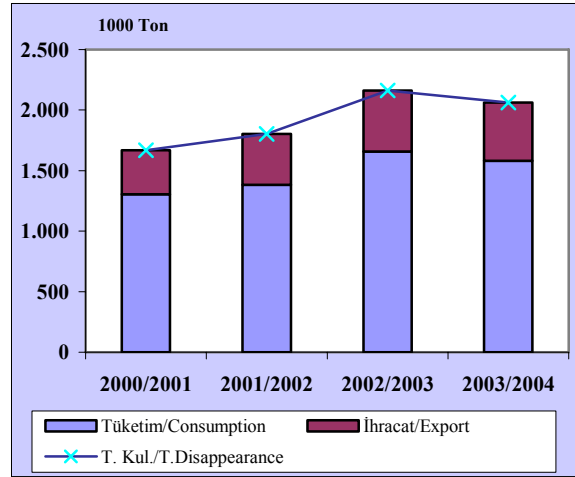
	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	
	Durum	Durum	Tahmin	Öngörü	
	Bin ton (1000 tonnes)				
ARZ					SUPPLY
Başlangıç Stokları (1 Eylül)	294,0	327,5	393,5	405,0	Beginning Stocks (September 1)
Üretim	1.343,0	1.473,5	1.748,0	1.458,0	Production
İthalat	358,0	400,0	426,5	441,5	Import
Toplam Arz	1.995,0	2.201,0	2.568,0	2.304,5	Total Supply
KULLANIM					DISAPPEARANCE
Tüketim	1.303,5	1.382,5	1.657,0	1.582,0	Consumption
İhracat	364,0	421,5	506,0	481,0	Export
Toplam Kullanım	1.667,5	1.804,0	2.163,0	2.063,0	Total Disappearance
Bitiş Stokları (31 Ağustos)	327,5	393,5	405,0	241,0	Ending Stocks (August 31)

Kaynak: Uluslararası Zeytinyağı Konseyi

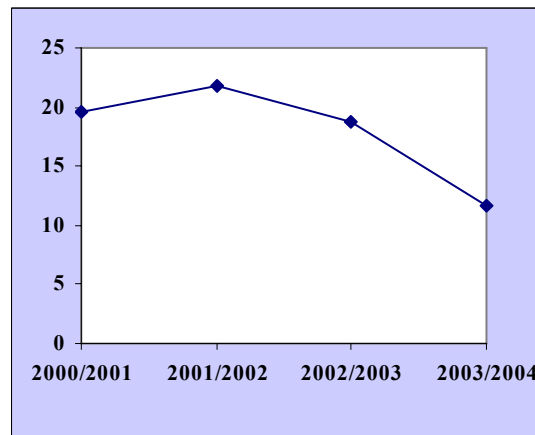
Source: International Olive Oil Council

Şekil 9-Dünya Sofralık Zeytin Arzı
Figure 9-World Table Olive Supply

Şekil 10-Dünya Sofralık Zeytin Kullanımı
Figure 10-World Table Olive Disappearance

Şekil 11-Dünya Sofralık Zeytin Stok/Kullanım Oranı (%)
Figure 11-World Table Olive Stocks to Use Ratio (%)

DÜNYADA DURUM: 2001/2002

Üretim ve Tüketimde Artış

Sofralık zeytin üretiminin bir önceki kampanya dönemine göre %9.7 oranında artarak 1.473,5 bin ton olduğu görülmektedir. Genel anlamda her zaman olduğu gibi dünya sofralık zeytin bilançolarının hazırlanmasında zorluklar yaşanmaktadır. Bu zorluk net toplam ağırlık veya net sulu ağırlığın farkından kaynaklanmaktadır. belirtilmektedir. Nitekim bunun sonucu olarak dönem başı ve dönem sonu stok miktarlarında geçen kampanya dönemiyle uyumsuzluklar olduğu gözlenmektedir. Tüketimde ise bir önceki kampanyaya göre %6.06 oranında artış ile 1.382,5 bin tona ulaşılmıştır.

Stoklar ve Dış Ticaret

Geçmiş kampanya dönemlerinde olduğu gibi stoklar bu yıl da artmıştır. 327,5 bin ton dönem başı stok ile başlayan kampanya, 393,5 bin ton stok ile kapatılmıştır. Zeytinyağına göre daha fazla gelişen bu üretim ve stok artışı bazı riskleri beraberinde getirecektir. Bir an önce yeni tüketici ülkelerde ve üretici ülkelerde promosyon faaliyetlerine yönelenilmelidir. Farklı sunumlarla çeşitli zevklere hitap edecek şekilde tüketicilere ulaşacak yeni damak zevkleri oluşturulması gerekmektedir. Bu kampanya döneminde ithalat 400 bin ton, ihracat 421,5 bin ton ile bir önceki kampanya dönemine göre artmıştır.

DÜNYADA TAHMİN: 2002/2003

Üretim, Stoklar ve Tüketimde Artış

Bu kampanya döneminde üretimin bir önceki kampanya dönemine göre % 18,6 oranında artarak 1.473,500 tondan, 1.748 bin tona yükselmesi beklenmektedir. Tüketimde ise %19,8 oranındaki artış ile 1.382,5 bin tondan 1.657 bin tona ulaşılma beklentisi vardır. Bir önceki kampanya dönemine göre dönem başı stokta %20, dönem sonu stokta ise %2,9 oranında artış beklenmektedir.

Dış ticaretteki hareketlilik özellikle bu kampanya dönemi dikkat çekmektedir. Bir önceki kampanyada 400 bin ton olan ithalatın %6,6 oranında artarak 426,5 bin ton; 421,500 ton olan ihracatın ise %20 oranında artarak 506 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Sofralık zeytinde de zeytinyağında olduğu gibi geleneksel tüketici ülkelere yeni tüketici ülkelerin dahil olması özellikle ihracatın canlandırılması açısından etkili olmuştur.

DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2003/2004

Üretimde Azalış İthalat ve Başlangıç Stoklarında Artış Öngörülüyor

Bu kampanya döneminde üretimin önceki yok yılı üretimine göre %1.05, bir önceki var yılına göre ise %16,5 oranında azalarak, 1.458 bin ton olması öngörülmektedir. Dünya sofralık zeytin üretimi ve ithalatındaki azalışın, dane zeytinden yağlığa ayrılma oranındaki artışa, dolayısı ile zeytinyağı üretim artışı ile olan ilgisine bağlanması söz konusudur. İthalatın ise bir önceki kampanya dönemine göre %3,5 artarak 441,5 bin ton olacağı ve dönem başı stoklarında bir önceki kampanyaya

göre %2.9 artış ile 405 bin ton stok ile kampanyaya başlanılacağı öngörülmektedir.

Tüketim, İhracat ve Dönem Sonu Stoklarında Azalış Öngörülüyor

Bu kampanyada tüketimin geçen kampanyaya göre %4,5 azalarak 1.582 bin ton olması, ihracatın ise %4,94 oranında azalarak 481 bin ton olması ve dönem sonu stoklarının dönem başı stok miktarına göre %40 oranında bir azalışla 241 bin tona düşmesi öngörülmektedir.

TÜRKİYE'DE ZEYTİN

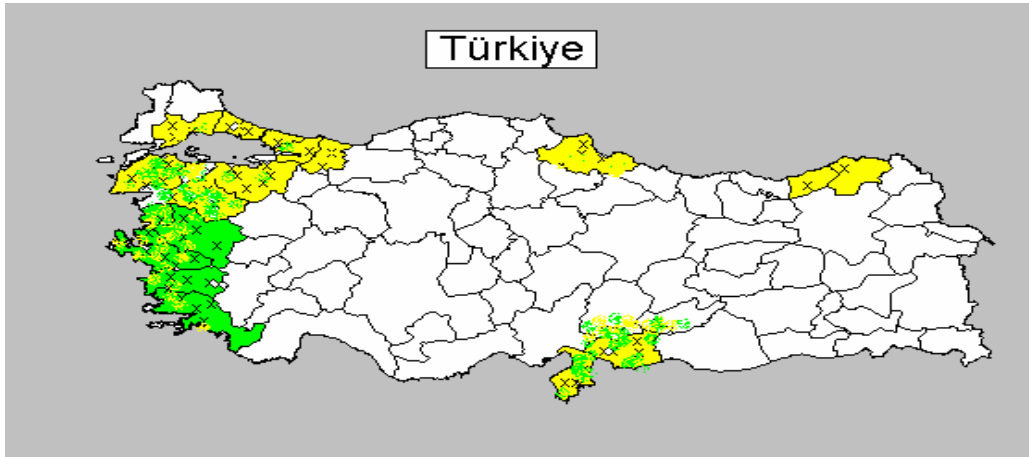
Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de üretilen dane zeytinin yaklaşık %65-70’i yağlığa, %30-35’i sofralığa işlenir. Genelde tüketim zeytinyağı ağırlıklı olduğu için yağlık zeytin üretimi fazla olmaktadır.

Türkiye’nin zeytin üretiminde periyodisitenin -bir yıl az, bir yıl- etkisi çok fazladır. Türkiye koşullarında kültürel işlemlerin yetersizliğinden kaynaklanan nedenlerle periyodisiteye eğilim maalesef artmaktadır.

Türkiye’de DİE’nin 2002/2003 verilerine göre 101.600 bin zeytin ağacı bulunmakta, bu ağaçlardan var-yok yılı ortalaması olarak 1.200 bin ton dane zeytin, 130 bin ton zeytinyağı, 365 bin ton sofralık zeytin üretilmektedir. Türkiye’de Aydın, İzmir, Muğla, Balıkesir, Bursa, Manisa, Çanakkale, Hatay, Antalya, G.Antep ve İçel önemli zeytinci illerdir. Ege, Marmara, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ise önemli zeytin üreten bölgelerdir.

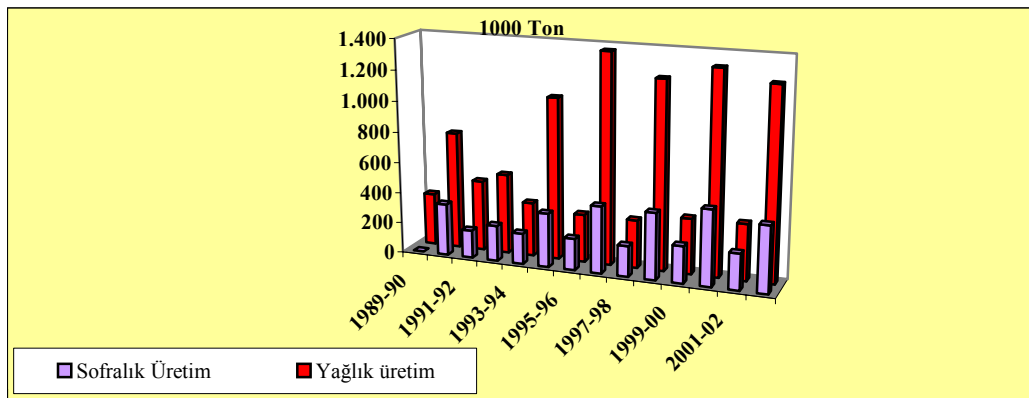
Türkiye’de zeytincilik seferberliği Cumhuriyet döneminde ilk kez **Atatürk’ün** direktifleri doğrultusunda Tarım Bakanlığı’nın “Tarımda Tedrisatı Islah Kanunu” ile başlatılmıştır. Zeytincilik, günümüzde T.C. Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlıkları, Tarım Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı, Tarım Satış Kooperatifleri gibi üretici birliklerinin (TARİŞ, Marmarabirlik ve Güneydoğu Anadolu Birlik) yanı sıra özel sektörün ve üniversitelerin de yer aldığı kurumsal yapının içerisinde geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye’de Zeytin Üreten Bölgeler

Şekil 12-Türkiye’de Yağlık ve Sofralık Zeytin Üretimi

Figure 12-Olive for Olive Oil and Table Olive Production in Turkey

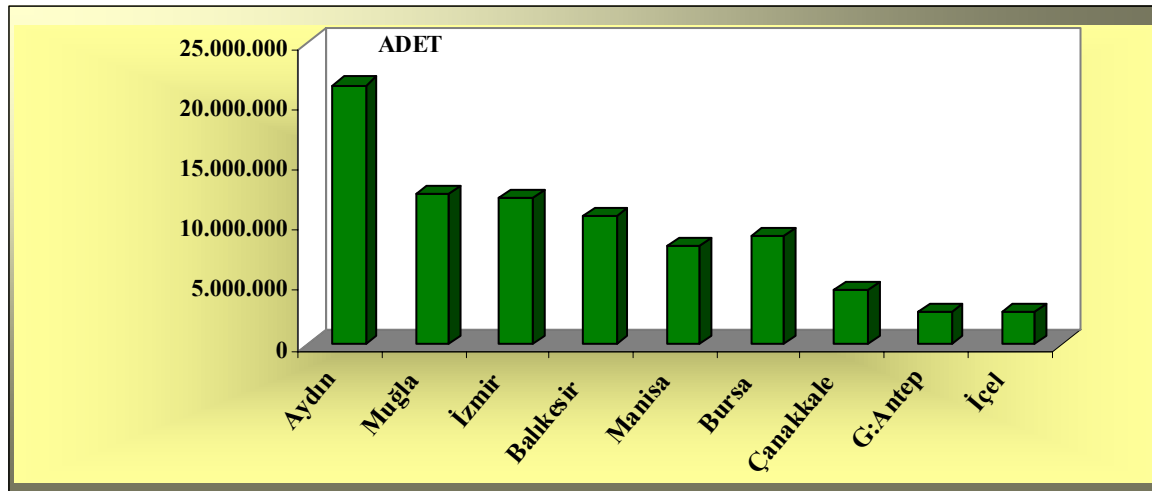
Kaynak: DİE Source : GSI

Tablo 4-Türkiye’de Zeytin Ağaç Sayısı, Zeytin, Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Üretimi
Table 4-The Number of Olive Trees, Olive, Olive Oil and Table Olive Production in Turkey

Yıllar	Meyve veren ağaç sayısı (Bin Adet)	Meyve vermeyen ağaç sayısı (Bin Adet)	Zeytin Dane Üretimi (Ton)	Sofralığa Ayrılan Dane (Ton)	Yağlığa Ayrılan Dane (Ton)	Zeytinyağı Üretimi (Ton)
1989-90	79.460	6.250	500.000	162.000	338.000	35.000
1990-91	79.600	5.960	1.100.000	337.000	763.000	80.000
1991-92	81.520	6.185	640.000	181.000	459.000	60.000
1992-93	81.260	5.828	750.000	231.000	519.000	56.000
1993-94	81.703	5.460	550.000	200.000	350.000	48.000
1994-95	82.192	5.955	1.400.000	350.000	1.050.000	160.000
1995-96	81.437	6.144	515.000	206.000	309.000	40.000
1996-97	83.200	6.540	1.800.000	435.000	1.365.000	200.000
1997-98	85.700	10.000	510.000	200.000	310.000	40.000
1998-99	85.850	7.600	1.650.000	430.000	1.220.000	170.000
1999-00	87.130	8.370	600.000	240.000	360.000	70.000
2000-01	89.200	8.570	1.800.000	490.000	1.310.000	190.000
2001-02	90.000	9.000	600.000	235.000	365.000	65.000
2002-03	91.700	9.900	1.800.000	430.000	1.237.000	160.000

Kaynak: DİE Tarım İstatistikleri Özeti, Uluslararası Zeytinyağı Konseyi
 Source : GSI and IOOC

Şekil 13-Türkiye’de Önemli Zeytinci İllerin Ağaç Sayıları (2000)
Figure 13-The Number of Olive Trees in Important Producer Provinces of Turkey (2000)

Kaynak: DİE Source : GSI

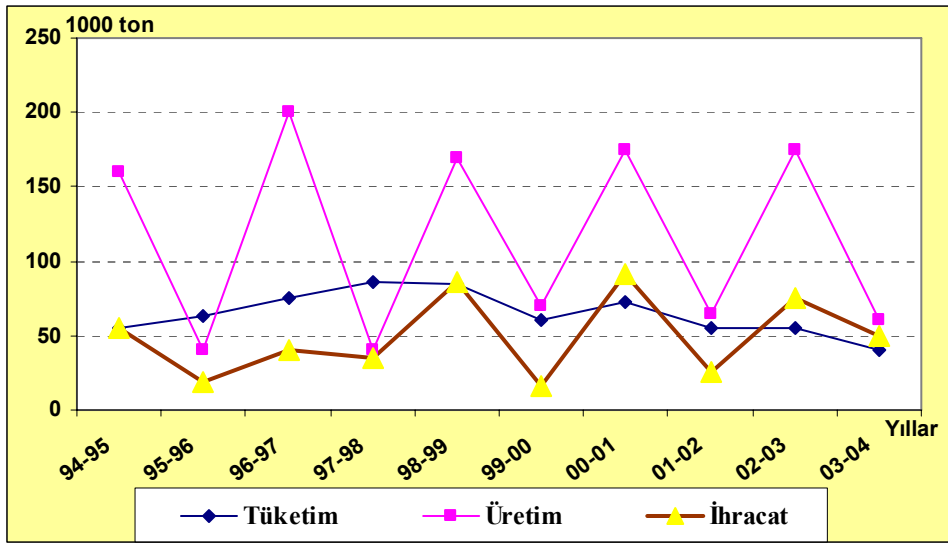
TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞI

Türkiye'de var-yok yılı ortalamasına göre 130 bin ton zeytinyağı üretilmektedir. Bu miktar ile Türkiye zeytinyağı üretiminde İspanya, İtalya, Yunanistan ve Tunus'tan sonra beşinci sırada yer almakta ve dünya üretiminin %5'ini, ihracatının ise %9,5'ini sağlamaktadır.

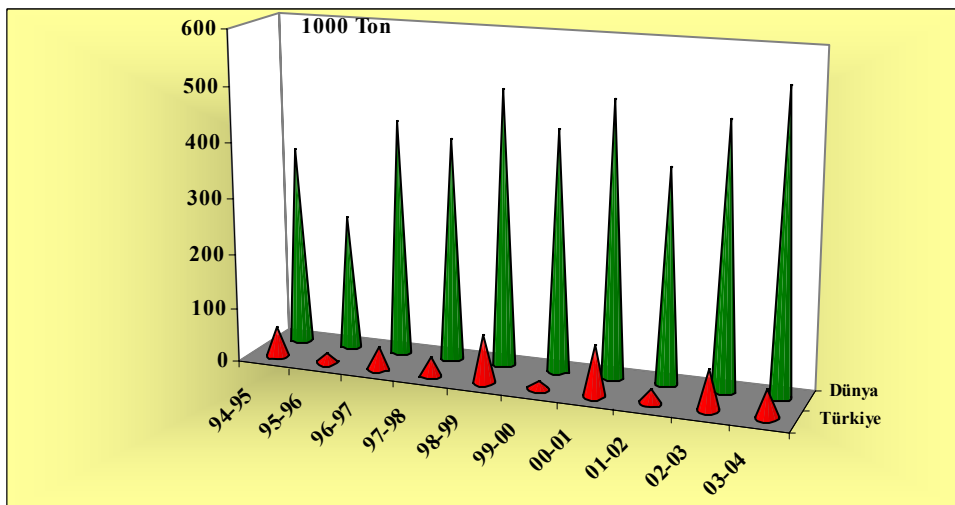
Türkiye'de zeytinyağı tüketimi Türk halkının gerek fiyat, gerekse alışkanlıkları nedeniyle istenilen düzeyde olamamaktadır. Tüketim adeta üretim bölgeleriyle sınırlı kalmaktadır. Zeytinyağında kişi başına tüketim diğer önemli üretici ülkelerde 10 kg ile 20 kg arasında değişirken, Türkiye'de yıllara göre 800 gr ile 1 kg arasında değişmektedir.

Şekil 14-Türkiye'de Zeytinyağı Üretim, Tüketim ve İhracatı
Figure 14-Turkey's Olive Oil Production, Consumption and Export

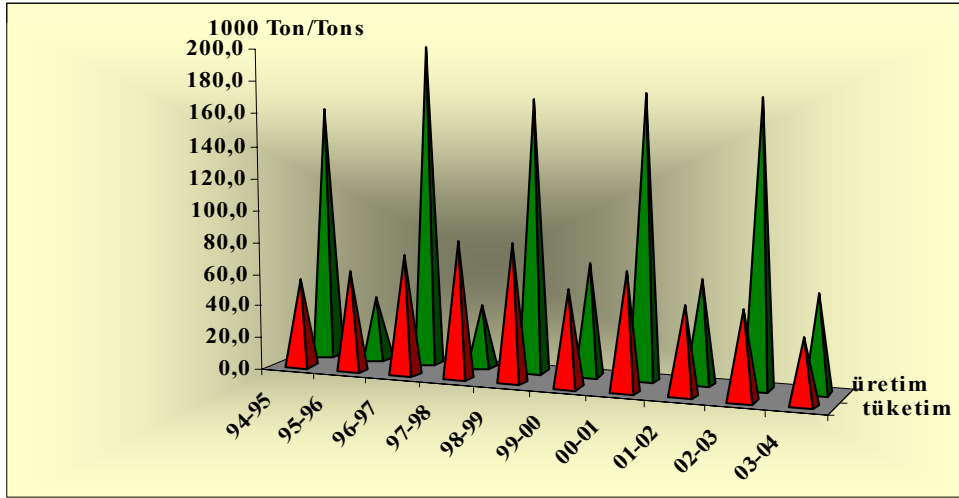
Kaynak:Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)
Source : International Olive Oil Council (IOOC)

Şekil 15-Türkiye Zeytinyağı İhracatının Dünya İhracatındaki Payı (%)
Figure 15-Turkey's Olive Oil Export Ratio in the World (%)

Kaynak:Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)
Source : International Olive Oil Council (IOOC)

Şekil 16-Türkiye’de Zeytinyağı Üretimi ve Tüketiminin Karşılaştırılması
Figure 16-Comparison of Olive Oil Production and Consumption in Turkey

Kaynak: Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)
Source: International Olive Oil Council (IOOC)

Zeytinyağı Fabrikaları, Rafinasyon, Dolum ve Ambalajlama Tesisleri

Türkiye’de zeytinyağı sanayi son on yılda büyük gelişmeler kaydetmiştir. 1984 yılında 1 tane kontinü (modern) sistem ve 1.500 klasik pres varken, 1995 yılında kontinü sistem 132 adet olmuş, 2002 yılı itibariyle ise 500 adet - ki bunların kapasitesi 25.000 ton/gündür- modern kontinü tesise ulaşılmıştır.

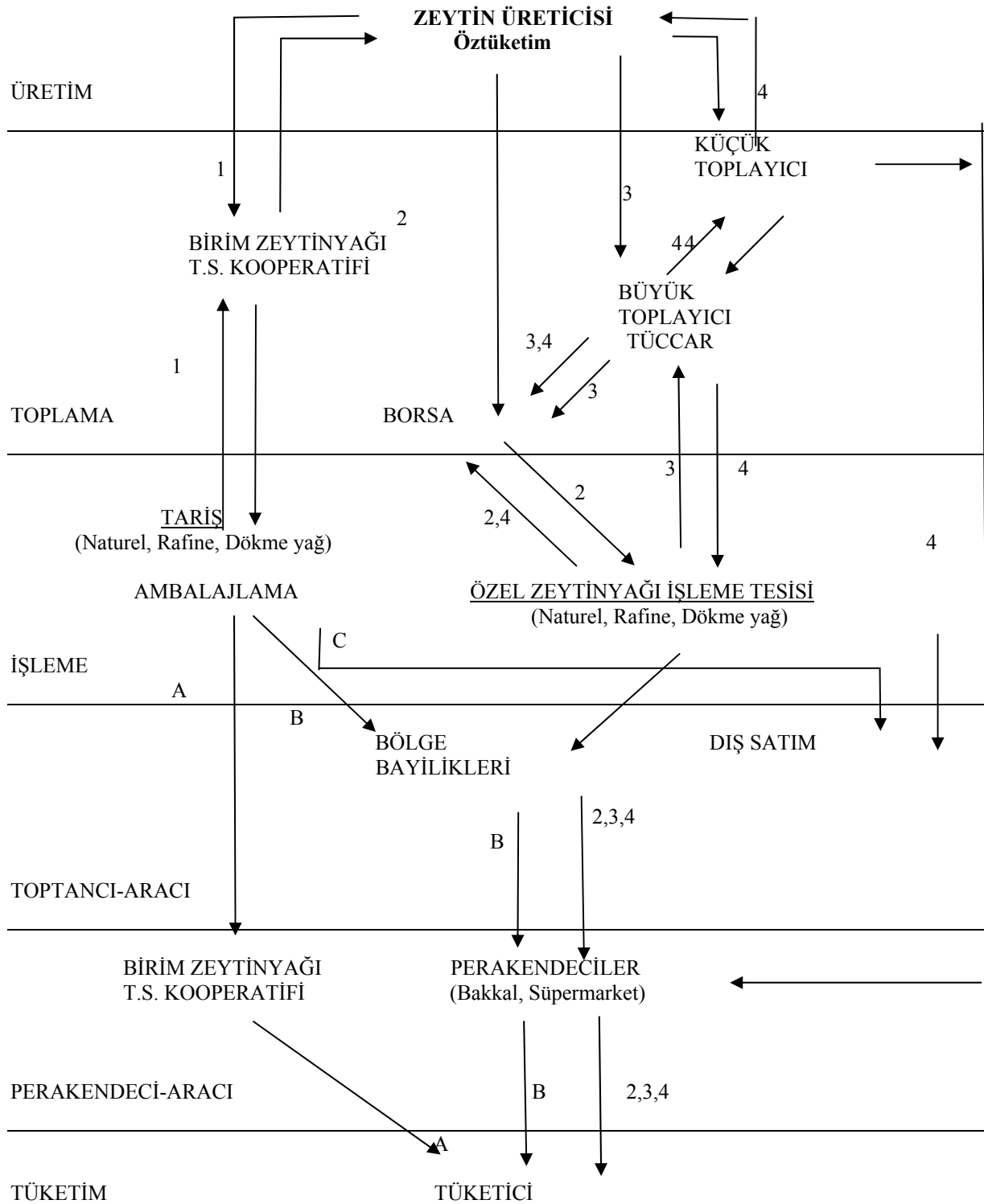
Klasik pres sistemlerinin sadece 100 adeti faal olarak çalışmıştır. Böylece %90’a varan modernizasyon oranı gerçekleştirilmiştir. Nitekim yetiştiricilikteki olumlu gelişmeleri sistemlerini yenileyerek değerlendiren zeytinyağı sanayi, üretimde kaliteyi iyileştirmeyi başararak naturel zeytinyağı üretimini ve ihracatını artırmıştır.

Üretici Birliği olarak TARIŞ ise bu konuda her zaman öncü olmuş, 1984 yılından günümüze kadar toplam 2.200 ton/gün kapasiteye ulaşan 46 kontinü tesis kurmuştur.

Sektörde mevcut başlıca rafinasyon ve ambalajlama tesislerinin toplam kurulu kapasitesi yaklaşık 1.300 ton/gündür. Bu tesislerin büyük bir kısmı zeytinyağının yanı sıra diğer bitkisel yağlara yönelik olarak da çalışmaktadır. Kapasite kullanım ve istihdam durumları sektörün diğer alanlarına göre farklılık göstermekte ve faaliyetleri yıl boyu devam etmektedir. Ancak tüketim ve ihracat sıkıntıları nedeniyle, zeytinyağının devir hızının düşük ve kar marjının az olması ve yeterli sermaye birikimi bulunmaması, sektörün yenileşmesini ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamasını engellemektedir. Buna bağlı olarak mevcut rafinasyon tesislerinin bir çoğunda yeterli iyileşmeler yapılamadığından, dünya standartlarında uygun rafine zeytinyağı üretiminde zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır.

Dolum ve ambalajlama açısından da durum pek farklı değildir. Teknolojik yetersizlikler yanında, özellikle teneke kutu yapımında kullanılan malzemelerin kalitesizliği ve dünya standartlarına uymaması, cam şişeler açısından ise standardizasyon ve model sıkıntısı çekilmesi başlıca sorunlardır.

Şekil 17-Türkiye’de Zeytinyağı Pazarlama Organizasyonu
Figure 17-Olive Oil Marketing Organization in Turkey

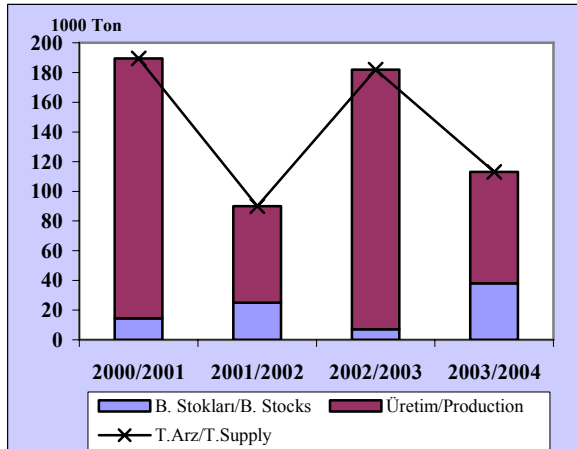
Kaynak : Renan TUNALIOĞLU,(1995) “ Önemli Zeytin Üreticisi Ülkelerin Zeytinciliği ile Türkiye Zeytinciliğinin Bazı Yönlerden Karşılaştırılması” ,Basılmış Doktora Tezi, TC Başbakanlık.DTM-EİBGS Yayın No-1

TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞI DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ

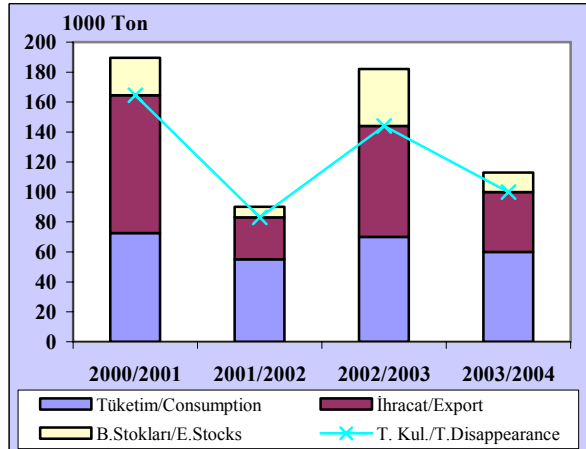
Tablo 5-Türkiye Zeytinyağı Arzı ve Kullanımı (2000/2001 - 2003/2004)
Table 5-Turkey's Olive Oil Supply and Disappearance (2000/2001 - 2003/2004)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	
	Durum	Durum	Tahmin (Estimated)	Öngörü (Projected)	
Toplam Zeytin Ağaç Sayısı (1000 adet)	97 770	99 000	102 770	104 000	Total Olive Trees Number (1000)
Yağlık Dane Üretimi (1000ton)	1.310,0	425,5	1.398,0	310,0	Olives for Olive Oil Production (1000 tons)
Bin ton (1000 ton)					
ARZ					SUPPLY
Başlangıç Stokları (1Kasım)	14,5	25,0	7,0	38,0	Beginning Stocks (November1)
Üretim	175,0	65,0	175,0	75,0	Production
İthalat	0,0	0,0	0,0	0,0	Import
Toplam Arz	189,5	90,0	182,0	113,0	Total Supply
KULLANIM					DISAPPEARANCE
Tüketim	72,5	55,0	70,0	60,0	Consumption
İhracat	92,0	28,0	74,0	40,0	Export
Toplam Kullanım	164,5	83,0	144,0	100,0	Total Disappearance
Bitiş Stokları (31 Ekim)	25,0	7,0	38,0	13,0	Ending Stocks (October 31)
Stok/Kullanım Oranı (%)	15,2	8,4	26,3	13,0	Stocks/Total Disappearance

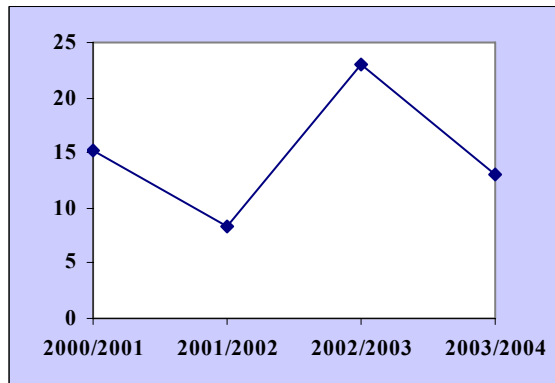
Kaynak :Uluslararası Zeytinyağı Konseyi Source: International Olive Oil Council (IOOC)

Şekil 18-Türkiye Zeytinyağı Arzı
Figure 18-Turkey's Olive Oil Supply

Şekil 19-Türkiye Zeytinyağı Kullanımı
Figure 19-Turkey's Olive Oil Disappearance

Şekil 20-Türkiye'de Zeytinyağı Stok/Kullanım Oranı (%)
Figure 20- Olive Oil Stock/Use Ratio in Turkey (%)

TÜRKİYE'DE DURUM : 2001/2002

Zeytinyağında Üretim Azaldı

Türkiye'de 2001/2002 kampanya döneminde yok yılı yaşanmıştır. Üretim bir önceki yok yılına göre %7 azalarak 70 bin tondan 65 bin tona düşmüştür. Zeytinyağı üretimi Türkiye'de ilk kez 1994/1995 kampanya döneminde 160 bin ton ile genel ortalamasının iki katına çıkmış ve 1996/1997 kampanya döneminde 200 bin ton üretim ile zirveye ulaşmıştır. Daha sonra düşüş yaşanmasına rağmen Türkiye'de son yıllarda zeytinyağı üretiminde olumlu değişimler yaşandığı bir gerçektir.

Kişi Başına Düşen Tüketim Miktarı Arttı

Tüketimde normal yok yılı dışında bir önceki yok yılına göre de bir azalma söz konusu oldu. Bu kampanya döneminde 55 bin ton olarak gerçekleşen tüketim bir önceki yok yılına göre %8,3 oranında azaldı. Türkiye'nin artan nüfusu göz önüne alındığında - uzun yıllar kişi başına zeytinyağı

tüketiminin 0,8 kg olduğu düşünülürse - kişi başına tüketimin ortalama 1 kg olduğu görülmektedir. Bu artış da dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sağlıklı yaşamın gündemde olmasının etkisi büyüktür.

İhracat Azaldı

2001/2002 yok yılı kampanyasında ihracat normal yok yılı seyrini göstererek, 28 bin ton ile bitirilmiştir. Hatta bir önceki yok yılına göre %51,5 artan ihracat ile iyi bir yok yılı ihracat rakamına ulaşılmıştır. Bir önceki kampanya dönemi olan, 2000/2001 var yılında son on yılın en fazla ihracat rakamına 92 bin tona ulaşılmasına ve 2001 yılının ocak-ekim ayı itibariyle sektörler bazında ihracatın en fazla arttığı sektör %324,5 oranında artışla zeytin ve zeytinyağı sektörü olmasına rağmen, bu artışın Avrupalı alıcıların devalüasyonla birlikte alış fiyatını düşürmeleri ve Türkiye içerisinde işlerliği olan bir fiyat politikası olmaması nedeni ile değer olarak ülke ekonomisine yansımamıştır.

TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2002/2003

Üretimin Bir Önceki Var yılına Göre Aynı Olacağı Beklenmektedir

Bu kampanya döneminde bir önceki var yılı kampanya dönemine göre 175 bin ton olan üretimin yine aynı kalacağı beklenmektedir. Türkiye 1996/1997 var kampanya döneminde başlayan ve uzun yıllar rekoru olarak adlandırılan 200 bin ton üretime bir daha ulaşamamasına rağmen bundan sonraki var yıllarında üretim hiçbir zaman 150 bin tonun altına inmemiştir.

İhracatta Azalış, Tüketimde Değişme Beklenmiyor

İhracatın bir önceki var yılına göre % 18,4 azalmasına karşın, tüketimin bir önceki kampanyaya göre % 27 oranında artarak, 70 bin ton olması beklenmektedir.

Tüketici ve İhraç Fiyatlarının Artması Bekleniyor

Bu kampanya başladığından itibaren yağlık zeytinin kilosu 500 bin TL ile 800 bin TL arasında, dip zeytini ise 450 bin TL olarak üreticiden alınmıştır. Beş asit ham zeytinyağı için TARIŞ'ın alım fiyatı ise 2 600 000 TL/kg olarak ilan edilmiştir. Fakat geçen yıllarda olduğu gibi bu fiyatın değişmez fiyat olmayacağı piyasa gelişmelerine göre arttırılacağı bildirilmiştir.

2002/2003 kampanya dönemi zeytinyağı prim ödemelerine ancak 2003 aralık ayı itibari ile 175 bin TL/kg olarak başlanılmıştır.

Türkiye'de şu anda diğer tarım ürünlerinde olduğu gibi zeytinyağında da **AB kriterlerine** uyum söz konusudur. Bu kriterlere uyum çalışması çerçevesinde uygulanması gereken en önemli konu **fiyat politikalarıdır**. Çünkü fiyat üretim miktarını ve kalitesini doğrudan etkileyen bir unsurdur. Destekleme priminin belirlenmesi söz konusu olduğunda, IMF taahhütleri çerçevesinde ton başına **280 Euro'dan** daha fazla ödeme yapılacağı beklenmemekte ve ilk belirlenmelere göre zeytinyağında kg başına 10 cent (175 000 TL) verileceği geçici olarak belirlenmiştir. Oysa üretici birlikleri en uygun alım fiyatının 60 cent olduğu konusunda ısrarlı olmaktadır.

AB'nin önünde ise bu tür bir engel olmadığı için, **AB** zeytinyağı üreticisi her yıl daha kampanya başlamadan ton başına **1 300 Euro** alacağını bilerek hasada başlamaktadır.

Destekleme priminin üretimi arttırma, ihracat şansı oluşturma, **spekülatif amaçlı ürün saklanmalarını önleme**, sağlıklı envanter tutma, ve ürünün tüketiciye daha ucuza ulaşılması gibi yararlarının olduğu bilinmektedir. Nitekim Türkiye'de mart ayı itibariyle zeytinyağı üreticisi zeytinyağının %35-40'ını stoklamış durumdadır. Üreticiyi bu konuda haksız bulmak mümkün değildir. Mart ayı itibariyle kalite farklılıklarına göre ton başına 1.760 ile 1.910 Dolar arasında değişen ihracat fiyatlarının hasat ve kampanyanın bittiği nisan ve mayıs aylarında 2000 Dolara çıkması beklenirken, üretici bu tarihten önce

zeytinyağını dış piyasaya satmak istememektedir. Çünkü AB'nin önemli üretici ülkelerinde ve Tunus'ta bu yıl üretimin düşük olması nedeniyle Türk zeytinyağları hiç değilse AB'nin gelecek yıl stokları için güvence olacağından talep edilecektir. Diğer yandan üretici, prim ödemesinin olmaması

nedeniyle iç pazara da satmamaktadır. İç piyasada farklı kalite sınıflarına göre toptan zeytinyağı fiyatları 4 ile 7 milyon TL/kg arasında değişmektedir.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ:2003/2004

Üretimde Bir önceki Yok Yılına Göre Artış Öngörülüyor

Türkiye zeytinyağı üretiminde bu yıl normal bir yok yılı yaşanacağı hatta bir önceki yok yılına göre üretimin daha da artacağı öngörülmektedir. Üretimin bir önceki yok yılına göre %15,3 oranında artarak 75 bin ton olması beklenilmektedir.

Tüketim Fazla Değişmeyecek İhracat Artacak

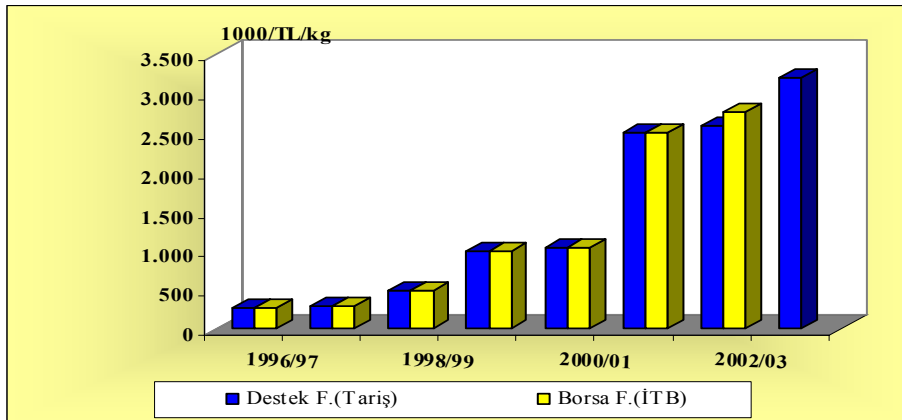
Bir önceki yok yılında 55 bin ton olan tüketimin %9 artarak 60 bin ton olacağı varsayılmaktadır. Buna göre tüketimde bir önceki var yılına göre de %14,2 azalması söz konusu olacaktır.

İhracattın ise bir önceki yok yılına göre %42,8 artarak 40 bin tona ulaşması öngörülmektedir. Bu miktar doğal olarak bir yıl önceki yıl 74 bin ton olan ihracattan % 45,9 oranında az olacaktır.

Fiyatlar

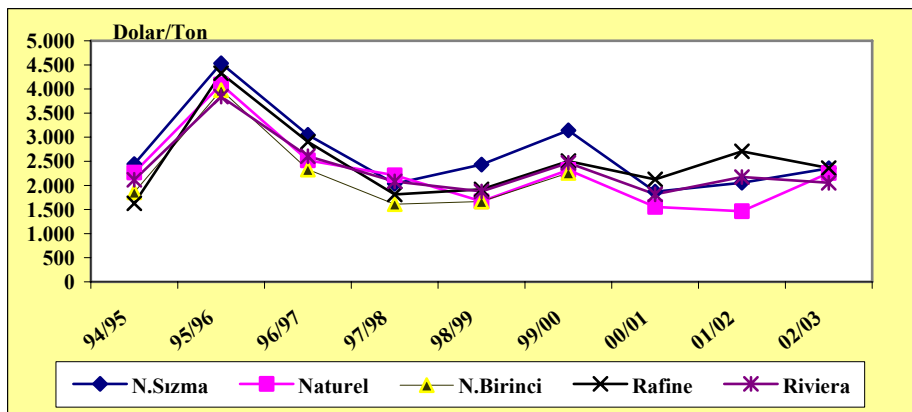
Bu kampanya döneminde TARIŞ barem avans fiyat olarak 5⁰ asit zeytinyağına 3.200.000 TL/kg ödemiştir. İlk belirlemelerde 250 bin TL/kg olan daha sonra 200 bin TL/kg olarak belirlenen ödeme Mart ayı itibari ile başlamamıştır.

Şekil 21-Türkiye'de 5° asit Zeytinyağı Destekleme ve Serbest Piyasa (Borsa) Fiyatları
Figure 21- 5° Acid Olive Oil Support and Free Market Prices in Turkey

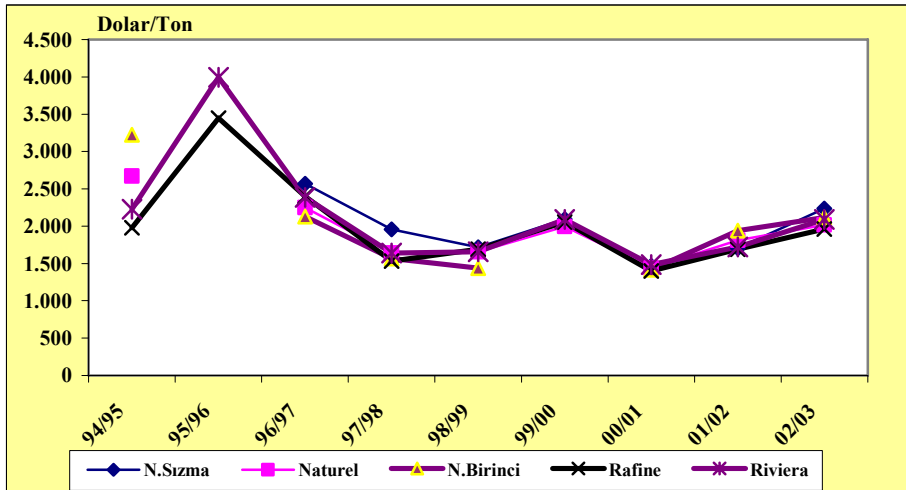
Kaynak: Baskan,O (2003) "Zeytinyağı Araştırma Raporu"ndan hazırlanmıştır. İzmir

Şekil 22-Türkiye'de Zeytinyağında Kutulu İhraç Fiyatları (Dolar/Ton)
Figure 22- Packed Olive Oil Export Prices in Turkey (Dolar/Tons)

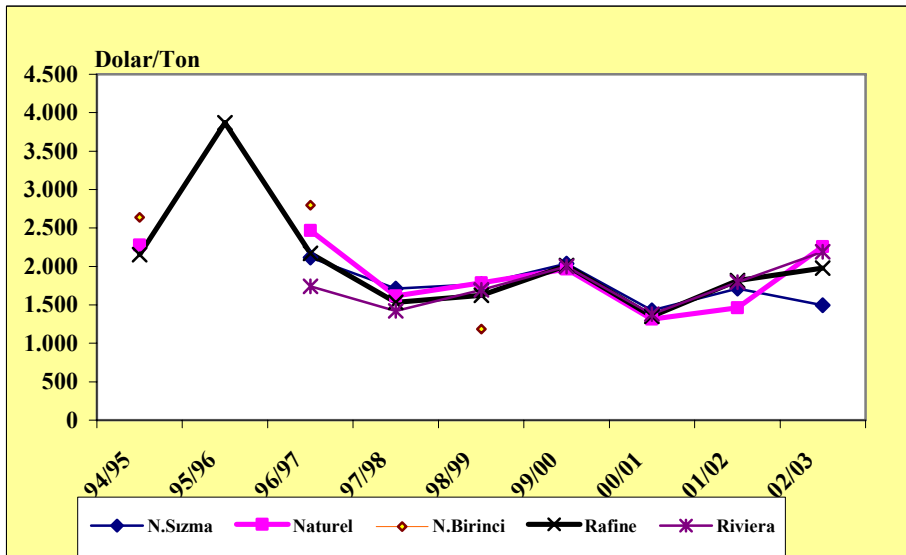
Kaynak: Baskan,O (2003) "Zeytinyağı Araştırma Raporu"ndan hazırlanmıştır. İzmir

Şekil 23-Türkiye'de Zeytinyağında Varilli İhraç Fiyatları (Dolar/Ton)
Figure 23- Olive Oil with Barrel Export Prices in Turkey (Dolar/Tons)

Kaynak: Baskan,O (2003) "Zeytinyağı Araştırma Raporu"ndan hazırlanmıştır. İzmir

Şekil 24-Türkiye'de Zeytinyağında Dökme İhraç Fiyatları (Dolar/Ton)
Figure 24- Non Packed Olive Oil Export Prices in Turkey (Dolar/Tons)

Kaynak: Baskan,O (2003) "Zeytinyağı Araştırma Raporu"ndan hazırlanmıştır. İzmir

TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞI FİYAT POLİTİKASI

Zeytinyağı 1990'lı yılların başına dek Türkiye'de tüketim alışkanlıkları ve -diğer bitkisel yağlarla olan fiyat makası nedeniyle- yüksek fiyatı nedeniyle üretildiği bölgelerde tüketilen bir yağ olmuştur. 1970'li yıllarda margarinle olan savaşını kaybeden zeytinyağı, 1990'lı yılların ortasına doğru üretimdeki müthiş artışla tekrar bitkisel yağlar içerisinde olması gereken konuma kavuşmuştur. Son yıllardaki üretim artışı ile başlayan bu başarısına ve sektörün kendini yenilemesine karşın; düzenli ve kararlı işleyen bir politika içerisinde yer alamadığından üretimden dış ticarete, dış ticaretten tüketime ve fiyatlarla ilgili her konuda sorunları vardır. Üretim ve üretici aşamasında AB'de olduğu gibi **üreticiyi –sanayiciyi, ihracatçıyı ve tüketiciyi destekleyen bir organizasyondan yoksun olduğu için ekonomisi ile ilgili verilmesi gereken kararlar kampanya dönemlerine göre hatta aynı kampanya döneminde bile farklılık göstermektedir.** Bu durum sektörün her halkasını olumsuz etkilemektedir. **Çok yıllık bir bitki olması nedeniyle** de bu yıl olan yanlış ya da eksik politikaların devamında bu ürünü seneye yetiştirmeme gibi bir olasılıkta bulunmamaktadır. **Diğer ürünlerde olduğu gibi asıl olan üreticinin desteklenerek üretimin artırılması yanında üreticinin istikrarlı bir üretime teşvik edilmesidir. Çünkü organizasyon içerisinde yer alan tüm halkalar özellikle de ihracatçı için üretimdeki istikrarın önemi çok büyüktür.** Tüm bu olumsuzluklara rağmen umut verici olan; sektör kendi içerisinde Üretici Birlikleri başta olmak üzere (TARİŞ-Marmara Birlik-Güneydoğu Anadolu Birlik) Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Borsa İhracatçı Birlikleri, Tarım Bakanlığı ve Üniversiteler bireysel gayretleriyle zeytinyağının dinamiğini korumaya devam etmektedirler.

Zeytinyağı ilk kez 1966 yılında **Destekleme Alım** kapsamına alınan 24 üründen biri olarak, 1986 yılına dek aralıksız olarak desteklenmiştir. 1987-1990 yılları arasında Devlet Destekleme kapsamından çıkarılmıştır. 1991 yılında yeniden destekleme kapsamına alınan zeytinyağı, bu kez 5 Nisan 1994 kararlarıyla birlikte tekrar destekleme kapsamı dışı bırakılmıştır.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve AB Ortak Tarım Politikalarına uyum sağlamak, ekonomiyi kayıt içine alarak vergi gelirlerini arttırmak, tarımsal kayıt ve envanter tutulmasını sağlamak, üretici ve sanayiciyi aynı zamanda koruyup üretimi teşvik etmek, sanayiye dünya fiyatlarından hammadde sağlamak ve devlet hazinesine en az yük getirecek olan prim sistemine aşamalı olarak geçmek amaçlanarak zeytinyağında aşağıdaki ödemeler yapılmıştır.

5° asit zeytinyağı için prim ödemeleri;

*26. 11. 1998 tarih ve 98/12122 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 15.12.1998 tarih ve 23554 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Karara ilişkin Uygulama Tebliği ise 2.02.1999 tarih ve 23599 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 1998/1999 kampanya döneminde 1 kg zeytinyağı için 40 cent prim tutarı ile ortalama 500 bin TL/kg destekleme alım fiyatı ödenmiştir.

*1999/2000 kampanya döneminde zeytinyağına prim ödemesi yapılmamıştır.

*2000/2001 kampanya döneminde 27.10.2000 tarih ve 2000/1561 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ve 2.02.2001 tarih ve 24306 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Uygulama Tebliği'ne ile 1 kg zeytinyağı için 28 cent prim tutarı belirlenmiştir.

*2001/2002 kampanya döneminde 6.11.2001 tarih ve 24575 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ve 15.03.2002 tarih ve 24696 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Uygulama Tebliğine göre 1 kg zeytinyağı için 150 bin TL prim tutarı belirlenmiştir.

*2002/2003 kampanya dönemi için ise Bakanlar Kurulu Kararı 25.10.2002 tarih ve 24917 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış olup henüz Uygulama Tebliği ile ilgili çalışmalar devam etmektedir Destekleme prim ödemelerine 175 bin TL/kg olarak Aralık ayında başlanılmıştır.

*2003/2004 kampanya ürünü zeytinyağı üreticisine destekleme primi ödenmesi ile ilgili olarak 2003/6197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 01 Ekim 2003 tarih ve 25246 sayılı Resmi gazetede yayınlanmış olup, Uygulama Tebliğinin yayınlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞINDA FİYAT UYGULAMALARI

(A) TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞINDA DEVLET DESTEKLERİ

Ülkemizde Zeytin Üreticileri ;

Diğer Ürünlerde de Geçerli Olan İki Yeni Destekleme Uygulaması **DGD** ve **Mazot Desteği** dışında sadece Zeytinyağına **Prim Ödemelerinden** yararlanmaktadır.

1. Doğrudan Gelir Desteği (DGD)

İlk kez 2000 Yılında Pilot Uygulama İle Başlanılmıştır (Pilot uygulamada zeytinyağı yoktur).

- 2000 yılında en fazla 200 dekar arazi için dekara 5 ABD Doları,
- 2001 yılında 200 dekar arazi için dekara 10.000.000 TL,
- 2002 yılında 500 dekar arazi için dekara 13.500.000 TL,
- 2003 yılında 500 dekar arazi için dekara 16.000.000 TL,

2. Mazot Desteği(MD)

- 2003 yılında yeni bir uygulama ki ; bu mazot indirimi olarak adlandırılıyor. Üretici dekar başına 3.900.000 TL alacaktır.

3. Zeytinyağına Prim Ödemesi(PÖ)

Türkiye'de zeytinyağında Prim Ödemeleri İlk Kez 1998/1999'kampanyasında Başlanılmıştır.

1 kg 5 asit Zeytinyağı İçin Prim Ödemesi+Birlik Alım Fiyatı

1998/1999=40 Cent+(Birlik Alım Fiyatı 500.00 TL/Kg)

1999/2000=------(Birlik Alım Fiyatı 990.000 TL/Kg)

2000/2001=28 Cent+(Birlik Alım Fiyatı 1.110.000 TL/Kg)

2001/2002=150.000 TL/Kg+(Birlik Alım Fiyatı 2.500.000 TL/Kg)

2002/2003=175.000 TL/Kg+(Birlik Alım Fiyatı 2.600.000 TL/Kg)

2003/2004=**200.000TL/Kg Bekleniyor** +(Birlik Alım Fiyatı 3.200.000 TL/Kg)

Zeytinyağı Üreticisine 2003 Yılı İtibari İle Tüm Ödemelerin Yapılması Halinde 1 Dekar İçin 45 Milyon TL Ödeme Yapılmış Olacaktır. Oysa bu AB Ülkelerinde Üretim Yardımı Olarak (Hedef F-Temsili Piyasa F)Ton Başına 1.322,5 Ecu'dur

(B) TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞINDA DEVLET ÖDEMELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Türkiye'de Zeytinyağı Destekleme Fiyat Uygulamasına ilk kez 1966 yılında başlanılmıştır. Uygulama zaman zaman yerini Birlik alım fiyatlarına bırakmış, 1998 yılından itibaren de IMF taahhütleri çerçevesinde Destekleme Ödemeleri Prim ödemelerine dönüştürülmüştür.

1960										
6	7	8	9							
DD	DD	DD	DD							
1970										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
DD	DD	DD	BF	DD	DD	DD	DD	DD	BF	
1980										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
DD	DD	DD	DD	DD	DD	DD	DD	BF	BF	BF
1990										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
BF	DD	DD	DD	BF	BF	BF	BF	PÖ	BF	
2000										
0	1	2	3	4						
PÖ	PÖ	PÖ	PÖ	PÖ						

Kaynak: TUNALIOĞLU R.,GÖKSU,Ç « Avrupa Birliği Ve Türkiye'de Zeytinyağında Değişen Fiyat Ve Dış Ticaret Politikaları » Türkiye I. Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Sempozyumu-22-23 Mayıs 2003-İstanbul
Devlet Destekleme Fiyatları(DD); Üretici Birlikleri =Barem (BF); Prim Ödemeleri (PÖ)

Tablo 6-Ham Zeytin ve Zeytinyağı Üretim Maliyeti 2003/04 (Milyon TL)

Table 6-Olive and Olive Oil Production Cost -2003/04 (Million TL)

UNSURLAR	TOPLAM (çekigücü + işgücü +materyal)
Budama ve artıklarının toplanması	2,00
Sürüm (pulluk)	5,40
Diskaro çekme	0,00
Ara çapa (kültivatör, kaz ayağı vb.)	1,04
Dip çapa ve temizliği	2,97
Gübreleme	2,72
İlaçlama	0,09
Hasat ve nakliye	36,95
a. Bakım masrafları toplamı	51,18
b. Diğer masraflar (koruma vb.)	1,02
c. Genel idare masrafları (a x %3)	1,54
d. Sermayenin faizi* ((a+b+c) x TEFE/3)	2,88
e. Yan ürün net geliri**	2,56
A- İŞLETME MASRAFLARI TOPLAMI (bu yıl), (a+b+c+d-e)	54,06
B- Önceki yıl işletme masrafları toplamı	132,70
C- Önceki yıl işletme masraflarının bu yılki değeri, (B+(B x TEFE))	154,06
D- ORTALAMA İŞLETME MASRAFLARI, (A+C) / 2	104,06
a. Çıplak arazi değerinin %5 faiz karşılığı	62,50
b. Arazi vergisi, (Arazi Değeri x %0,1)	1,25
E- ARAZİ KİRASI (a+b)	63,75
F- TESİSİN YILLIK AMORTİSMAN PAYI	15,00
G- ORTALAMA ÜRETİM MASRAFLARI, (D+E+F)	182,81
Ortalama Verim	
a. Dane verimi-bu yıl, (Kg/da)	73,32
b. Dane verimi-önceki yıl, (Kg/da)	253,56
H. ORTALAMA DANE VERİMİ (Kg/da), (a+b) / 2	163,44
J - ORT. HAM DANE KG ÜRETİM MALİYETİ (TL/kg), (G/H)	1,12
ORT. HAM DANE KG ÜRETİM MALİYETİ (TL/kg), (G-E)/H (Arazi kirası hariç)	0,73
ZEYTİNYAĞI ÜRETİM MALİYETİ	
K- BU YIL HAM DANE ÜRETİM MASRAFLARI (Dane verimi-bu yıl x J)	82,01
Zeytinyağına İşleme Masrafları	
a. Dane ve yağ nakli vd.	0,03
b. Zeytinin yağa işleme masrafı	4,40
c. Sermayenin faizi, ((a+b) x (TEFE/12))	0,06
L- ZEYTİNYAĞINA İŞLEME MASRAFLARI, (a+b+c)	4,49
M- ZEYTİNYAĞI ÜRETİM MASRAFLARI (TL/da), (K+L)	86,50
N-ZEYTİNYAĞI VERİMİ (Kg/da)	14,66
P- ZEYTİNYAĞI KG ÜRETİM MALİYETİ (TL/kg), (M/N)	5,90
ZEYTİNYAĞI KG ÜRETİM MALİYETİ (TL/kg), (Arazi Kirası hariç)	3,95

Masraf-Gelir Tablosu

Zeytinyağı Geliri	
a. Zeytinyağı verimi (Kg/da), (=N)	14,66
b. Zeytinyağı ort. satış fiyatı, (TL/Kg)	3,20
R- BRÜT GELİR (TL/da), (a x b)	46,93
S- ÜRETİM MASRAFLARI (TL/da), (=M)	86,50
T- NET GELİR (TL/da), (R-S)	-39,58
V- NET KARLILIK ORANI %, (T/ S x 100)	-45,75
NET KARLILIK ORANI %, (Arazi Kirası hariç)	-18,96

Not: 17 ağaç/da, kır, kır-taban arazi ve kuru şartlarda

(*) TEFE = 0,161 önceki yılın ekim ayına göre değişim

Kaynak: Zeytincilik Araştırma Enstitüsü

TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞI İHRACATI

Türkiye ilk kez 1966/67 yılında zeytinyağı ihraç etmeyi başarabilmiştir. Diğer yandan Türkiye'de zeytinyağı ihracatında ilk kez 1972/1973 kampanya döneminde, rafinasyon ve ambalaj sanayindeki gelişmeler dikkate alınarak, varilli ve dökme zeytinyağı ihracatına son verilmiştir.

1994/1995 kampanya döneminde, ilk uygulamadan 22 yıl sonra rafine dökme ve naturel (sızma) dökme zeytinyağı ihracatı serbest bırakılmıştır. Bu uygulamanın Türkiye'nin rafine dökme zeytinyağı ihracatı için olumlu olduğu ifade edilebilirse de naturel zeytinyağı için durum farklıdır. Çünkü Naturel – dökme ihracatı AB üyesi büyük zeytinyağı üreticisi ülkeler İspanya, İtalya ve Yunanistan'a yapılmaktadır. AB ile Türkiye arasında Gümrük Birliği esaslarını belirleyen Ankara Anlaşması çerçevesinde hazırlanan 05.11.1984 tarih ve 18566 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Tarımsal Ürünlerin İhracatının Geliştirilmesi ve Tarımsal Yapının Bu Amaçla Düzenlenmesi Fonu Yönetmeliği" gereği AB'ye yapılacak dökme lampant ve dökme natürel zeytinyağı ihracatlarından, ihracatçı sorumlu tutulmak kaydı ile, ihraç bedelinin yaklaşık %10'u kadar prelevman kesilmesi zorunluluğu bulunduğundan, bu tutar da ürünün satış bedeline yansdığından, naturel zeytinyağı ihracatında gelişme sağlanmamıştır (100 kg için 122 EURO ile 135 EURO arasında yağ çeşitlerine göre).

Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 19.03.1997 tarih ve 1484 sayılı yazısı uyarınca AB dışındaki ülkelere yapılacak dökme zeytinyağı ihracatından prelevman alınmaması talimatlandırılmıştır. Buna rağmen AB dışındaki ülkelere kayda değer ihracat yapılamamıştır.

Diğer yandan, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 18.12.1997 tarih ve 6736 sayılı yazısı ile dökme lampant zeytinyağı ihracatı önce belirli koşullarla serbest bırakılmış, bilahare 02.03.1998 tarih ve 1023 sayılı yazı ile lampant zeytinyağı ihracatının 1 Kasım 1998 tarihine kadar herhangi bir ön koşul aranmaksızın serbest bırakıldığı bildirilmiştir. Ancak 138,6 ECU/Ton tutarındaki prelevman benzeri vergi kaldırılmadığı için dökme lampant zeytinyağı ihracatı istenilen düzeyde olmamıştır. Nihayet Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın girişimleri ile bu vergi yürürlükten kaldırılmış ve 2 Eylül 1998 tarih ve 23451 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Zeytinyağı ihracatında 31.12.1998 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Para Kredi Kurulu Kararı ile (PKKK) ton başına 200 ABD Doları ihracat iadesi verilmiştir. 29 Haziran 2002 tarih ve 24800 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan PKKK kararıyla 5 ve 6 kutulu olarak ihraç edilen zeytinyağına ise ton başına 180 ABD Doları ihracat iadesi uygulanmaktadır.

2000/2001 kampanya dönemlerinde ise dış ticaret mevzuatında tam anlamıyla bir karmaşa yaşanmış ve zeytinyağı ihracat ve ithalatında kararsızlıklar yılı olmuştur. 25 Aralık 2001 tarihinde, yani kampanya ortasında dökme zeytinyağı ihracatı tamamen yasaklandı.

10 Ocak 2002 tarihinde dökme zeytinyağı ihracatındaki yasak kısmi olarak kaldırılmış ve sadece 1-2 asit dökme naturel zeytinyağı ihracatı yasaklanmıştır. 18 Ocak 2002 tarihinde ihraç kaydıyla 10 bin ton zeytinyağı ithalatına izin verilmiştir. İhracatçılar bu kararlarla yurtdışındaki imajlarının büyük ölçüde zedelendiğini belirtmişlerdir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı(DTM) 2000/2001 kampanya döneminde yaşanan olumsuzluklar nedeni ile 2002/2003 kampanya dönemi başlamadan 23.10.2002 tarih ve 120005682 sayılı yazı ile naturel 1. yemeklik (2-3,3 asit arası) zeytinyağının varilli halde ihracatının bütün ülkeler için serbest bırakılması, dökme halde ihraç yasağının devam etmesinin uygun görüldüğü bildirilmiştir. Özetlemek gerekirse Sızma, Naturel (1-2 asit) ve (2-3,3 asit), Rafine, Riviera zeytinyağlarının kutulu, varilli ve dökme ihracatı serbest bırakılmıştır. Sadece Naturel 2-3,3 asit yağın dökme ihracatı yasaktır. Ve Lampant (ham) zeytinyağının varilli ve dökme izni DTM'nin izni ile yapılması karara bağlanmıştır.

2002/2003 Ocak ayı sonunda zeytinyağı üreticileri, naturel 2-3,3 asit zeytinyağının dökme ve ham zeytinyağı ihracatının DTM'nin iznine tabi olmadan serbest bırakılması için Sanayi Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve İlgili Devlet Bakanlığına başvuruda bulunmuşlardır. Ege İhracatçı Birlikleri ise geçen yıl yaşanan olumsuzluklar dikkate alınarak, sezon ortasında verilen karardan dönülmemesi gerektiğini belirtmektedir.

2003/2004 Kampanya döneminde zeytinyağı ihracatı için DTM tarafından uygulanacak mevzuat aşağıda belirtilmiştir.

**Türkiye’de 2003/2004 Kampanya Döneminde Cinslerine Ve Ambalajlarına Göre
Zeytinyağı İhracatında Mevzuat**

ZEYTİNYAĞI	Kutulu İhracat	Varilli İhracat	Dökme İhracat
<i>Naturel Sızma</i>	Serbest	Serbest	Serbest
<i>Naturel</i>	Serbest	Serbest	Serbest
<i>Naturel Birinci</i>	Serbest	Serbest	İhracatı Yasak
<i>Rafine</i>	Serbest	Serbest	Serbest
<i>Riviera</i>	Serbest	Serbest	Serbest
<i>Lampant</i>	DTM iznine bağlı	DTM iznine bağlı	DTM iznine bağlı

Kaynak: Ege İhracatçı Birlikleri Source: Aegean Exporters Union

TÜRKİYE’DE DÖKME ZEYTİNYAĞI

Kısa vadede üreticinin lehine gibi görünen bu **dökme ihracat serbestinin** orta ve uzun vadede üretici aleyhine olduğunu bilinmektedir. Eğer bu konuda olumlu yaklaşımlar söz konusu ise **kutulu zeytinyağına teşvik Türkiye zeytinyağı sektörünün geleceğine yatırım olacaktır.** Türk sanayicisi ve ihracatçısı kutulu üretime teşvik primi verilmesi halinde, üretimdeki istikrarsızlığa ve kutulu ihracat için yüksek bir yatırım maliyeti gerektirmesine karşın kutulu ihracat yapmayı tercih edecektir. Çünkü dökme olarak yapıldığında ihracat, miktar olarak artmakta fakat katma değer kaybına neden olduğu için elde edilen gelir düşük olmaktadır. Bunun yanı sıra ithalatın kolaylaştırılmasını isteyen ve ithalat baskısı ile üreticiye istediği fiyatı kabul ettirmeye çalışan baskı gruplarının çabaları, kutulu ihracata prim verilerek önlenebilecektir. Sonuçta hem üretici hem ihracatçı hem de Türkiye zeytinyağı sektörü kazanacaktır.

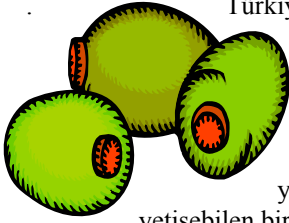
Diğer yandan zeytinyağı dış ticaretindeki ve özellikle ihracatındaki mevzuat değişiklikleri ise Avrupalı alıcılar karşısında Türk zeytinyağlarının var olan potansiyelinin kullanılmamasına neden olmakta ve pazarlık şansını yeterince iyi değerlendirememektedir. (Yıllar itibariyle yapılan toplam ihracatımızın 1992/1993 - 2001/2002 yılları ortalaması olarak %21,52’si Ekstra naturel, % 11,20’si İnce naturel, %26,00’i riviera, %39,68’i ise rafine %1,60’ı ise diğer zeytinyağlarıdır. Yine dökme zeytinyağı ihracatının serbest bırakıldığı yıldan itibaren 1994/1995 - 2001/2002 yılları ortalaması olarak zeytinyağı ihracatımızın % 65,92’si dökme, %18,13’ü varilli, %15,95’i kutulu olmuştur)

2002/2003 kampanya döneminde Türkiye zeytinyağı ihracatının % 71’i Dökme, % 13’ü varilli, % 16’sı Kutulu olarak yapılmıştır. Dökme ekstra -sızma zeytinyağı fiyatı ortalama 2494 Dolar/Ton iken, Varilli ekstra -sızma zeytinyağı fiyatı 2236 Dolar/ton, Kutulu ekstra-sızma zeytinyağı fiyatları ise 2354 Dolar/Ton olmuştur.

TÜRKİYE’DE ZEYTİNYAĞINDA STANDART

Zeytinyağında halen TSE 341 Yemeklik Zeytinyağı standardı kullanılmaktadır. Revize için 2002/2003 kampanya döneminde Ege İhracatçı Birlikleri tarafından başvuru yapılmıştır. Yukarıda ifade edilmeye çalışıldığı gibi **doğal olarak üretilen ve tüketilen tek bitkisel yağ olan Zeytinyağı**, Avrupa Birliği ülkelerinde Ortak Tarım Politikası çerçevesinde – üretici, sanayici, ihracatçı ve tüketici – korunmaktadır. Türkiye’de ise **Zeytinyağı**, üretimden tüketime her aşamada ne **Tarım Politikası** içerisinde ne de **Ulusal Yağ Politikası** içerisinde değerlendirilme şansına sahiptir. Ancak devamlılığı ve kararlılığı olmayan fiyat ve dış ticaret mevzuatı ile her kampanya döneminde günün değişen kararlarına uyum sağlamakla mücadele etmektedir.

TÜRKİYE'DE SOFRALIK ZEYTİN

Türkiye'de siyah sofralık olarak değerlendirilen başlıca sofralık zeytin çeşitleri; Gemlik, Uslu, Edincik-Su, Kan, Halhalı, Tavşan Yüreği ve Çelebi'dir. Domat ve Yamalak Sarısı çeşitleri; yeşil ve genellikle kostikli, dolgulu olarak değerlendirilen çeşitlerdir. Ayvalık (Edremit) ve Memecik çeşitleri ise yeşil, pembe çizik, siyah ve yağlık olarak değerlendirilebilen en önemli karma çeşitlerimizdendir. Fakat tüm bilinenlerin aksine çok özel bir sofralık zeytin çeşidi **Hurma Zeytin** vardır ki; dalından koparılıp yenilen bir çeşittir. Hurma zeytin Türkiye'de özel alanlarda (mikro klimalarda) yetişebilen bir çeşittir.

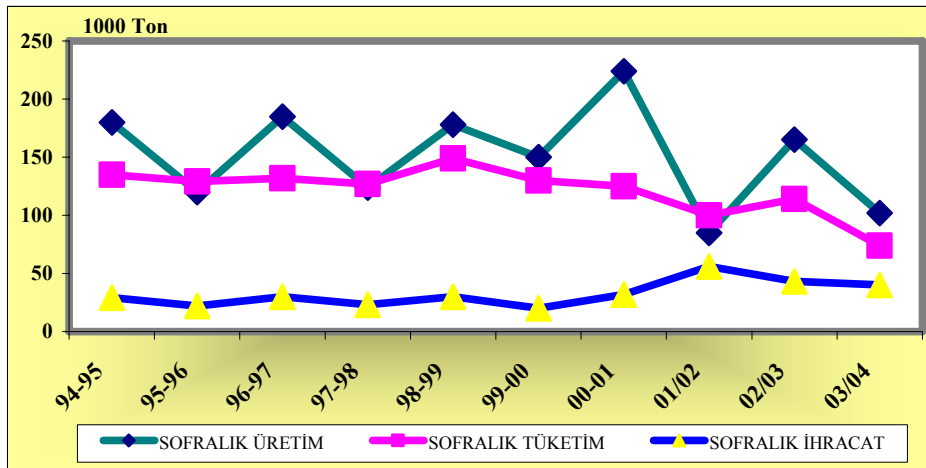
Türkiye'nin sofralık zeytin üretiminde Marmara Bölgesi'nin ayrıcalıklı bir yeri vardır. Çünkü bu bölgede üretilen zeytinin %80'ninden fazlası siyah sofralık olarak işlenmekte ve çeşit olarak da Gemlik çeşidi ilk sırayı almaktadır.

Türkiye'de var-yok yılları ortalamasına göre **-zeytinde bir yıl var, bir yıl yok yıldır-** üretilen toplam zeytinin yaklaşık %30'u sofralık işlenmek üzere ayrılmaktadır. Dolayısı ile sofralığa ayrılan miktar o yılın dane üretimi ile doğrudan ilişkilidir. Türkiye'de üretilen sofralık zeytinin %85'i siyah, %15'i yeşil ve rengi dönük olarak işlenmektedir.

Türkiye'de -var yok yılları ortalaması olarak- 150 bin ton sofralık zeytin üretilmektedir. Bu miktar yok yıllarında 75 bin tona düşebildiği gibi, var yıllarında 225 bin tona da çıkabilmektedir. Tüketimin de üretimdeki bu dalgalanmaya bağlı olarak değiştiği fakat ihracatın üretimdeki değişimden etkilenmediği görülmektedir.

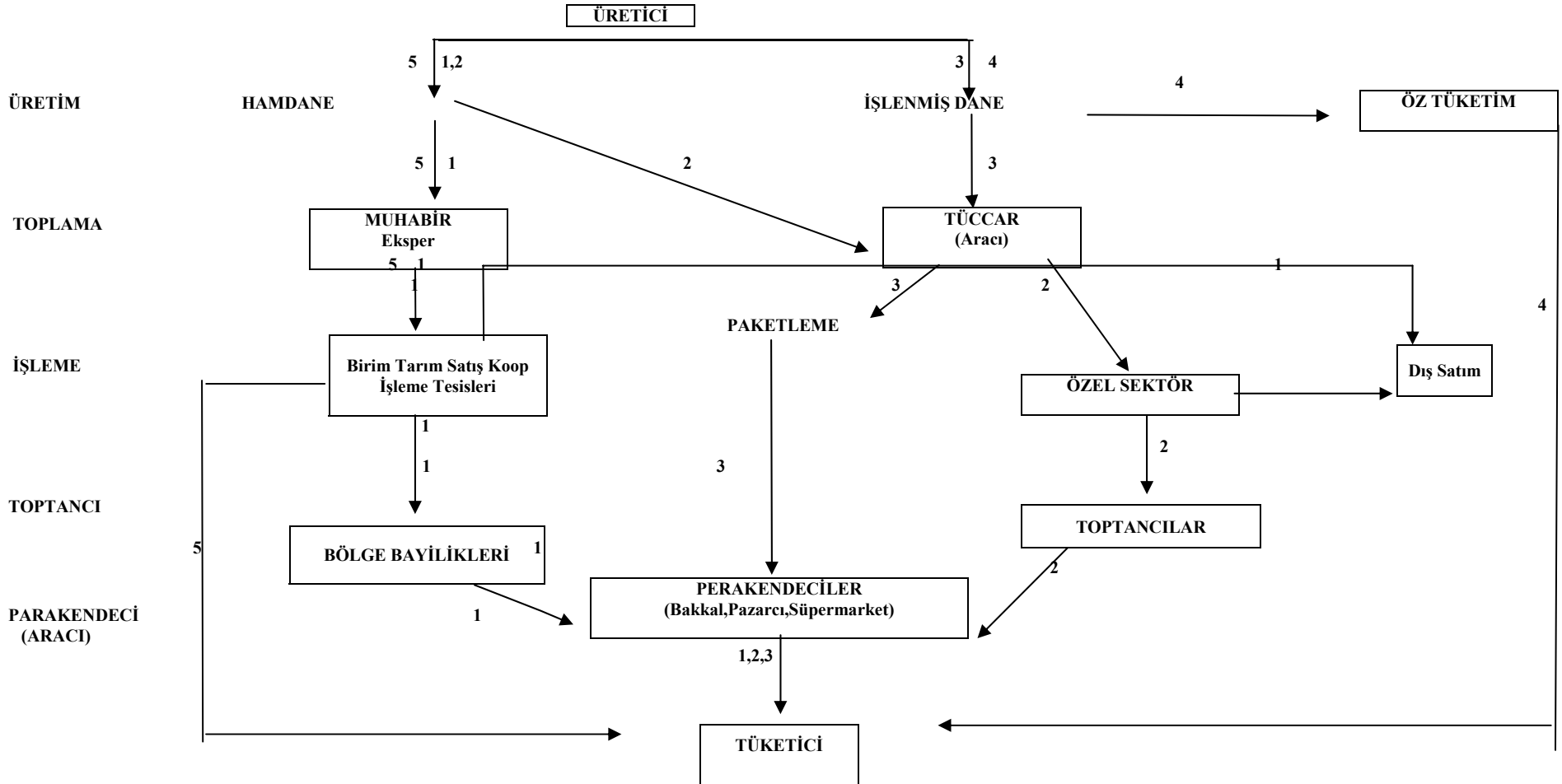
Türkiye, üretiminin büyük bir miktarını tüketime yönlendirmekte, işleme tekniğindeki farklılıktan dolayı ihracatta aynı başarıyı gösterememektedir. Genellikle yüksek tuz konsantrasyonu içeren işleme tekniği ile başta AB ülkelerinin büyük tüketici ve ithalatçısı konumunda bulunan İtalya ve İspanya'nın da içerisinde yer aldığı birçok tüketici ülkenin damak zevkine hitap edilememektedir. Adı geçen ülke insanların damak zevkine uygun üretilmediği veya Türk damak zevkine alıştırılmadıkları sürece, Türkiye'nin sofralık zeytin ihracatının artması mümkün olmayacaktır. Bu nedenle Türkiye siyah sofralık ağırlıklı olmak üzere yılda 25 ile 35 bin ton olan ihracatını, genellikle Romanya, Bulgaristan, Rusya, Almanya vb. ülkelere yapmaktadır.

Şekil 25-Türkiye'de Sofralık Zeytin Üretim, Tüketim ve İhracatı
Figure 25-Table Olive Production, Consumption and Export in Turkey

Kaynak : Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)
Source : International Olive Oil Council (IOOC)

Şekil 26-Türkiye’de Sofralık Zeytin Pazarlama Organizasyonu
Figure 26-Table Olive Marketing Organization in Turkey

Kaynak: : Renan TUNALIOĞLU,(1995) “ Önemli Zeytin Üreticisi Ülkelerin Zeytinciliği ile Türkiye Zeytinciliğinin Bazı Yönlerden Karşılaştırılması” ,Basılmış Doktora Tezi, TC Başbakanlık.DTM-EİBGS Yayın No-1

TÜRKİYE'DE SOFRALIK ZEYTİN DURUM-TAHMİN-ÖNGÖRÜ

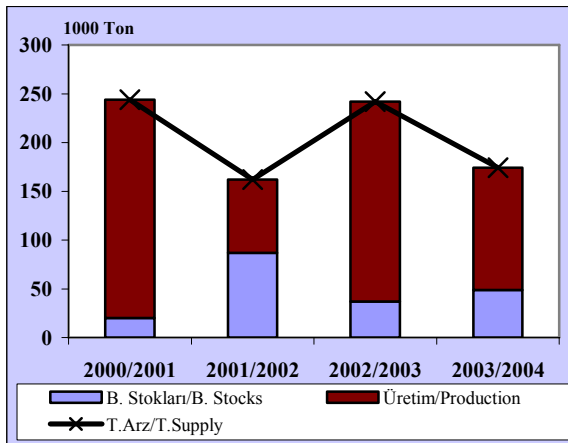
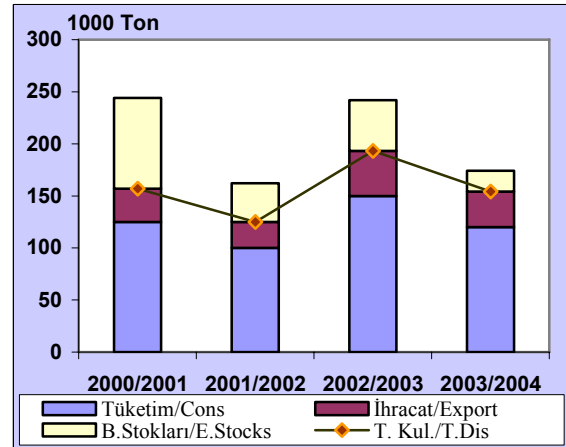
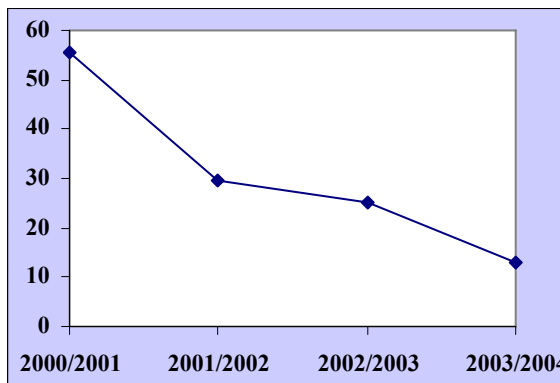
Tablo 7-Türkiye Sofralık Zeytin Arzı ve Kullanımı (2000/2001 - 2003/2004)

Table 7-Türkiye Table Olives Supply and Disappearance (2000/2001 - 2003/2004)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	
	Durum	Durum	Tahmin	Öngörü	
			(Estimated)	(Projected)	
	Bin ton (1000 ton)				
ARZ					SUPPLY
Başlangıç Stokları (1 Eylül)	20,0	87,0	37,0	49,0	Beginning Stocks (September 1)
Üretim	224,0	75,0	205,0	125,0	Production
İthalat	0,0	0,0	0,0	0,0	Import
Toplam Arz	244,0	162,0	242,0	174,0	Total Supply
KULLANIM					DISAPPEARANCE
Tüketim	125,0	100,0	150,0	120,0	Consumption
İhracat	32,0	25,0	43,0	34,0	Export
Toplam Kullanım	157,0	125,0	193,0	154,0	Total Disappearance
Bitiş Stokları (31 Ağustos)	87,0	37,0	49,0	20,0	Ending Stocks (August 31)
Stok/Kullanım Oranı (%)	55,4	29,6	25,3	12,9	Stocks/Total Disappearance

Kaynak :Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK)

Source : International Olive Oil Council (IOOC)

Şekil 27-Türkiye Sofralık Zeytin Arzı
Figure 27- Turkey's Olive Oil SupplyŞekil 28-Türkiye'de Sofralık Zeytin Kullanımı
Figure 28-Turkey's Table Olive DisappearanceŞekil 29-Türkiye'de Sofralık Zeytin Stok/ Kullanım Oranı (%)
Figure 29-Turkey's Table Olive Stock/Use Ratio (%)

TÜRKİYE'DE DURUM :2001/2002

Üretim ve Stoklar Azaldı

Sofralık zeytinde 2001/2002 kampanya döneminde üretim, bir önceki kampanya dönemine göre ortalama %198 oranında azalmıştır. 224 bin tondan 75 bin tona düşen üretim yok yılı ve toplam zeytin üretiminden sofralık zeytine ayrılan oranla açıklanabilir. Bunun yanında bu kampanyaya özel olarak; zeytinyağı üretimindeki düşüşü tolere etmek ve ihracat bağlantılarını gerçekleştirmek üzere salamura havuzlarındaki sofralık zeytinler çıkarılarak yağa dönüştürülmek üzere işlenmişlerdir. Kampanyaya 87 bin ton olan bir stok miktarı ile başlanması da bu oluşumu hızlandırmıştır denilebilir. Başlangıç stokunun 87 bin ton olmasına karşın bitiş stokları %57,5 oranında azalarak dönem 37 bin ton stokla kapatılmıştır.

TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2002/2003

Üretim, Tüketim ve İhracat Artacak

2002/2003 kampanya döneminde başlangıç stoklarının bir önceki var yılına göre %85 oranında artarak 37 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Bu kampanya üretiminin geçen yıl üretiminden %120 oranında fazla olacağı fakat bir önceki var yılına göre %26 oranında düşük olacağı tahmin edilmektedir. Bu kampanya döneminde Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçı Birlikleri, yüksek fonlar nedeniyle zeytinyağı ihracatı yapılamayan AB ülkelerine sofralık zeytin ihracatı yapılması konusunda girişimlerde bulunmuştur. Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçı Birlikleri; "Avrupalı firmaların hammaddecisi konumuna düşmeden, AB'ye ihracatımızda sofralık zeytinden fon istenilmemesi avantajını kullanarak, ilk işlemenin Türkiye'de yapılması koşulu ile katma değer kaybı olmadan ihracata yönelmeliyiz ve bu kampanya döneminde sofralık zeytin üretiminin fazla olması nedeniyle geleneksel ihraç pazarlarındaki potansiyeli arttırmanın yanı sıra, AB ile ABD vb. pazarlara girmeye çalışmalıyız" mesajını vermiştir.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ: 2003/2004

Üretimin Artması Öngörülüyor

Bu kampanya dönemi yok yılı olmasına rağmen sofralık zeytinde normal yok yılı ortalamasının üzerinde üretim beklenmektedir. Bir önceki yok yılında 75 bin ton olarak gerçekleşen üretimin bu kampanya döneminde %66 oranında artarak 125 bin ton olması öngörülmektedir.

Tüketim ve İhracatta da Artış Öngörülüyor

Bir önceki var yılına göre üretime bağlı olarak ihracat ve tüketim düşmüştür. Yok yılı olmasına rağmen tüketim ve ihracatın artması

Tüketim ve İhracatta da Azalma Olmuştur

Tüketimin %20 azalarak, 125 bin tondan 100 bin tona, ihracatın ise %28 azalarak 32 bin tondan 25 bin tona düştüğü görülmektedir. Tüketimdeki düşüşte üretimdeki azalmanın etkisinin olduğu ifade edilebilir.

Fiyatlar

2001/2002 kampanya döneminde Marmarabirlik tarafından 1 kg sofralık zeytin için ortalama 1.148 bin TL alım fiyatı belirlendiği, genel üretim düşüşüne paralel son dört yıl içerisinde en az bu kampanya alım yapıldığı belirtilmiştir.

Bu kampanya döneminde tüketimde ve ihracatta bir önceki var yılına göre artış olacağı tahmin edilmektedir. Sofralık zeytin üretimi, danelerin iriliği ve söz konusu yılda yağlığa ayrılma miktarı ile ilgili olduğu için kampanya dönemlerindeki iklim koşulları üretim miktarını doğrudan etkilemektedir.

Fiyatlar

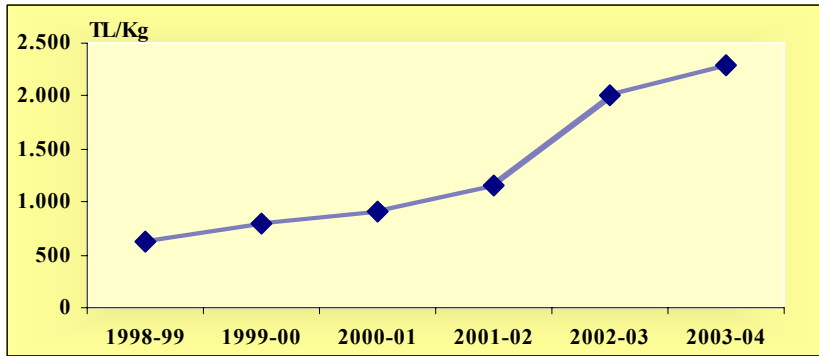
2002/2003 kampanya döneminde resmi olarak ilk sofralık zeytin alımları Marmarabirlik tarafından 4-24 Kasım arasında başlamıştır. Gemlik tipi zeytin için 2.000.000 TL/kg tavan, 850.000 TL/kg taban fiyat uygulanmıştır. Tavan fiyat, Edincik-Su tipinde 1.400.000 TL/kg, kayısı tipinde 1.175.000 TL/kg, kızıl zeytinde 1.200.000 TL/kg olarak uygulanmıştır.

öngörülmektedir. Tüketimin bir önceki yok yılına göre %20 artarak 120 bin ton, ihracatın, %36 artarak 34 bin tona ulaşması öngörülmektedir.

Fiyatlar

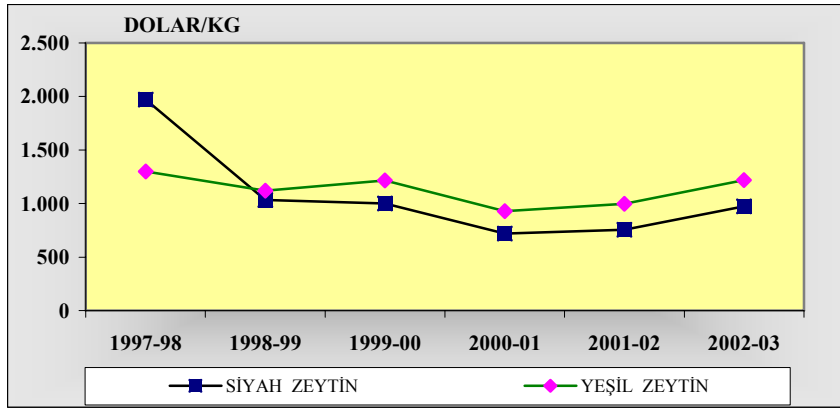
Bu kampanyada Marmarabirlik Gemlik tipi sofralık zeytin için avans barem fiyatını 2.300.000 TL olarak belirlemiştir. Avans ödeme olarak yapılan fiyat açıklaması bir yandan Marmarabirlik tarafından üstlenilen bir risk ve ortaklara karşı bir taahhüt olmakta, bir yandan da piyasadaki fiyat oluşumunu düzenlemekte rol oynayıcı olmaktadır.

Şekil 30-Türkiye’de Sofralık Zeytinde Üretici Eline Geçen Fiyatlar (Marmarabirlik)
Figure 30-Producer Price of Table Olive in Turkey (Marmarabirlik)

Kaynak: Baskan,O (2003) “Zeytinyağı Araştırma Raporu”ndan hazırlanmıştır. İzmir

Şekil 31- Türkiye Siyah ve Yeşil Sofralık Zeytin İhracat Fiyatları -\$/Ton
Figure 31- Black and Green Table Olive Export Prices in Turkey- \$/Tons

Kaynak: Baskan,O (2003) “Zeytinyağı Araştırma Raporu”ndan hazırlanmıştır. İzmir

TÜRKİYE’DE SOFRALIK ZEYTİNDE İHRACAT VE FİYAT

Sofralık zeytin pazar hacmi son yıllarda istikrarlı olarak büyümektedir. Bu artış, üretici birlikleri ve özel sektörün katkılarıyla daha da güçlenmektedir. Türkiye’de ürünün kalite ve standardı (Sofralık zeytinde TSE 771 Sofralık Zeytin Standardı kullanılmaktadır fakat bu standart gerek iç tüketimde gerekse ihracatta ihtiyaca cevap verememektedir), imalat sanayinin durumu vb nedenlerle gerek yeşil gerekse siyah zeytin işlenerek ihraç edildiği gibi hasattan hemen sonra ham olarak da ihraç edilmektedir. Aynen dökme zeytinyağında olduğu gibi sofralık zeytinde de bu durum katma değer kayıplarına neden olmaktadır. Türkiye geçmiş yıllardan bu yana sofralık zeytini özellikle siyah sofralık olarak işlemektedir. Siyah sofralık zeytin de tuzlu olarak işlendiği için ihracat ancak etnik pazarlara yapılabilmektedir. Bu tip zeytin tüketen ve damak tatları buna uygun ülkeler; Rusya, Bulgaristan, Romanya, AB ülkeleri – Türklerin yoğun yaşadığı ülkeler olması sebebiyle Almanya, Hollanda– ve son yıllarda ABD, Danimarka, Avustralya ile Kıbrıs olarak sınırlı kalmaktadır. AB genişleme sürecindeki ülkelerin Gümrük Birliği ile OTP uygulamasına geçeceği düşünülürse bu ülkelere yapılan ihracatta daha sonraki yıllar problemler yaşanabilecektir. Bu ülkelerle olan Ticari Anlaşmaların gözden geçirilmesinde ve Türkiye aleyhine olabilecek gelişmeler için tedbir düşünülmesinde yarar olacaktır. Sofralık zeytinde üreticiye herhangi bir prim ödemesi yapılmamakta ya da destekleme alımı uygulanmadığı için sofralık zeytinde üretici eline geçen fiyatlarda Marmara Birliğinin ve TARIŞ’ın üreticiye verdiği fiyatlar esas alınmakta ve piyasa bu fiyatlara göre oluşmaktadır. Türkiye’de sofralık zeytin fiyatlarının belirlenmesinde oluşturulan politika ile 1991 yılından itibaren sofralık zeytinin Marmara Birlik aracılığı ile devlet adına üreticiden satın alınmasına karar verilmiş ve Marmarabirlik görevlendirilmiştir. Bu nedenle özellikle ham sofralık dane zeytin piyasasında Marmara Birlik düzenleyici rol oynamaktadır. Böylece daha önce Marmara Bölgesindeki fiyatlarda etkili olan Marmara Birlik etkisini ülkesel boyuta taşımıştır. Üreticinin garantiye alınması, ihracatçıların da dış piyasalarda rekabet edebilmesi için 2002/2003 kampanya döneminde sofralık zeytinde 1 kg için 10 cent prim önerilmiş fakat uygulamaya geçirilememiştir. Marmarabirlik 2003/2004 kampanyasında Gemlik tipi sofralık zeytine 2300 000 TL avans barem fiyatı uygulamıştır.

Tablo 8 -Sofralık Ham Zeytin Üretim Maliyeti 2003/04 (Milyon TL)
Table 8-Table Olive Production Cost 2003/04 (Million TL)

UNSURLAR	TOPLAM (çekigücü+işgücü+materyal)
Budama ve artıklarının toplanması	18,00
Sürüm (pulluk)	28,13
Diskaro çekme	7,68
Ara çapa (kültivatör, kaz ayağı vb.)	10,00
Dip çapa ve temizliği	9,45
Gübreleme	26,20
Sulama	25,36
İlaçlama	33,93
Hasat ve nakliye	58,83
Boylama	2,03
a. Bakım masrafları toplamı	219,60
b. Diğer masraflar (koruma vb.)	4,39
c. Genel idare masrafları (a x %3)	6,59
d. Sermayenin faizi* ((a+b+c) x TEFE/2)	18,56
e. Yan ürün net geliri**	10,98
A- İŞLETME MASRAFLARI TOPLAMI (bu yıl), (a+b+c+d-e)	238,16
B- Önceki yıl işletme masrafları toplamı	263,05
C- Önceki yıl işletme masraflarının bu yılki değeri, ((B+(B x TEFE))	305,40
D- ORTALAMA İŞLETME MASRAFLARI, (A+C) / 2	271,78
a. Çıplak arazi değerinin %5 faiz karşılığı	93,75
b. Arazi vergisi, (Arazi Değeri x %0,1)	1,88
E- ARAZİ KİRASI (a+b)	95,63
F- TESİSİN YILLIK AMORTİSMAN PAYI	30,00
G- ORTALAMA ÜRETİM MASRAFLARI, (D+E+F)	397,41
Ortalama Verim	
a. Dane verimi-bu yıl, (Kg/da)	350,00
b. Dane verimi-önceki yıl, (Kg/da)	502,40
H. ORTALAMA DANE VERİMİ (Kg/da), (a+b) / 2	426,20
J -ORT. HAM DANE KG ÜRETİM MALİYETİ (TL/kg), (G/H)	0,93
ORT. HAM DANE KG ÜRETİM MALİYETİ (TL/kg), (G-E)/H (Arazi kirası hariç)	0,71

Ham Dane Üretim Masrafları

K- BU YIL HAM DANE ÜRETİM MASRAFLARI (Dane verimi-bu yıl x J)	326
--	-----

Masraf-Gelir Tablosu

a. Ham dane verimi (Kg/da)	350,0
b.Ortalama satış fiyatı, (TL/Kg)	1,250
L- BRÜT GELİR (TL/da), (a x b)	438
M- ÜRETİM MASRAFLARI (TL/da), (=K)	326
N- NET GELİR (TL/da), (L - M)	111
P- NET KARLILIK ORANI %, (N/M x 100)	34,1
NET KARLILIK ORANI %, (Arazi Kirası hariç)	76,5

(* TEFE = 0,161 önceki yılın ekim ayına göre değişim

Not: 20 ağaç/da, kır-taban ve taban arazi, sulanabilir şartlarda

Verilerin, belli bir arazinin kıymet takdirinde doğrudan kullanılması bilimsel açıdan uygun değildir.

Kaynak: Zeytincilik Araştırma Enstitüsü

EK TABLOLAR

APPENDIX TABLE

Not: Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü tarafından ikincisi yayınlanan “Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum ve Tahmin 2003/2004” raporu Türkiye için alanında ilk olmaya devam etmektedir. Oldukça yoğun bir çalışma ile her kesimin görüşü alınmaya çalışılarak hazırlanmıştır. Bu bakımdan lütfen gördüğünüz hata ve eksiklikleri bize bildirmekten çekinmeyiniz. Mümkün olduğunca hatalardan arındırılmış ve sektöre yön verecek nitelikteki bir rapora ancak bu yolla ulaşabiliriz.

İletişim:

Dr. Renan TUNALIOĞLU: renan@aeri.org.tr

Pervin KARAHOCAGİL: pervin@aeri.org.tr

Dünya tablolarında ihracat ve ithalat arasındaki farklar bazı ülkelerin kayıtlarındaki boşluklar ve nakil halinde bulunan mamullerden kaynaklanmaktadır.

Ek Tablo 1- Dünya Zeytinyağı Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2001/02
Appendix Table 1 - World Olive Oil Supply and Use (1000 Tons) 2001/02

	Arz Supply			Kullanım Use				
	Başlangıç Stokları Beginning Stocks	Üretim Production	İthalat Import	Toplam Arz Total Supply	Yurtiçi Domestic Toplam Total	İhracat Exports	Bitiş Stokları Ending Stocks	
Cezayir	5,0	25,5	1,0	31,5	25,0	0,0	6,5	Algeria
Arjantin	0,0	10,0	0,5	10,5	5,5	5,0	0,0	Argentina
Kıbrıs	1,0	6,5	0,0	7,5	5,5	1,0	1,0	Cyprus
AB	473,5	2.463,5	42,5	519,0	1.894,0	324,5	761,0	EC
Hırvatistan	0,5	5,0	1,5	7,0	5,0	2,0	0,0	Croatia
İsrail	0,5	3,5	10,5	14,5	14,5	0,0	0,0	Israel
Ürdün	10,0	14,0	0,0	24,0	20,0	0,5	3,5	Jordan
Lübnan	0,0	5,0	2,0	7,0	7,0	0,0	0,0	Lebanon
Fas	11,0	60,0	5,0	76,0	60,0	0,5	15,5	Morocco
Filistin	10,0	18,0	0,0	28,0	10,0	0,0	18,0	Palestine
Suriye	73,5	92,0	0,0	175,5	86,0	5,5	74,0	Syria
Tunus	15,0	35,0	0,0	50,0	28,0	22,0	0,0	Tunisia
Türkiye	25,0	65,0	0,0	90,0	55,0	25,0	10,0	Turkey
Ara Toplam	625,0	2.803,0	63,0		2.215,5	386,0	889,5	S/Total
Avustralya	0,0	1,0	26,5	27,5	27,5	0,0	0,0	Australia
Brezilya	0,0	0,0	22,5	22,5	22,5	0,0	0,0	Brazil
Mısır	0,0	1,5	0,5	2,0	1,5	0,5	0,0	Egypt
ABD	4,5	0,5	193,0	198,0	188,5	5,0	4,5	USA
İran	0,0	2,5	0,0	2,5	2,0	0,0	0,0	Iran
Libya	0,0	7,0	1,0	8,0	8,0	0,0	0,0	Libya
Meksika	0,0	2,0	6,0	8,0	8,0	0,0	0,0	Mexico
Yugoslavya	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	Yugoslavia
Diğerleri	0,0	7,5	6,5	14,0	14,0	0,0	0,0	Others
Ara Toplam	4,0	22,5	256,0		272,5	5,5	4,5	S/Total
S. Arabistan	0,0	0,0	5,0	5,0	5,0	0,0	0,0	Saudi Arabia
Kanada	0,0	0,0	24,0	24,0	24,0	0,0	0,0	Canada
Japonya	0,0	0,0	31,5	31,5	31,5	0,0	0,0	Japan
Rusya	0,0	0,0	4,0	4,0	4,0	0,0	0,0	Russia
İsviçre	0,0	0,0	9,0	9,0	9,0	0,0	0,0	Switzerland
Tayvan	0,0	0,0	6,5	6,5	6,5	0,0	0,0	Taiwan
Diğerleri	0,5	0,0	38,0	38,0	38,0	0,0	0,5	Others
Ara Toplam	0,5	0,0	118,0		118,0	0,0	0,5	S/Total
TOPLAM	629,0	2.825,5	437,0		2.606,0	391,5	894,5	TOTAL

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 2- Dünya Zeytinyağı Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2002/03
Appendix Table 2 - World Olive Oil Supply and Use (1000 Tons) 2002/03

	Arz Supply			Kullanım Use				
	Başlangıç Stokları Beginning Stocks	Üretim Production	İthalat Import	Toplam Arz Total Supply	Yurtiçi Domestic Toplam Total	İhracat Exports	Bitiş Stokları Ending stocks	
Cezayir	6,5	16,5	0,0	23,0	16,0	0,0	7,0	Algeria
Arjantin	0,0	11,0	0,0	11,0	5,5	5,0	0,0	Argentina
Kıbrıs	1,0	7,0	0,0	8,0	6,0	1,0	1,0	Cyprus
AB	761,0	1.942,5	85,5	2.789,0	1.904,5	331,0	553,5	EC
Hırvatistan	0,0	7,0	0,5	7,5	6,0	1,5	0,0	Croatia
İsrail	0,0	9,0	6,0	15,0	14,5	0,0	0,5	Israel
Ürdün	3,5	28,0	0,0	31,5	25,0	1,5	5,0	Jordan
Lübnan	0,0	6,0	2,0	8,0	7,0	0,5	0,5	Lebanon
Fas	15,5	45,0	4,0	64,5	55,0	1,5	8,0	Morocco
Filistin	18,0	21,5	0,0	39,5	12,0	0,0	27,5	Palestine
Suriye	74,0	165,0	0,0	239,0	100,5	20,0	118,5	Syria
Tunus	0,0	70,0	0,0	70,0	30,5	40,0	0,0	Tunusia
Türkiye	10,0	160,0	0,0	170,0	55,0	75,0	40,0	Turkey
Ara Toplam	889,5	2.488,5	98,0		2.237,0	477,5	761,5	S/Total
Avustralya	0,0	2,0	31,0	33,0	31,0	0,0	0,0	Australia
Brezilya	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0	0,0	0,0	Brazil
Mısır	0,0	5,0	0,5	5,5	3,5	2,0	1,0	Egypt
ABD	4,5	1,0	195,0	200,5	190,0	6,0	5,5	USA
İran	0,0	1,5	0,0	1,5	2,0	0,0	0,0	Iran
Libya	0,0	6,5	2,0	8,5	8,5	0,0	0,0	Libya
Meksika	0,0	2,5	8,0	10,5	10,0	0,0	0,0	Mexico
Sırbistan	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	Serbia
Diğerleri	0,0	7,5	7,5	15,0	14,5	0,5	0,0	Others
Ara Toplam	4,5	26,5	264,0		280,0	8,5	6,5	S/Total
S. Arabistan	0,0	0,0	7,0	7,0	7,0	0,0	0,0	Saudi Arabia
Kanada	0,0	0,0	24,0	24,0	24,0	0,0	0,0	Canada
Japonya	0,0	0,0	32,5	32,5	32,5	0,0	0,0	Japan
Rusya	0,0	0,0	6,0	6,0	6,0	0,0	0,0	Russia
İsviçre	0,0	0,0	10,0	10,0	10,0	0,0	0,0	Switzerland
Tayvan	0,0	0,0	5,5	5,5	5,0	0,0	0,0	Taiwan
Diğerleri	0,5	0,0	38,5	39,0	38,5	0,0	0,5	Others
Ara Toplam	0,5	0,0	123,5		123,5	0,0	0,5	S/Total
TOPLAM	894,5	2.515,0	485,5		2.640,5	486,0	768,5	TOTAL

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 3- Dünya Zeytinyağı Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2003/04
Appendix Table 3- World Olive Oil Supply and Use (1000 Tons) 2003/04

	Arz Supply			Kullanım Use			Bitiş Stokları Ending stocks	
	Başlangıç Stokları Beginning Stocks	Üretim Production	İthalat Import	Toplam Arz Total Supply	Yurtiçi Domestic Toplam Total	İhracat Exports		
Cezayir	7,0	40,0	0,0	47,0	39,0	0,0	8,0	Algeria
Arjantin	0,0	22,0	0,0	22,0	6,0	7,0	9,0	Argentina
Kıbrıs	1,0	7,0	0,0	8,0	6,0	1,5	0,5	Cyprus
AB/15	553,5	2.307,0	111,0	2.971,5	1.932,0	337,5	702,0	EC/15
Hırvatistan	0,0	3,0	2,5	5,5	3,0	2,5	0,0	Croatia
İsrail	0,5	2,5	10,5	13,5	13,5	0,0	0,0	Israel
Ürdün	5,0	11,5	0,0	16,5	15,5	1,0	0,0	Jordan
Lübnan	0,5	4,0	3,0	7,5	7,0	0,5	0,0	Lebanon
Fas	8,0	80,0	0,0	88,0	70,0	5,0	13,0	Morocco
Filistin	27,5	5,0	0,0	32,5	12,0	0,0	20,5	Palestine
Suriye	118,5	110,0	0,0	228,5	115,0	35,0	78,5	Syria
Tunus	0,0	180,0	0,0	180,0	60,0	100,0	20,0	Tunisia
Türkiye	40,0	60,0	0,0	100,0	40,0	50,0	10,0	Turkey
Ara Toplam	761,5	2.832,0	127,0		2.319,0	540,0	861,5	S/Total
Avustralya	2,0	3,0	28,0	33,0	31,0	0,0	2,0	Australia
Brezilya	0,0		21,0	21,0	21,0	0,0	0,0	Brazil
Mısır		2,0	0,5	2,5	2,5	0,0	0,0	Egypt
ABD	4,5	1,0	199,0	204,5	195,0	5,0	4,5	USA
İran		4,0	0,0	4,0	3,5	0,0	0,0	Iran
Libya	0,0	6,5	2,0	8,5	8,5	0,0	0,0	Libya
Meksika		2,5	8,0	10,5	10,0	0,5	0,0	Mexico
Sırbistan		0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	Serbia
Diğerleri	0,5	7,5	7,5	15,5	14,5	0,5	1,0	Others
Ara Toplam	7,0	27,0	266,0		286,5	6,0	7,5	S/Total
S. Arabistan	0,0	0,0	7,5	7,5	7,5	0,0	0,0	Saudi Arabia
Kanada	0,0	0,0	24,5	24,5	24,5	0,0	0,0	Canada
Japonya	0,0	0,0	33,0	33,0	33,0	0,0	0,0	Japan
Rusya	0,0	0,0	7,0	7,0	7,0	0,0	0,0	Russia
İsviçre	0,0	0,0	10,0	10,0	10,0	0,0	0,0	Switzerland
Tayvan	0,0	0,0	6,0	6,0	6,0	0,0	0,0	Taiwan
Diğerleri	0,0	0,0	38,5	38,5	38,5	0,0	0,0	Others
Ara Toplam	0,0	0,0	126,5		126,5	0,0	0,0	S/Total
TOPLAM	768,5	2.859,0	519,5		2.732,0	546,0	869,0	TOTAL

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 4- Dünya Sofralık Zeytin Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2001/02
Appendix Table 4 - World Table Olive Supply and Use (1000 Tons) 2001/02

	Arz Supply			Kullanım Use			Bitiş Stokları Ending stocks	
	Başlangıç Stokları Beginning Stocks	Üretim Production	İthalat Import	Toplam Arz Total Supply	Yurtiçi b/ Domestic Toplam Total	İhracat Exports		
Cezayir	11,0	48,0	0,0	59,0	47,0	0,0	12,0	Algeria
Arjantin	2,5	38,0	0,0	40,5	13,0	24,0	3,5	Argentina
Kıbrıs	1,0	9,5	0,5	11,0	9,5	0,0	1,5	Cyprus
AB/15	94,0	764,5	58,0	916,5	525,0	214,0	177,5	EC/15
Hırvatistan	0,0	0,5	0,5	1,0	1,0	0,0	0,0	Croatia
İsrail	4,0	12,0	7,5	23,5	21,5	1,5	0,5	Israel
Ürdün	0,0	13,0	0,5	13,5	11,5	1,5	0,5	Jordan
Lübnan	0,0	5,5	3,5	9,0	9,0	0,0	0,0	Lebanon
Fas	6,5	90,0	0,0	96,5	22,0	61,0	13,5	Morocco
Filistin	2,0	7,0	1,5	10,5	8,0	0,0	2,5	Palestine
Suriye	36,5	80,0	0,0	116,5	74,0	16,0	26,5	Syria
Tunus	0,5	6,5	0,0	7,0	6,0	0,0	1,0	Tunisia
Türkiye	87,0	85,0	0,0	172,0	100,0	56,0	16,0	Turkey
Ara Toplam	240,5	1.159,5	72,0	1.472,0	847,5	369,5	255,0	S/Total
				0,0				
Avustralya	0,0	3,5	12,5	16,0	16,0	0,0	0,0	Australia
Brezilya	0,5	0,5	50,0	51,0	50,5	0,0	0,5	Brazil
Şili	0,5	8,0	0,5	9,0	8,0	0,5	0,0	Chile
Mısır	2,5	135,0	0,0	137,5	75,0	25,0	37,5	Egypt
ABD	74,5	120,0	113,0	307,5	205,0	4,0	98,5	USA
Libya	0,0	2,5	4,0	6,5	6,5	0,0	0,0	Libya
Meksika	0,5	16,0	4,5	21,0	9,0	12,0	0,0	Mexico
Peru	0,0	16,0	0,0	16,0	9,0	6,0	0,0	Peru
Yugoslavya	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	Yugoslavia
Diğerleri	2,0	12,0	6,5	20,5	18,5	0,0	2,0	Others
Ara Toplam	80,5	314,0	191,0	585,5	398,0	47,5	138,5	S/Total
				0,0				
S. Arabistan	0,0	0,0	18,0	18,0	18,0	0,0	0,0	Saudi Arabia
Bulgaristan	0,0	0,0	5,0	5,0	5,0		0,0	Bulgaria
Kanada	0,0	0,0	22,0	22,0	22,0	0,0	0,0	Canada
Japonya	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0	Japan
İsviçre	0,0	0,0	17,0	17,0	17,0		0,0	Switzerland
Diğerleri	0,0	0,0	36,5	36,5	36,5	0,0	0,0	Others
Ara Toplam	0,0	0,0	137,0	137,0	137,0	0,0	0,0	S/Total
TOPLAM	321,0	1.473,5	400,0	2.194,5	1.382,5	417,0	393,5	TOTAL

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 5-Dünya Sofralık Zeytin Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2002/03
Appendix Table 5-World Table Olive Supply and Use (1000 Tons) 2002/03

	Arz Supply			Kullanım Use				
	Başlangıç Stokları Beginning Stocks	Üretim Production	İthalat Import	Toplam Arz Total Supply	Yurtiçi b/ Domestic Toplam Total	İhracat Exports	Bitiş Stokları Ending stocks	
Cezayir	12,0	63,5	0,0	75,5	60,5	0,0	15,0	Algeria
Arjantin	3,5	50,0	0,0	53,5	13,5	25,0	15,0	Argentina
Kıbrıs	1,5	10,0	0,0	11,5	10,0	0,0	1,5	Cyprus
AB/15	177,5	621,0	67,5	866,0	540,0	229,5	96,5	EC/15
Hırvatistan	0,0	0,5	0,5	1,0	0,5	0,5	0,0	Croatia
İsrail	0,5	24,0	4,5	29,0	24,0	2,0	3,0	Israel
Ürdün	0,5	28,0	0,5	29,0	26,5	2,0	0,5	Jordan
Lübnan	0,0	6,0	3,0	9,0	9,0	0,0	0,0	Lebanon
Fas	13,5	80,0	0,0	93,5	27,0	62,0	4,5	Morocco
Filistin	2,5	8,5	1,0	12,0	9,0	0,0	3,0	Palestine
Suriye	26,5	170,0	0,0	196,5	111,0	27,0	58,5	Syria
Tunus	1,0	6,5	0,0	7,5	6,5	0,5	0,5	Tunisia
Türkiye	16,0	165,0	0,0	181,0	114,0	43,0	24,0	Turkey
Ara Toplam	255,0	1.233,0	77,0		951,5	391,5	222,0	S/Total
Avustralya	0,0	4,0	13,0	17,0	17,0	0,0	0,0	Australia
Brezilya	0,5	0,5	46,0	47,0	47,0	0,0	0,0	Brazil
Şili	0,0	11,0	0,5	11,5	10,5	1,0	0,0	Chile
Mısır	37,5	340,0	0,0	377,5	190,0	95,0	92,5	Egypt
ABD	98,5	81,0	115,0	294,5	205,0	5,0	84,0	USA
Libya	0,0	3,0	4,0	7,0	7,0	0,0	0,0	Libya
Meksika	0,0	14,0	5,0	19,0	13,5	5,0	0,0	Meksika
Peru	0,0	36,0	0,0	36,0	24,0	8,0	0,0	Peru
Yugoslavya	0,0	0,5	0,5	1,0	1,0	0,0	0,0	Yugoslavia
Diğerleri	2,0	25,0	10,5	37,5	35,5	0,0	6,5	Others
Ara Toplam	138,5	515,0	194,5		550,5	114,5	183,0	S/Total
S. Arabistan	0,0	0,0	22,0	22,0	22,0	0,0	0,0	Saudi Arabia
Bulgaristan	0,0	0,0	6,0	6,0	6,0	0,0	0,0	Bulgaria
Kanada	0,0	0,0	23,0	23,0	23,0	0,0	0,0	Canada
Japonya	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0	Japan
Romanya	0,0	0,0	17,0	17,0	17,0	0,0	0,0	Romania
Rusya	0,0	0,0	4,0	4,0	35,0	0,0	0,0	Russia
İsviçre	0,0	0,0	35,0	35,0	4,0	0,0	0,0	Switzerland
Diğerleri	0,0	0,0	45,0	45,0	45,0	0,0	0,0	Others
Ara Toplam	0,0	0,0	155,0		155,0	0,0	0,0	S/Total
TOPLAM	393,5	1.748,0	426,5		1.657,0	506,0	405,0	TOTAL

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 6-Dünya Sofralık Zeytin Arz Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2003/04
Appendix Table 6-World Table Olive Supply and Use (1000 Tons) 2003/04

	Arz Supply			Kullanım Use				
	Başlangıç Stokları Beginning Stocks	Üretim Production	İthalat Import	Toplam Arz Total Supply	Yurtiçi b/ Domestic Toplam Total	İhracat Exports	Bitiş Stokları Ending stocks	
Cezayir	15,0	70,0	0,0	75,5	66,5	0,0	18,5	Algeria
Arjantin	15,0	70,0	0,0	53,5	20,0	35,0	30,0	Argentina
Kıbrıs	1,5	9,0	0,0	11,5	9,5	0,0	1,0	Cyprus
AB/15	96,5	641,0	72,5	866,0	545,5	230,5	34,0	EC/15
Hırvatistan	0,0	0,0	0,5	1,0	0,5	0,0	0,0	Croatia
İsrail	3,0	8,5	8,5	29,0	20,0	0,0	0,0	Israel
Ürdün	0,5	11,5	0,5	29,0	11,0	1,0	0,5	Jordan
Lübnan	0,0	4,0	4,0	9,0	8,0	0,0	0,0	Lebanon
Fas	4,5	110,0	0,0	93,5	30,0	70,0	0,0	Morocco
Filistin	3,0	5,0	1,0	12,0	9,0	0,0	14,5	Palestine
Suriye	58,5	120,0	0,0	196,5	127,5	32,0	19,0	Syria
Tunus	0,5	13,0	0,0	7,5	12,5	0,5	0,5	Tunisia
Türkiye	24,0	102,0	0,0	181,0	74,0	40,0	12,0	Turkey
Ara Toplam	222,0	1.164,0	87,0		934,0	409,0	130,0	S/Total
Avustralya	0,0	4,5	13,0	17,0	17,5	0,0	0,0	Australia
Brezilya	0,0	0,5	50,0	47,0	49,5	0,0	1,0	Brazil
Şili	0,0	6,5	0,5	11,5	7,5	0,0	0,0	Chile
Mısır	92,5	95,0	0,5	377,5	123,0	55,0	10,0	Egypt
ABD	84,0	120,0	110,0	294,5	210,0	6,0	98,0	USA
Libya	0,0	3,5	6,0	7,0	9,5	0,0	0,0	Libya
Meksika	0,0	10,0	3,0	19,0	10,0	4,0	0,0	Meksika
Peru	0,0	28,0	0,0	36,0	24,5	7,0	0,0	Peru
Yugoslavya	0,0	0,5	0,0	1,0	0,5	0,0	0,0	Yugoslavia
Diğerleri	6,5	25,0	11,0	37,5	36,0	0,0	2,0	Others
Ara Toplam	183,0	293,5	194,0		488,0	72,0	111,0	S/Total
S. Arabistan	0,0	0,0	23,0	22,0	23,0	0,0	0,0	Saudi Arabia
Bulgaristan	0,0	0,0	6,5	6,0	6,5	0,0	0,0	Bulgaria
Kanada	0,0	0,0	23,5	23,0	23,5	0,0	0,0	Canada
Japonya	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0	Japan
Romanya	0,0	0,0	17,0	17,0	17,0	0,0	0,0	Romania
Rusya	0,0	0,0	4,5	4,0	36,0	0,0	0,0	Russia
İsviçre	0,0	0,0	36,0	35,0	4,5	0,0	0,0	Switzerland
Diğerleri	0,0	0,0	48,0	45,0	48,0	0,0	0,0	Others
Ara Toplam	0,0	0,0	160,5		160,5	0,0	0,0	S/Total
TOPLAM	405,0	1.457,5	441,5		1.582,0	481,0	241,0	TOTAL

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 7- Avrupa Birliği Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton)
Appendix Table 7- European Union Olive Oil and Table Oil Production, Use and Trade (1000 Tons)

	2002-2003		2003-2004		
	Zeytinyağı	Sofralık Zeytin	Zeytinyağı	Sofralık Zeytin	
Üretim					Production
Fransa	4,7	2,0	3,2	2,0	France
İspanya	859,1	450,4	1.300,0	477,0	Spain
İtalya	636,0	60,0	600,0	60,0	Italy
Portekiz	28,9	9,5	37,0	12,0	Portugal
Yunanistan	414,0	99,0	367,0	90,0	Greece
	1942,7	620,9	2.307,2	641	
Tüketim					Use
Almanya	38,9	34,5	39,9	36,0	Germany
Avusturya	4,1	2,8	4,1	2,9	Australia
Belçika	13,5	8,5	13,5	8,7	Belgium
Danimarka	2,8	3,4	3,0	3,4	Denmark
Finlandiya	1,0	1,8	1,0	2,0	Finland
Fransa	95,0	65,0	95,0	65,0	France
Hollanda	9,3	4,9	9,4	5,1	Netherlands
İngiltere	34,0	16,3	34,0	16,3	England
İrlanda	2,1	0,3	2,2	0,3	Ireland
İspanya	620,0	206,0	630,0	206,0	Spain
İsveç	5,1	7,1	5,1	7,3	Sweden
İtalya	750,0	150,0	765,0	150,0	Italy
Lüksemburg	0,7	0,3	0,7	0,3	Luxembourg
Portekiz	57,9	10,1	59,0	13,0	Portugal
Yunanistan	270,0	29,0	270,0	29,0	Greece
	1904,4	540	1931,9	545,3	
İhracat					Export
Almanya	0,2	0,5	0,2	0,5	Germany
Belçika	0,0	0,0	0,0	0,0	Belgium
Finlandiya	0,0	0,7	0,0	0,5	Finland
Fransa	1,3	2,6	1,8	2,7	France
Hollanda	0,0	0,3	0,0	0,3	Netherlands
İngiltere	0,5	0,0	0,5	0,0	G Britain
İspanya	105,0	187,1	110,0	187,1	Spain
İsveç	0,1	0,1	0,1	0,1	Sweden
İtalya	195,0	2,0	200,0	5,0	Italy
Portekiz	13,9	4,1	15,0	4,2	Portugal
Yunanistan	15,0	32,0	10,0	30,0	Greece
İthalat					Import
Almanya	0,1	11,0	0,1	13,0	Germany
Avusturya	0,3	0,5	0,4	0,4	Australia
Belçika	0,0	0,0	0,0	0,0	Belgium
Danimarka	0,0	0,3	0,0	0,3	Denmark
İspanya	25,0	2,0	30,0	2,0	Spain
Fransa	0,3	34,5	0,4	34,5	France
İtalya	60,0	5,0	80,0	5,0	Italy
Hollanda	0,1	2,3	0,1	2,3	Netherlands
İngiltere	0,0	4,4	0,0	4,7	G Britain
İsveç	0,0	0,7	0,0	0,8	Sweden
Portekiz	0,1	0,0	0,1	0,0	Potugal

Kaynak: Uluslararası Zeytin Konseyi-Aralık 2003

Source: International Olive Oil Council-December 2003

Ek Tablo 8- Türkiye'nin Ülkelere Göre Naturel Sızma ve Naturel Ekstra Ekstra Zeytinyağı İhracatı (kg)*

Appendix Table 8- Turkey's Extra Virgin Olive Oil and Fine Virgin Olive Oil Exports to the Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
A.B.D.	357.841	596.075	327.414	2.221.432	2.687.993	3.326.756	1.195.883	5.479.622	2.030.817	2.437.950	U.S.A
AB	50.587	1.331.521	26.035	322.015	1.391.217	14.791.287	651.842	19.563.696	1.029.943	143.613	EU
Ahl.SB	0	0	0	0	0	0	185	0	0	0	Antalya FR
Arjantin	0	0	0	53	15.386	36.273	557.976	404.926	0	0	Argentina
Australya	0	0	0	51.105	31.332	187.654	35.979	189.130	92.859	192.942	Australia
Azerbaycan	1.000	0	0	0	233	0	1.960	1.922	14.843	1.393	Azerbaijan
B.A.E.	439.670	2.000	225.436	485.192	533.938	429.660	473.388	691.680	487.620	323.937	U.A.E
Beyaz Rusya	0	0	0	0	0	0	1.456	0	0	0	Belarus
Bona-Hersek	0	0	0	0	0	1.674	0	0	0	0	Bosnia & Herz
Brezilya	0	0	0	0	5.598	14.992	20.743	0	0	0	Brasil
Bulgaristan	0	0	0	0	0	250	13.168	5.972	12.354	5.642	Bulgaria
Bursa SB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12.560	Bursa FR
Çek Cum	0	0	0	0	2	98	0	0	13.256	4.368	Czech Rep.
Çin	0	0	0	0	0	0	0	16.627	1.769	1.423	China
Ege Ser Böl	0	0	0	15.200	0	260.113	0	91	2.065	0	Aegean FR
Fas	0	0	0	0	0	0	0	109.600	0	116.100	Morocco
Filipinler	0	0	0	0	0	0	0	10.546	6.497	4.477	Philippines
G.Afrika	39.885	20.229	0	22.814	21.464	13.212	20	80.093	87.231	50.518	S.Africa
G.Kore	0	0	0	0	0	1.092	25.989	87.637	82.660	144.583	S. Korea
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	182	0	0	0	Georgia
Hırvatistan	0	0	0	0	29.640	0	0	0	0	0	Croatia
Hindistan	0	0	0	0	2.000	0	0	0	0	1.147	India
Hong Kong	0	0	0	1.911	0	18.127	6.402	15.391	22.750	27.846	Hong Kong
İran	0	0	0	16.507	866	0	13.104	0	9.907	0	Iran
İsrail	34.000	0	0	49.216	348.922	975.957	520.357	1.498.835	175.698	8.000	Israel
İsviçre	1.223	0	0	46.117	46.000	901.317	326.220	998.804	273	2.440	Switzerland
Japonya	0	0	0	17.657	7.641	9.070	8.905	136.048	129.330	174.728	Japan
K.K.T.C	0	1.801	1.092	1.382	33.411	41.230	12.243	9.669	19.547	10.508	T.R.N.C
K.Kore	0	0	0	0	0	0	19.200	2.457	0	0	N.Korea
Kanada	7.400	546	1.080	66.491	188.296	289.569	147.891	439.665	318.878	1.253.122	Canada
Katar	19.260	0	27.076	42.591	51.461	51.644	120.293	75.881	72.678	34.770	Qatar
Kazakistan	400	0	1.710	1.457	0	0	17	29	0	0	Kazakhstan
Kes ve Bil	1.008	0	0	0	0	906	8.000	33.253	50.000	0	Undefined C
Kolombiya	0	0	0	0	0	0	0	45.600	0	0	Colombia
Kuveyt	258.465	3.500	161.015	174.703	341.403	238.534	192.650	496.116	210.188	170.718	Kuwait
Letonya	0	0	0	0	0	0	4.519	0	0	0	Letonia
Libya	0	180	0	3.000	980	0	0	20	0	0	Libya
Litvanya	0	0	0	0	0	0	455	0	0	0	Lithuania
Lübnan	414.036	0	7.000	33.200	418.164	12.350	0	46.800	0	0	Lebanon
Macaristan	0	0	0	0	0	0	0	2.805	7.140	14.349	Hungary
Malezya	0	0	0	0	0	0	6.251	12.057	4.393	1.769	Malaysia
Malta	0	0	0	0	0	5.460	3.003	0	0	0	Malta
Maritus	0	0	0	0	0	0	0	218	0	0	Mauritius
Meksika	0	0	0	0	0	0	32	0	0	36.116	Mexico
Mısır	0	0	0	0	36.923	0	1.223	0	0	0	Egypt
Moldova	0	490	0	0	0	0	0	0	0	0	Moldavia
Norveç	7.267	17.264	917	58.309	41.775	2.665	19.333	77.434	97.660	11.131	Norway
Özbekistan	940	0	120	321	100	0	0	1.923	2.602	0	Uzbekistan
Pakistan	0	0	0	0	0	0	0	14.610	2.490	0	Pakistan
Paraguay	0	0	0	9.961	0	0	0	0	4.750	5.214	Paraguay
Polonya	0	0	0	0	0	0	0	23.127	0	0	Poland
Romanya	0	0	0	0	14.147	4.681	1.490	16.323	6.165	1.377	Romania
Ruanda	0	0	0	0	0	0	19.200	0	0	0	Rwanda
Rusya	22.695	16.997	846	340	4.595	1.596	5.617	0	73.221	85.905	Russia
S.Arabistan	393.407	109.150	339.741	859.976	1.446.590	942.601	642.739	1.157.163	269.737	166.343	Saudi Arabia
Singapur	0	0	0	0	0	0	243	163	3.527	0	Singapore
Slovakya	0	0	0	2.744	0	0	0	0	0	0	Slovakia
Slovenya	20.845	30.880	10.035	20.845	20.321	31.494	21.782	22.677	21.357	18.292	Slovenia
Suriye	144.000	0	20.640	99.840	54.186	0	0	0	0	0	Syria
Tayvan	0	0	0	0	0	0	0	15.200	44	7.193	Taiwan
Trinidad & T	0	0	0	0	0	0	0	0	3.254	0	Trinidad & T
Tunus	0	0	0	0	79.140	0	23	0	0	0	Tunisia
Türkmenistan	20.250	500	350	427	0	1.000	0	0	0	0	Turkmenistan
Ukrayna	652	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrania
Ürdün	0	0	0	36.100	1.806.308	24.000	0	144.162	0	0	Jordan
Y.Zelanda	6.620	6.064	0	253	455	2.366	1.033	9.711	0	9.064	New Zealand
Yemen	4.368	0	17.204	7.511	0	0	0	0	0	0	Yemen
Yugoslavya	0	0	0	0	0	0	500	0	31	0	Yugoslavia
Zimbabve	0	0	0	15.074	0	12.012	0	7.862	15.724	0	Zimbabwe
Toplam	2.245.819	2.137.197	1.167.711	4.683.744	9.660.487	22.629.640	5.081.496	31.945.545	5.383.258	5.479.538	Total

* Serbest Yağ Asit % ≤1.0 ve ≤1.5

** 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 9- Türkiye'nin İnce Naturel Zeytinyağında Ülkelere Göre İhracatı (kg)*

Appendix Table 9- Turkey's Semi-Fine Virgin Olive Oil Export to the Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
ABD	148.518	587.488	729.651	1.610.521	1.808.914	1.321.584	72.578	916.700	213.200	1.070.808	USA
AB	11.705	479.088	299.178	168.695	54.073	5.594.865	20.462	13.939.215	470.438	593.050	EU
AHL SB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	AHL FR
Arjantin	0	31.594	0	0	39.212	0	103.500	0	0	0	Argentina
Arnavutluk	0	0	76.500	100.000	910	0	0	0	0	0	Albania
Avustralya	0	0	0	50.864	15.200	32.558	12.230	2.350	0	17.108	Australia
Azerbaycan	0	363.998	180	0	0	0	0	0	0	0	Azerbaijan
B.A.E.	95.216	0	111.132	127.859	129.531	217.062	209.990	236.860	233.212	170.377	U.A.E
Bahreyn	0	0	0	0	0	0	0	0	19.204	0	Bahrain
Bulgaristan	101.145	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bulgaria
Çek Cum.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	Czech Rep
Ege Ser Böl	0	0	0	0	0	21.621	0	0	0	0	Aegean F R
Fas	0	0	0	0	0	0	0	712.720	0	497.750	Morocco
G Afrika	0	0	0	0	15.200	0	0	0	0	0	S.Africa
G Kore	0	0	0	11.182	36.764	13.850	3.276	0	0	0	S.Korea
Hong Kong	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.365	Hong Kong
Hindistan	0	0	0	0	5.130	0	0	0	0	0	India
İran	0	0	0	0	0	0	0	0	0	149.906	Iran
İsrail	0	51.000	0	45.600	815.159	429.211	0	454.080	29.250	0	Israel
İsviçre	0	62.245	0	346.546	0	3.161.980	0	1.335.950	0	0	Switzerland
Japonya	0	0	0	0	910	5.077	0	0	0	7.426	Japon
K.K.T.C.	0	0	0	118.127	12.005	14.941	0	950	1.820	0	T.R.N.C
Kanada	0	23.826	0	0	20.900	0	0	3	0	0	Canada
Katar	1.400	12.100	0	0	24.150	0	1.911	0	0	7.626	Qatar
Kazakistan	177	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Kazakhstan
Kes.ve Bil.	0	0	0	0	0	0	0	294	13.130	0	Undefined C
Kuveyt	330.851	128.584	6.700	153.945	59.847	158.464	102.261	118.238	81.335	43.407	Kuwait
Libya	0	0	216	2.784	1.016	0	0	0	0	0	Libya
Lübnan	146.518	75.040	0	0	0	0	0	0	0	0	Lebanon
Malta	0	0	0	1.000.000	0	0	0	0	0	0	Malta
Meksika	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	Meksiko
Mersin SB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.189	Mersin FR
Norveç	0	0	0	1.171	0	0	0	0	0	0	Norway
Özbekistan	0	0	0	0	0	0	19.049	0	0	0	Uzbekistan
Polonya	0	0	0	18.127	0	0	0	0	0	0	Poland
Romanya	0	0	14.000	0	917	0	0	0	0	0	Romania
Singapur	0	0	0	0	0	122	0	0	0	0	Singapore
Suriye	79.143	74.040	0	0	21.621	0	0	94.333	46.256	0	Syria
S Arabistan	302.658	447.984	64.855	605.890	449.852	841.307	942.923	1.542.132	1.352.293	1.526.668	Saudi Arabia
Tunus	0	0	0	0	110.000	0	0	0	0	0	Tunisia
Türkmenistan	9.100	0	0	786	0	0	0	0	0	0	Türkmenistan
Ürdün	0	0	0	0	131.185	0	0	116.398	0	0	Jordan
Venezuela	0	0	0	0	2.911	0	0	0	0	0	Venezuela
Yemen	0	0	0	0	0	2.999	0	0	0	0	Yemen
Yeni Zelanda	0	0	0	0	0	3.822	0	0	0	17.472	New Zealand
Toplam	1.226.431	2.336.987	1.302.412	4.362.097	3.755.407	11.819.464	1.488.189	19.470.223	2.460.138	4.105.182	Total

*Serbest yağ asiti ≤ 3,3

** 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 10- Türkiye'nin Riviera Zeytinyağında Ülkelere Göre İhracatı (kg)*

Appendix Table 10- Turkey's Riviera Olive Oil Export to the Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
A.B.D.	3.551.982	4.387.445	1.586.424	4.941.306	4.890.897	4.514.234	2.938.469	4.663.319	2.723.859	3.494.080	U.S.A
AB	354600	2243549	199.147	597.330	10.323.443	27.564.911	1.980.578	11.347.529	561.647	13.413.106	EU
Afganistan	15.891	0	14.022	8.208	0	0	0	0	0	0	Afghanistan
Angola	0	0	0	18.200	0	0	0	0	0	0	Angola
Arjantin	0	0	0	0	17.908	48.460	254.549	34.629	0	0	Argentina
Arnavutluk	0	0	0	0	0	0	0	216	0	0	Albania
Avustralya	1.255	1.747	0	85.887	140.690	351.620	58.931	361.866	57.837	273.714	Australia
Azerbaycan	145.819	17.046	5.307	2.766	251	15.403	13.893	8.038	3.236	28.652	Azerbaijan
B.A.E.	0	0	16.000	21.208	0	28.721	8.030	34.168	0	18.928	U.A.E
Beyaz Rusya	0	0	0	0	0	0	1.456	0	0	0	Belarus
Bosna Hersek	0	0	0	0	0	1.986	0	0	1.500	2.500	Bosnia & Her
Brezilya	0	0	106.400	0	0	0	0	0	0	0	Brazil
Bulgaristan	0	0	0	0	14.880	45.832	67.689	66.566	34.731	26.939	Bulgaria
Cezayir	0	0	0	0	0	17.000	0	0	0	0	Algeria
Çek Cum	0	0	0	0	0	0	0	0	15.201	9.042	Czech Rep
Çin	0	0	10.450	0	0	0	0	10	3.997	7.218	China
Ege SB	0	0	0	0	0	5.925	474	2.830	14.893	15.000	Aegean FR
Ekvator	0	0	15.200	0	0	15.200	0	0	0	0	Ecuador
Etyopya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ethiopia
Filipinler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58.067	Philippines
Fas	0	0	15.200	15.200	0	15.200	0	494.480	191.940	39.900	Morocco
Fildişi Kıyısı	0	0	0	60.800	182.400	760.000	45.600	1.124.800	288.900	4.419	Ivory Coast
Gana	0	0	15.200	167.200	562.400	212.600	0	0	0	0	Ghana
Güney Afrika	0	0	6.828	21.640	0	0	0	1.820	0	0	S.Africa
Güney Kore	0	28.210	33.124	27.664	13.195	81.026	113.985	221.386	177.376	199.883	S.Korea
Gürcistan	0	0	0	0	4.558	0	91	0	5.460	0	Georgia
Hindistan	17.627	16.347	8.208	25.780	24.624	24.624	27.018	32.838	33.242	26.854	India
Hong Kong	0	0	0	3.370	0	2.184	2.184	10.706	0	0	Hong Kong
İngiliz Virgin	0	0	33.654	0	0	0	0	0	0	0	Virgin Islands
İran	0	0	14.022	0	9.739	1.975	72.964	36.472	0	0	Iran
İrlanda	0	0	0	0	0	0	3.364	0	0	0	Ireland
İsrail	0	0	0	0	0	61.470	66.107	218.574	50.240	0	Israel
İsviçre	1.223	0	0	3.822	45.600	132	3.684	0	437	1.500	Switzerland
Irak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33.063	Iraq
Japonya	0	0	0	1.934	15.926	10.786	70.988	157.705	240.944	226.095	Japan
K.K.T.C	8.008	22.367	27.471	30.922	49.370	93.301	27.997	26.064	4.400	500	T.R.N.C
Kanada	0	43.786	10.810	55.798	784.136	509.674	175.764	548.042	927.174	456.554	Canada
Katar	0	0	0	0	0	0	1.911	9.738	12.605	14.115	Qatar
Kazakistan	0	3.090	21.717	0	306	0	9	0	0	1.447	Kazakhstan
Kenya	0	0	0	0	0	0	900	0	0	0	Kenya
Kes ve Bil	0	0	0	2.184	10.920	0	3.030	1.170	9792	26.085	Undefined C
Kırgızistan	0	0	65	0	0	0	72	49	0	0	Kyrgyzstan
Kolombiya	0	0	30.400	0	0	121.600	0	167.200	91200	592.800	Colombia
Kuveyt	0	0	0	6.825	0	0	0	8.517	20.566	0	Kuwait
Kuzey kore	0	0	0	0	0	16.707	0	21.294	0	0	N.Korea
Letonya	0	0	0	0	0	0	6.278	0	0	0	Letonia
Libya	0	0	3.300	2.625	0	3.375	0	0	0	0	Libya
Litvanya	0	0	0	0	0	0	109	0	0	0	Lithuania
Lübnan	0	0	0	13.920	84.240	20.493	0	0	0	0	Lebanon
Macaristan	0	0	0	0	0	0	0	2.948	22.345	21.447	Hungary
Madagaskar	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	Madagascar
Malezya	0	0	0	0	0	0	7.948	1.041	2512	0	Malaysia
Malta	0	0	18.054	0	0	0	5.678	0	0	0	Malta
Mersin SB	0	0	0	17.414	0	0	0	0	0	0	Mersin FR
Mısır	0	0	0	0	0	0	2.273	0	0	0	Egypt
Moldova	0	0	0	3	7.100	0	0	0	0	0	Moldova
Nepal	0	0	0	9	0	0	5.639	0	0	0	Nepal
Norveç	91.906	43.896	21.222	118.300	11.630	162.451	8.008	198.790	214.298	248.131	Norway
Özbekistan	0	2.384	0	240	4.557	0	5.884	963	800	392	Uzbekistan
Pakistan	15.894	15.891	0	0	5.657	0	0	0	3.833	0	Pakistan
Peru	0	0	0	0	0	15.200	0	0	0	0	Peru
Polonya	38.093	25.334	12.121	0	0	0	0	38.437	0	0	Poland
Romanya	0	0	0	12.159	13.212	2.500	13.540	32.504	17.320	7.426	Romania
Rusya	79.733	97.912	3.491	1.692	10.316	6.843	26.209	22.736	49.068	49.461	Russia
Samoa	0	0	0	0	0	0	0	0	15.200	0	Samoa
Senegal	0	0	211.662	121.600	228.000	106.400	30.400	106.400	0	0	Senegal
Singapur	0	214	0	15.740	45.560	56.880	79.714	31.164	30.400	30.400	Singapore
Srilanka	0	0	0	0	0	0	0	0	2504	0	Srilanka
Suudi	0	0	28.013	19.191	22.353	24.427	11.284	18.152	38.220	17.388	Saudi Arabia
Şeyseller	0	0	0	91.200	334.400	1.265.459	0	991.180	0	0	Seychelles
Şili	0	0	0	0	15.200	17.071	0	0	0	0	Chile
Tayland	0	0	30.400	15.200	0	15.200	15.200	88.540	10.070	4.180	Thailand
Tayvan	0	0	26.557	98.537	30.400	72.812	60.093	16.642	0	55.975	Taiwan
Trinidad ve Tob	0	0	0	0	0	0	8.368	0	14.654	0	Trinidad & Tob
Türkmenistan	29.116	818	100	0	0	0	144	182	491	0	Turkmenistan
Uganda	0	0	0	0	91.200	0	0	0	0	0	Uganda
Ukrayna	9.000	0	0	0	1.501	0	0	1.237	0	7.556	Ukraine
Ürdün	0	0	0	0	67.992	0	21.285	0	0	0	Jordan
Yemen	0	0	0	0	13.877	0	0	0	0	0	Yemen
Yeni Zelanda	8.664	12.644	0	9.938	17.253	546	0	21.280	0	0	N.Zealand
Yugoslavya	0	0	0	0	0	0	1.965	0	0	0	Yugoslavia
Toplam	4.368.811	6.962.680	2.524.569	6.635.812	18.095.741	36.290.508	6.249.937	21.172.222	5.892.992	19.412.925	Total

*Serbest Yağ Asitli ≤1,5° (Naturel+Rafine Zeytinyağı)

**2003

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri
Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 11- Türkiye'nin Rafine Zeytinyağında Ülkelere Göre İhracatı (kg)*
Appendix Table 11- Turkey's Refined Olive Oil Export to the Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
A.B.D.	3.265.082	6.542.844	2.917.970	2.518.150	1.784.195	2.394.303	729.664	1.381.659	581.400	2.901.750	U.S.A
AB	181.097	31.826.090	11.323.125	19.782.292	11.262.717	23.338.254	778.356	19.062.380	10.298.997	17.207.087	EU
Arjantin	1.820	0	0	0	0	0	274.890	389.220	162.000	121.780	Argentina
Avustralya	200	2.092	55	35.045	0	22.614	0	0	0	376	Australia
Azerbeycan	118.492	30.531	0	0	0	1.557	500	2.382	244	0	Azerbaijan
B.A.E	7.000	0	0	1.261	0	0	0	4	0	0	U.A.E
Bosna Hersek	0	0	0	0	0	1.636	0	0	2.500	0	Bosnia & Herz
Brezilya	0	0	0	0	0	0	0	62.162	0	0	Brasil
Bulgaristan	0	18.100	0	0	0	0	0	3.319	2.867	0	Bulgaria
Çin	0	0	0	0	0	1.820	0	0	0	0	China
Ege SB	0	0	0	0	0	0	0	0	190	0	Aegean FR
Ekvator	0	0	0	0	15.200	30.400	0	0	0	0	Ecuador
Endonezya	2.620	18.382	0	0	0	2.184	0	0	0	0	Endonesia
Fas	0	0	0	0	0	0	0	290.020	272.800	783.380	Morocco
Fildişi Kıyısı	0	0	0	121.600	471.200	0	0	79.520	0	0	Ivory Coast
Filipinler	900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Philippines
Fransa	9.900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	France
Gana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	216	Ghana
Güney Kore	0	0	0	16.744	1.520	0	0	0	0	5.700	S.Korea
Gürcistan	1.108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Georgia
Hindistan	0	0	0	0	0	0	0	15.200	0	0	India
Irak	0	1.200	10.122	0	0	0	0	0	0	0	Iraq
İran	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59.850	Iran
İrlanda	0	339.280	0	0	0	0	0	0	0	0	Ireland
İsrail	0	11.400	0	0	28.336	35.910	15.200	30.800	0	0	Israel
İsviçre	728	0	0	700.218	955	1.474	2.402	72.990	3.438	0	Switzerland
İzlanda	0	0	0	1.740	0	0	0	0	0	0	Iceland
Japonya	0	30.400	1	14.181	9.424	653	0	78.761	937	0	Japan
K.K.T.C	1.236	10.283	13.067	18.053	14.320	2.403	0	0	0	0	R.T.N.C
Kanada	0	0	1.310	0	38.260	0	0	2	0	0	Canada
Kazakistan	2.991	497	0	1.260	1.078	0	3	0	290	1.004	Kazakhstan
Kes ve Bil	54.700	0	0	10.920	0	246.000	36.002	36.972	55.557	0	Undefined C
Kırgızistan	2.208	352	3.973	0	300	1.080	0	2.401	0	0	Kyrgyzstan
Kolombiya	0	0	45.600	212.295	0	0	0	0	45.600	0	Colombia
Kostarika	0	0	0	2.280	0	0	0	0	0	0	Costa Rica
Libya	1.548	1.766	1.148	1.443	3.514	0	0	0	0	0	Libya
Litvanya	9.484	0	0	12.112	0	0	0	0	0	0	Lithuania
Lübnan	45.600	0	0	0	7.800	0	0	0	0	0	Lebanon
Macaristan	0	0	0	0	0	0	0	14.400	0	0	Hungary
Madagaskar	0	0	0	45.600	0	0	0	0	0	0	Madagascar
Makedonya	0	0	0	0	0	0	0	1.490	0	0	Macedonia
Malezya	0	0	0	0	0	0	0	15.010	0	0	Malaysia
Maritus	0	0	0	15.200	0	0	0	0	0	0	Mauritius
Meksika	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	Mexico
Menemen D.S	0	0	0	0	0	0	1.525	58	0	0	Menemen FR
Moldova	910	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Moldova
Moritanya	0	0	0	0	0	0	0	300	0	0	Moritania
Norveç	11.670	9.964	8.724	7.850	18.876	7.935	0	0	0	0	Norway
Özbekistan	0	4.429	0	504	594	2.933	0	782	1.638	91	Uzbekistan
Pakistan	0	0	0	0	252	0	18	0	1.802	0	Pakistan
Polonya	0	0	0	0	22.494	0	0	0	0	0	Poland
Romanya	0	0	0	200	16.773	11.000	0	5.847	3.021	0	Romania
Rusya	970.808	1.118.543	6.718	8.608	162.980	18	273	0	0	120	Russia
Senegal	0	0	0	167.200	60.800	15.200	0	0	0	0	Senegal
Singapur	0	0	7	0	950	0	0	0	0	0	Singapore
Slovenya	0	0	0	0	0	11.970	0	0	0	0	Slovenia
Suriye	24.570	23.600	12.270	21.458	5.077	0	0	0	0	0	Syria
S. Arabistan	1.400	0	0	0	0	0	0	97.710	0	0	Saudi Arabia
Şeyseller	0	0	0	212.800	81.600	0	0	0	0	0	Seychelles
Tayland	0	44.460	120.000	0	0	0	0	0	15.200	11.182	Tailand
Tayvan	0	11.182	11.182	25.290	21.936	11.182	0	11.182	0	0	Taiwan
Tunus	0	0	106.400	0	628.320	0	3	0	0	0	Tunisia
Türkmenistan	24.224	587	950	10.476	533	285	1.824	0	1.034	2.200	Turkmenistan
Uganda	0	0	0	0	91.200	0	0	0	0	0	Uganda
Ukrayna	40.857	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukraine
Venezuelle	0	0	0	15.200	0	0	0	0	0	0	Venezuela
Yeni Zelanda	0	0	0	0	0	1.000	0	76.820	0	0	New Zealand
Yugoslavya	0	0	0	0	0	2.147	2.947	0	0	0	Yugoslavia
Toplam	4.781.324	40.045.982	14.582.622	23.979.980	14.751.204	26.143.958	1.843.619	21.731.391	11.449.515	21.094.736	Total

* Serbest Yağ Asiti ≤0,3 ** 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri
Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 12- Türkiye'nin Diğer Zeytinyağlarında Ükelere Göre İhracatı (kg)
Appendix Table 12- Turkey's Other Olive Oil Export to the Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
A.B.D.	3.699	1.183	1.300	0	79.376	315.046	9.309	503.466	73.513	306.273	U.S.A
AB	13.396	8.638	95.112	10.791	8.385	154.165	42	451.178	12.774	528.474	EU
Afkanistan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	Afghanistan
Antigua & B	0	0	0	0	0	0	0	35	0	0	Antigua & Bar
Arjantin	0	0	0	0	0	0	41.140	61.180	0	0	Argentina
Avustralya	96	71	0	0	0	0	0	6.093	33.153	20.988	Australia
Azerbaycan	0	442	8.700	4.803	5.794	5.100	15.160	5.415	0	0	Azerbaijan
B.A.E.	20.684	700	0	0	10	0	14.366	540	0	0	U.A.E
Beyaz Rusya	0	0	3.492	0	0	0	0	0	0	0	Belarus
Bosna-Hersek	0	0	0	0	7.200	6.033	0	0	3.669	2.000	Bosnia& Her
Brezilya	0	0	0	0	0	0	0	103.120	41.200	0	Brazil
Bulgaristan	0	0	0	0	0	0	0	21.294	18.482	83.568	Bulgaria
Çin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.598	China
El Salvador	0	0	0	0	0	0	61.740	0	0	0	El Salvador
Fas	0	0	0	0	0	0	0	148.100	0	0	Morocco
Fildişi Kıyısı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	356.160	Ivory Cost
Filipinler	18	0	0	0	0	0	0	0	0	24.559	Philippines
Gana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.600	Ghana
Güney Kore	0	0	0	0	0	0	0	16.077	0	0	S Kore
Gürcistan	0	450	0	41.160	459	0	2.275	0	0	0	Georgia
Hong Kong	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	Hong Kong
İran	0	0	0	18.570	0	0	0	982	36	18.140	Iran
İsrail	720	11.828	75.000	86	23.600	0	0	0	0	18.140	Israel
İsviçre	0	0	165.730	0	0	0	0	600	1.692	980	Switzerland
Japonya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58.240	Japan
K.K.T.C	60	84	1.490	32.541	14.217	18.612	44.142	4.902	9.233	16.193	T.R.N.C
Kanada	485	138	98	0	0	0	0	29.483	8.586	392.317	Canada
Kazakistan	0	0	0	1.858	770	9.027	120.021	0	0	0	Kazakhstan
Kes ve Bil	0	0	0	57.644	0	0	25.132	24.980	522	0	Undefined C
Kırgızistan	0	1.820	33	6.534	0	0	3.300	0	780	1.095	Kyrgyzstan
Kolombiya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	76.000	Colombia
Kuveyt	43.922	0	0	9.762	0	0	0	0	0	0	Kuwait
Liberya	0	0	0	0	0	0	0	25	0	0	Liberia
Libya	3.500	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	Libya
Lübnan	4.664	27.000	0	23.328	9.360	0	0	0	0	0	Lebanon
Makedonya	0	6.000	0	0	0	0	0	950	8.332	1.499	Macedonia
Mardin SB	0	0	0	0	0	0	0	0	3.822	0	Mardin F R
Melezya	0	0	0	1.704	0	0	0	0	0	0	Malaysia
Moğolistan	0	0	0	0	0	0	0	0	504	0	Mongolia
Moldova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17.450	Moldovia
Norveç	48	0	0	0	4.094	0	0	25.082	0	0	Norway
Özbekistan	0	0	2.140	2.119	5.489	17.857	33.915	0	0	2.239	Uzbekistan
Polanya	0	0	0	5.916	0	0	0	0	0	0	Poland
Romanya	0	138.591	0	2	0	50	0	1.680	0	0	Romania
Rusya	23.464	23.465	12.012	19	4.295	0	0	0	0	0	Russia
Singapur	0	1.002	0	0	0	0	0	0	0	0	Singapore
Suriye	48.000	0	0	90.220	587.394	374.680	0	0	0	0	Syria
S.Arabistan	10.188	3.000	0	3.262	0	5.460	0	0	27	0	Saudi Arabia
Trabzon SB	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	Trabzon F R
Türkmenistan	356	0	0	1.842	11.987	0	5.102	218	2.402	3.811	Turkmenistan
Ukrayna	9.975	146	86	0	0	0	0	0	0	0	Ukraine
Ürdün	20.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jordan
Yeni Zelanda	0	0	0	3.650	2.275	0	0	0	0	0	New Zealand
Yugoslavya	0	0	0	0	0	5.460	0	0	0	0	Yugoslavia
Toplam	203.275	225.558	365.205	315.811	764.705	911.490	375.684	1.405.477	218.727	1.997.354	Total

*2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri
Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 13- Türkiye'nin AB Ülkelerine Naturel Sızma* ve Ekstra Ekstra* Zeytinyağı İhracatı (Kg)

Appendix Table 13- Turkey's Ekstra Virgin Olive Oil and Fine Virgin Olive Oil Exports to the EU (Kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
Almanya	5	0	1.980	45	6.130	2.751	1.678	14.328	8.032	22.036	Germany
Avusturya	0	0	0	0	1.800	0	982	0	0	6.594	Austria
Belçika-Lux	19.492	10.865	1.092	0	300	4.968	0	0	0	1.302	Belgium-Lux
Danimarka	0	0	0	1.365	0	0	0	4.918	0	9.127	Denmark
Fransa	0	0	0	0	40	291.820	0	0	489	390	France
Hollanda	0	0	436	2.620	0	66.880	2.216	2.620	2.550	0	Netherlands
İngiltere	277	1.400	0	7.298	180	4.576	0	20.492	16.384	4.164	Great Britain
İspanya	0	176.904	19.656	60.687	637.860	5.391.670	137.940	3.985.790	0	0	Spain
İsveç	25.129	47.491	2.871	0	2.347	0	3.458	7.960	5.530	0	Sweden
İtalya	5.684	1.094.861	0	250.000	742.560	8.336.922	505.568	15.226.277	996.958	100.000	Italy
Portekiz	0	0	0	0	0	691.700	0	21.911	0	0	Portugal
Yunanistan	0	0	0	0	0	0	0	279.400	0	0	Greece
Toplam	50.587	1.331.521	26.035	322.015	1.391.217	14.791.287	651.842	19.563.696	1.029.943	143.613	Total

* Serbest Yağ Asit % ≤1.0 ** ≤1.5°

*** 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 14- Türkiye'nin İnce Naturel Zeytinyağında AB Ülkelerine İhracatı (kg)*

Appendix Table 14- Turkey's Semi - Fine Virgin Oil Export to the European Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
Almanya	0	0	0	0	229	5.687	0	435	0	0	Germany
Avusturya	0	0	0	0	0	0	982	0	0	0	Austria
Belçika-Lük	960	0	0	0	3.630	0	0	0	0	0	Belgium-Lux
Hollanda	0	0	7.640	0	5.130	0	0	0	0	0	Netherlands
İngiltere	0	0	0	1.801	1.119	0	0	0	288	0	Great Britain
İrlanda	0	0	0	0	1.778	0	0	0	0	0	Ireland
İspanya	0	125.200	291.538	90.137	0	2.966.378	19.480	4.084.660	0	0	Spain
İsveç	10.745	0	0	6.757	2.347	0	0	0	0	0	Sweden
İtalya	0	353.888	0	46.000	39.840	2.622.800	0	9.809.400	470.150	593.050	Italy
Yunanistan	0	0	0	24.000	0	0	0	44.720	0	0	Greece
Toplam	11.705	479.088	299.178	168.695	54.073	5.594.865	20.462	13.939.215	470.438	593.050	Total

* Serbest yağ asiti %≤3,3

** 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 15- Türkiye'nin Riviera Zeytinyağında Avrupa Birliği Ülkelerine Göre İhracatı (kg)*

Appendix Table 15- Turkey's Riviera Olive Oil Export to the European Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
Almanya	33.418	8.309	51.087	28.672	55.386	95.189	148.297	118.884	183.675	126.928	Germany
Avusturya	8.601	0	0	0	0	0	1.964	0	0	0	Austria
Belçika-Lük	227.276	68.817	0	7.200	91.200	0	0	0	1.028	0	Belgium-Lux
Danimarka	1.820	3.685	0	1.365	0	0	0	0	10.000	0	Denmark
Fransa	0	0	0	20	0	1.267.920	0	0	19	0	France
Hollanda	25.758	27.120	3.600	0	76.000	182.200	1.746	1.638	4.773	0	Netherlands
İngiltere	618	207.384	0	1.365	49.467	0	4.095	5.928	21.173	4.328	Great Britain
İspanya	14.560	1.000.000	0	0	7.389.784	11.892.675	1.514.700	6.684.030	59.440	8.422.270	Spain
İsveç	12.502	19.656	1.820	0	3.767	0	0	9.849	1579	0	Sweden
İtalya	30.047	908.578	142.640	558.708	2.657.839	14.101.567	309.776	4.527.200	279.960	4.859.580	Italy
Yunanistan	0	0	0	0	0	25.360	0	0	0	0	Greece
Toplam	354.600	2.243.549	199.147	597.330	10.323.443	27.564.911	1.980.578	11.347.529	561.647	13.413.106	Total

*Serbest Yağ Asiti ≤1,5° (Naturel+Rafine Zeytinyağı)

**2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 16- Türkiye'nin Rafine Zeytinyağında Avrupa Birliği Ülkelerine İhracatı (kg)*

Appendix Table 16- Turkey's Refined Olive Oil Export to the European Countries (kg)*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003**	
Almanya	26.529	37.873	28.819	145.733	37.502	8.398	10.580	5.118	1.638	4.368	Germany
Avusturya	0	1.303	900	0	0	0	910	0	0	0	Austria
Belçika-Lux	96.116	0	9.062	4.351	202.514	5.696	4.600	8.192	6.519	0	Belgium-Lux
Danimarka	9.980	0	4.368	0	0	0	0	0	0	0	Denmark
Hollanda	13.484	8.759	40.592	13.008	1.747	0	0	0	0	3.439	Netherlands
İngiltere	0	103.960	393	6.558	507	240	16	0	0	400	Great Britain
İspanya	0	17.545.800	5.165.540	7.569.454	3.364.800	9.278.220	639.620	2.592.050	20.040	1.415.950	Spain
İsveç	34.988	17.939	7.964	9.558	3.767	0	0	0	0	0	Sweden
Portekiz	0	644.582	0	0	76.000	0	0	0	0	121.600	Portugal
Yunanistan	0	72.000	0	0	0	0	0	0	0	0	Greece
İtalya	0	13.393.874	6.065.487	12.033.630	7.575.880	14.045.700	122.630	16.457.020	10.270.800	15.661.330	Italy
Toplam	181.097	31.826.090	11.323.125	19.782.292	11.262.717	23.338.254	778.356	19.062.380	10.298.997	17.207.087	Total

* Serbest Yağ Asiti ≤0,3

** 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 17- Türkiye'nin Diğer Zeytinyağlarında Avrupa Birliği Ülkelerine İhracatı (kg)

Appendix Table 17- Turkey's Other Olive Oil Export to the European Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
Almanya	8.405	6.962	0	6.198	8.385	1.485	0	0	10.374	34.389	Germany
Avusturya	533	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Austria
Belçika-Lux	168	0	13.924	3.276	0	0	0	0	0	0	Belgium-Lux
Danimarka	0	480	2.184	0	0	0	0	7.808	0	0	Denmark
Fransa	0	0	0	0	0	0	0	5	0	80.040	France
Hollanda	3.917	432	0	1.317	0	0	42	0	0	3.276	Netherlands
İngiltere	373	764	75.000	0	0	0	0	3.549	2.184	3.789	Great Britain
İspanya	0	0	0	0	0	76.000	0	0	0	406.980	Spain
İsveç	0	0	4.004	0	0	0	0	0	0	0	Sweden
İtalya	0	0	0	0	0	76.680	0	439.816	0	0	Italy
Yunanistan	0	0	0	0	0	0	0	0	216	0	Greece
Toplam	13.396	8.638	95.112	10.791	8.385	154.165	42	451.178	12.774	528.474	Total

*2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 18- Türkiye'nin Ülkelere Göre Lampant Zeytinyağı İhracatı (kg)

Appendix Table 18- Turkey's Lampant Olive Oil Exports by Countries (kg)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
A.B.D.	45.480	15.160	497.560	0	0	0	5.897	0	U.S.A
Azerbaycan	4.368	0	494	0	0	0	0	0	Azerbaijan
B.A.E.	0	3.640	0	0	0	0	0	0	U.A.E
Etyopya	0	0	0	0	0	25	0	0	Ethiopia
Filipinler	0	0	965	0	0	0	0	0	Philippines
Irak	4.732	0	0	0	0	0	0	0	Iraq
İsrail	0	0	192.280	0	0	0	0	786	Israel
İsviçre	0	0	33.684	0	0	0	0	0	Switzerland
K.K.T.C	0	0	6.808	60	0	0	0	0	R.T.N.C
Kazakistan	0	508	162	180	0	306	0	120	Kazakhstan
Kırgızistan	0	0	0	0	3	0	0	0	Kyrgyzstan
Libya	0	0	0	600	601	0	0	0	Libya
Lübnan	0	0	3.866	0	0	0	0	0	Lebanon
Suudi Arabistan	0	7.600	0	0	0	0	0	0	Saudi Arabia
Türkmenistan	0	0	0	0	360	0	0	0	Turkmenistan
Toplam	54.580	26.908	735.819	840	964	331	5.897	906	Total

*2003 yılı verileri 9 aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 19- Türkiye'nin Kalite Sınıflarına Göre Toplam Zeytinyağı İhracatı (1994-2003)

Appendix Table 19- Total Different Quality Olive Oil Export in Turkey (1994-2003)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	Ortalama
EKSTRA NATUREL											
Miktar (kg)	2.245.819,0	2.137.197,0	1.167.711,0	4.683.744,0	9.660.487,0	22.629.640,0	5.081.496,0	31.945.545,0	5.383.258,0	5.479.538,0	9.437.210,8
Değer (\$)	3.639.386,0	5.179.443,0	3.663.561,0	10.523.441,0	15.977.343,0	41.528.085,0	9.626.528,0	46.852.298,0	10.298.698,0	12.173.244,0	16.365.420,3
Birim Fiyatı (kg/\$)	0,6	0,4	0,3	0,4	0,6	0,5	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı kg (%)	17,5	4,1	5,9	11,7	20,5	23,1	33,8	42,7	21,2	10,5	20,1
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı \$ (%)	17,7	4,5	3,2	12,8	21,9	25,2	32,5	44,5	22,2	11,3	20,5
İNCE NATUREL											
Miktar (kg)	1.226.431,0	2.336.987,0	1.302.412,0	4.362.097,0	3.755.407,0	11.819.464,0	1.488.189,0	19.470.223,0	2.460.138,0	4.105.182,0	5.357.927,6
Değer (\$)	2.132.722,0	4.721.787,0	4.400.331,0	8.797.134,0	5.965.642,0	16.243.329,0	2.658.464,0	24.985.348,0	4.333.222,0	8.327.521,0	8.248.664,3
Birim Fiyatı (kg/\$)	0,6	0,5	0,3	0,5	0,6	0,7	0,6	0,8	0,6	0,5	0,6
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı kg (%)	9,6	4,5	6,5	10,9	8,0	12,1	9,9	26,0	9,7	7,9	10,8
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı \$ (%)	10,4	4,1	3,9	10,7	8,2	9,8	9,0	23,7	9,3	7,7	9,9
RİVİERA ZEYTİNYAĞI											
Miktar (kg)	4.368.811,0	6.962.680,0	2.524.569,0	6.635.812,0	18.095.741,0	36.290.508,0	6.249.937,0	21.172.222,0	5.892.992,0	19.412.925,0	12.021.474,7
Değer (\$)	6.847.720,0	16.050.640,0	9.338.164,0	14.774.669,0	27.845.384,0	64.066.092,0	13.077.473,0	30.809.973,0	11.036.792,0	42.366.401,0	21.538.545,2
Birim Fiyatı (kg/\$)	0,6	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı kg	34,1	13,5	12,7	16,6	38,5	37,1	41,6	28,3	23,2	37,3	27,3
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı \$	33,3	13,9	8,2	18,0	38,2	38,8	44,2	29,3	23,8	39,4	27,5
RAFİNE ZEYTİNYAĞI											
Miktar (kg)	4.781.324,0	40.045.982,0	14.582.622,0	23.979.980,0	14.751.204,0	26.143.958,0	1.843.619,0	898.132,0	11.449.515,0	21.094.736,0	21.094.736,0
Değer (\$)	7.590.816,0	89.179.927,0	95.653.865,0	47.592.217,0	22.419.828,0	42.240.446,0	3.747.361,0	1.538.448,0	20.414.116,0	40.826.362,0	40.826.362,0
Birim Fiyatı (kg/\$)	0,6	0,4	0,2	0,5	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı kg (%)	37,3	77,4	73,1	60,0	31,4	26,7	12,3	1,2	45,1	40,5	48,3
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı \$ (%)	37,0	77,3	84,0	58,0	30,7	25,6	12,7	1,5	44,0	37,9	47,5
DİĞER ZEYTİNYAĞLARI											
Miktar (kg)	203.275,0	225.558,0	365.205,0	309.535,0	764.795,0	911.490,0	375.684,0	1.405.477,0	218.727,0	1.979.214,0	531.082,9
Değer (\$)	326.322,0	224.854,0	883.387,0	369.254,0	760.140,0	872.340,0	494.467,0	1.130.617,0	314.481,0	3.927.424,0	597.318,0
Birim Fiyatı (kg/\$)	0,6	1,0	0,4	0,8	1,0	1,0	0,8	1,2	0,7	0,5	0,8
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı kg (%)	1,6	0,4	1,8	0,8	1,6	0,9	2,5	1,9	0,9	3,8	1,2
Top.Z Yağ İhracatındaki Oranı \$ (%)	1,6	0,2	0,8	0,4	1,0	0,5	1,7	1,1	0,7	3,6	0,7
Toplam Z Yağı İhracat Miktarı (kg)	12.825.660,0	51.708.404,0	19.942.519,0	39.971.168,0	47.027.634,0	97.795.060,0	15.038.925,0	74.891.599,0	25.404.630,0	52.071.595,0	43.667.719,4
Toplam Z Yağı İhracat Değeri (\$)	20.536.966,0	115.356.651,0	113.939.308,0	82.056.715,0	72.968.337,0	164.950.292,0	29.604.293,0	105.316.684,0	46.397.309,0	107.620.952,0	85.874.750,7

*2003 yılı verileri 9 aylıktır

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic, Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 20- Türkiye'nin Tiplerine Göre Zeytinyağı İhracatı (kg) 1994/95-2002/2003

Appendix Table 20- Turkey's Olive Oil Export for Types (kg) 1994/95-2002/2003

Sezon	Dökme	%	Varilli	%	Ambalajlı	%	Toplam
1994/95	32.089	58,07	11.126	20,13	12.043	21,79	55.258
1995/96	11.226	58,96	5.148	27,04	2.665	14,00	19.039
1996/97	23.029	56,73	11.054	27,23	6.508	38,062	40.591
1997/98	24.416	54,86	11.217	25,20	8.877	19,94	44.510
1998/99	82.768	77,84	13.442	12,64	10.124	19,238	106.334
1999/00	7.109	42,89	3.568	21,53	5.898	35,58	16.575
2000/01	69.177	75,89	10.901	11,96	11.078	12,15	91.156
2001/02	12.392	49,24	6.007	23,87	6.767	26,89	25.166
2002/03	52.227	70,33	9.672	13,03	12.357	16,64	74.256

Kaynak: Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Source: Aegean Export Union General Secretaria

Ek Tablo 21- Türkiye'nin Ülkelere Göre Pirina Yağı ve Sabun Hammeddeleri İhracatı (kg)

Appendix Table 21- Turkey's Olive Pomace Oil and Soap Raw Materials Exports to the Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
Pirina Yağı											Pomace Oil
ABD	0	70.760	291.476	1.238.938	267.310	675.376	318.201	52.810	0	132.022	U.S.A
Avustralya	0	0	0	0	0	0	0	2.067	0	18.301	Australia
B.A.E.	0	0	0	16.087	0	15.200	0	0	0	0	U.A.E
Brezilya	0	0	0	0	0	0	134.600	123.800	0	0	Brasil
Bulgaristan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.647	Bulgaria
Çin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4.346	China
Endonezya	0	0	18.382	77.884	0	0	0	0	0	0	Endonasia
Filipinler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.460	Philippines
G.Kore	0	0	0	0	0	0	0	10.592	0	0	S. Korea
Irak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Iraq
İngiltere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.730	Great Britain
İspanya	0	830.200		210.000	0	0	100.000	1.705.120	0	0	Spain
İsrail	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28.774	Israel
İtalya	0	2.905.000	630.000	1.456.300	0	3.478.640	0	920.800	0	0	Italy
Kes ve Bil	0	0	0	0	0	0	133.980	52.190	0	0	Undefined C
Kuveyt	0	0	0	43.771	0	0	0	0	0	0	Kuwait
Lübnan	0	0	0	0	0	0	121.250	0	0	0	Lebanon
Norveç	0	0	0	0	0	0	36.149	0	0	0	Norway
Romanya	0	0	0	0	0	0	0	0	4.302	0	Romania
Rusya	0	144.762	0	0	0	0	0	0	0	0	Russia
Suriye	1.848.893	2.783.844	2.702.280	5.292.984	984.925	1.093.240	663.080	0	0	0	Syria
Şili	0	0	0	0	0	33.632	0	0	0	0	Chile
Y.Zelanda	0	0	0	0	0	1.033	37.412	17.156	0	0	N.Zealand
Toplam	1.848.893	6.734.566	3.642.138	8.335.964	1.252.235	5.297.121	1.544.672	2.884.535	4.302	202.280	Total
Sabun Ham Maddeleri											Soap Raw M
Arnavutluk	0	0	0	0	0	200	0	25	0	0	Albenia
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	80	250	500	0	Georgia
İran	0	0	0	6.276	0	0	0	0	0	0	Iran
Kuveyt	0	0	0	0	0	0	0	0	250	0	Kuwait
Özbekistan	0	0	0	14.580	0	0	4.500	0	0	0	Uzbekistan
Romanya	0	0	0	0	0	40687	0	0	0	0	Romania
Rusya	0	0	785	0	0	0	0	0	0	0	Russia
Suriye	0	0	76	0	0	0	0	0	0	0	Syria
Yugoslavya	0	0	0	38.000	0	0	0	0	0	0	Yugoslavia
Toplam	0	0	861	58856	0	40887	4580	275	750	0	Toplam

2003 verileri 11.01.2004 tarihine kadardır.

Kaynak: Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri-Ege İhracatçı Birlikleri

Source: State Institute of Statistic, Foreign Trade Statistics- Aegean Exporters Union

Ek Tablo 22- Türkiye'nin Ülkelere Göre Farklı Kalitelere Zeytinyağı İthalatı (TL/kg)

Appendix Table 22- Turkey's Different Quality Olive Oil Exports to the Countries (TL/kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
Ekstra Naturel											Extra Naturel Olive Oil
Almanya	0	0	0	10	18	0	0	0	0	0	Germany
Fransa	0	0	0	21	61	0	21.867	0	0	0	France
İspanya		0	0	0	0	0	22.867	0	0	0	Spain
İtalya	722	131	5.970	6.098	2.970	1.515	515	0	0	0	Italy
Kanada	0	0	0	0	0	58.695	0	0	0	0	Canada
Katar	0	0	0	0	0	8.372	0	0	2.400	0	Qatar
Kes ve Bil	0	0	0	12.883	704	0	0	1.729	3.367	0	Undefined C
Kuveyt	0	0	0	0	0	0	0	0	13.577	0	Kuwait
Mısır	0	0	0	0	11.111	0	0	0	0	0	Egypt
Suudi Arabistan	0	0	0	0	55.409	62.685	7.505	0	21.567	13.745	Saudi Arabia
Tunus	249.080	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Tunisia
Yunanistan	106.622	0	0	0	0	0	26.000	0	0	0	Greece
Toplam	356.424	131	5.970	19.012	70.273	131.267	78.754	1.729	40.911	13.745	Total
İnce Naturel											Semi-Fine Natural Olive Oil
A.B.D	0	0	0	0	0	0	3.037	0	0	0	U.S.A
Kes ve Bil	0	0	0	0	0	0	0	25.274	21.000	0	Undefined C
Suudi Arabistan	0	0	0	0	9.682	28.173	8.736	0	15.110	0	Saudi Arabia
Toplam	0	0	0	0	9.682	28.173	11.773	25.274	36.110	0	Total
Lampant											Lampant Olive Oil
Antalya Ser Böl	0	0	106.640	0	0	0	0	0	0	0	Antalya FR
İspanya	0	0	0	0	0	0	0	0	1.679.740	989.620	Spain
K.K.T.C	46.200	0	0	0	0	0	0	0	17.605	90.075	T.R.N.C
Suriye	0	0	0	0	0	0	0	0	298.770	0	Syria
Tunus	890.000	0	0	0	0	0	748.800	0	0	0	Tunisia
Toplam	936.235	0	106.640	0	0	0	748.800	0	1.996.115	0	Total
Rafine Zeytinyağı											Refined Olive Oil
Almanya	0	0	1	10	0	0	0	0	0	0	Germany
İtalya	0	16.000	0	0	0	0	0	0	0	0	Italy
Litvanya	0	0	0	0	0	7.546	0	0	0	0	Lithuania
Toplam	0	16.000	1	10	0	7.546	0	0	0	0	Total
Riviera Zeytinyağı											Riviera Olive Oil
Almanya	0	0	1	0	5	0	0	0	0	0	Germany
B.A.E.	0	0	32.000	0	0	0	0	0	0	0	U.A.E
İspanya	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	Spain
İtalya	0	0	0	0	1.000	41.780	0	0	0	3.961	Italy
Japonya	0	0	0	0	0	0	0	0	8.943	8.943	Japon
Kes ve Bil	0	0	0	0	0	20.250	0	1.911	0	0	Undefined C
Toplam	0	0	32.015	0	1.005	62.030	0	1.911	8.943	0	Total
Diğer Zeytinyağları											Other Olive Oil
A.B.D.	310	0	50	0	10		0	509	100	0	U.S.A
Almanya	150	0	462	40	205	126	0		3.040	0	Germany
Azerbaycan	0	62.100	0	0	0	0	0	0	0	0	Azerbaijan
Belçika-Lük	29	0	0	0	0	0	0	1	0	0	Belgiun-Lux
Fransa	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	France
Hollanda	0	0	0	0	0	0	20.000	160.650	90.000	0	Netherlands
İngiltere	0	4.060	0	50	0	50	0	0	0	0	Great Britain
İspanya	0	0	0	0	0	0	600.000	0	0	0	Spain
İsveç	0	0	0	0	0	0	0	78.000	60.000	0	Sweden
İsviçre	0	0	0	0	0	0	0	5.510	0	0	Switzerland
İtalya	572	646	90	0	6.190	0	0	20	198.740	0	Italy
K.K.T.C	144.695	0	0	0	0	0	0	0	0	0	T.R.N.C
Malezya	0	0	60.000	0	0	0	0	0	0	0	Malaysia
Norveç	280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Norway
Toplam	146.086	66.806	60.612	90	6.405	176	620.000	244.690	351.880	0	Total

* 2003 yılı verileri 9 aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 23- Türkiye'nin Ülkelere Göre Sivah Zeytin İhracatı (kø)
 Appendix Table 23- Turkey's Black Table Olive Export to the Countries (kø)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
A.B.D.	123.815	309.586	360.637	1.349.722	730.314	803.405	543.313	1.831.292	1.878.487	1.751.799	U.S.A
AB	4.909.511	8.208.636	6.227.194	7.726.451	6.468.827	7.180.815	6.947.222	11.362.266	8.723.677	7.684.447	EU
Afkanistan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.264	Afghanistan
AHL S.B	0	0	0	810	100	0	0	0	0	0	AHL FR
Antalya S.B	0	0	0	50	0	0	210	0	0	0	Antalya FR
Arjantin	0	720	0	300	844	2.264	1.024	1.803	0	0	Argentina
Arnavutluk	375	0	20	0	210	5.497	0	0	0	70	Albania
Avustralya	69.849	42.111	63.097	146.145	152.536	137.004	104.947	165.615	191.453	204.890	Australia
Azerbaycan	16.878	1.075	3.454	7.675	35.873	10.033	8.532	7.406	7.264	8.550	Azerbaijan
B.A.E.	0	17.070	21.300	6.968	38.900	39.635	21.738	60.713	22.265	27.015	U.A.E
Bahreyn	400	0	0	0	0	0	0	9.000	0	0	Bahrain
Bangladeş	0	0	0	0	0	18.900	0	0	0	0	Bangladesh
Beyaz Rusya	0	1.700	0	0	2.640	14.430	0	17.880	0	0	Belarus
Bosna Hersek	0	0	1.830	4.520	5.503	7.107	1.500	0	0	0	Bosnia Her
Brezilya	0	12.600	47.940	0	0	24.840	137.556	90.627	16.800	0	Brazil
Bulgaristan	986.239	1.994.800	983.454	1.356.687	648.606	725.538	361.936	1.274.584	2.007.202	2.304.955	Bulgaria
Bursa S.B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16.336	Bursa F.R
Çek Cum	0	0	0	0	1.793	0	0	0	13.440	13.558	Czech R
Ege S.B	0	0	18.000	0	0	303.770	1.920	35.356	24.847	11.741	Aegean F R
Filipinler	60	0	0	0	1.300	0	0	1.960	840	0	Philippines
G.Afrika	1.500	12.300	12.922	8912	79.287	25.401	19.691	31.087	5.903	0	S Africa
Gabon	0	0	0	24	0	0	0	0	0	0	Gabon
Gana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84	Ghana
Gürcistan	10.660	0	7.920	32.505	50.322	52.434	38.570	40.226	0	0	Georgia
Hırvatistan	0	13.500	9.200	39.900	7.000	14.300	0	12.580	0	0	Croatia
Irak	13.150	4.000	0	0	0	0	0	0	0	402.599	Iraq
İran	173.744	399.648	347.955	351.300	145.800	229.830	74.700	64.800	32.547	0	Iran
İsrail	71.470	22.955	0	15.942	0	11	8.380	193.232	254.819	0	Israel
İst Der S B	0	0	0	0	0	0	0	960	0	0	İstanbul FR
İsviçre	57.944	76.676	39.189	36.409	47.596	88.090	103.262	48.424	146.784	107.699	Switzerland
İzlanda	0	19.200	0	0	0	0	0	0	0	0	Iceland
Jamaika	0	0	0	0	0	0	0	0	112	130	Jamaica
Japonya	0	0	0	0	240	0	106	4498	3118	5153	Japan
K.K.T.C	236.061	269.461	148.337	370.915	436.662	414.046	221.952	251.819	275.857	158.079	T.R.N.C
Kanada	5.109	6.105	14.871	204.780	97.902	98.393	31.900	146.165	264.460	190.342	Canada
Katar	1.300	0	1.394	0	4.662	1.400	2.400	500	0	0	Qatar
Kazakistan	8.417	37.654	7.760	67.832	17.382	23.274	27.169	33.549	38.499	69.695	Kazakhstan
Kes ve Bil	100	22.755	0	4.067	2.557	19.754	6.521	16.880	97.931	11.430	Undefined C
Kırgızistan	0	270	1030	2.248	2564	1.628	6.966	6.231	7.080	30.304	Kyrgyzstan
Kuveyt	50.245	164.400	1.000	0	15.740	28.200	0	12.150	0	9228	Kuwait
Letonya	840	0	0	0	0	0	0	0	10204	0	Lethonia
Liberya	0	0	0	0	0	0	0	44	0	0	Liberia
Lıbya	19.541	15.590	31.177	34.844	14.397	8.121	5.367	12.514	54.223	0	Libya
Lübnan	10.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Lebanon
Macaristan	0	0	55.500	0	604	16.324	19.000	4.532	6.870	6.007	Hungary
Makedonya	14.780	29.524	17.562	25.693	140.540	17.340	18.005	216.177	353.381	134.808	Macedonia
Malavi	0	0	0	0	0	0	0	302	0	0	Malawi
Malezya	0	0	360	176	0	0	0	0	0	0	Malaysia
Mardin Ser B	0	0	0	0	0	50	240	0	0	0	Mardin F R
Meksika	0	0	0	0	13.395	13.395	13.337	0	0	0	Mexico
Menemen D.S	0	0	0	0	0	0	0	320	548	0	Menemen FR
Mersin S B	0	0	0	0	0	475	3.685	4.608	12.614	0	Mersin FR
Mısır	0	25.920	0	0	0	0	0	0	0	0	Egypt
Moldova	10.335	3.700	47	2.994	100	48	0	52.976	0	3455	Moldova
Namibya	0	0	0	0	0	16.416	0	0	0	0	Namibia
Norveç	5.838	29.659	16.736	20.622	21.136	14.274	12.534	19.177	17.884	29.661	Norway
Özbekistan	2.152	8.586	43.228	8.417	2.170	6.622	29.614	8.026	11083	0	Uzbekistan
Panama	0	0	4.235	0	0	0	0	1.367	81	0	Panama
Polonya	0	0	612	5.004	0	0	0	0	2.100	9.146	Poland
Romanya	8.342.721	10.859.906	8.616.329	9.254.404	10.951.581	10.860.234	12.651.975	15.179.276	14.511.825	10.217.801	Romania
Rusya	295.440	117.722	86.550	80.081	56.731	47.854	62.365	195.443	288.069	212.381	Russia
Samsun S B	0	0	0	0	0	0	0	300	0	0	Samsun FR
Senegal	50	200	318	252	0	2.250	0	0	0	0	Senegal
Singapur	0	0	0	0	0	2.625	0	1.435	212	0	Singapore
Slovakya	0	0	0	0	0	0	18.620	0	0	20.500	Slovakia
Suudi	64.315	110.088	53.754	96.844	115.549	67.459	56.728	98.554	38.962	0	Saudi Arabia
Tacikistan	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	Tajikistan
Tanzania	0	0	0	0	345	0	0	0	0	0	Tanzania
Trabzon S B	0	0	4.570	0	0	0	0	0	0	0	Trabzon FR
Türkmenistan	10.385	20.393	42.575	147.594	21887	19.662	24.447	16.878	32.632	34.712	Turkmenistan
Ukrayna	27.460	33.553	326.667	62.681	23.241	2.065	0	350	0	2.122	Ukraine
Ürdün	0	0	0	0	0	4.080	30.370	20.244	19.250	29.190	Jordan
Venezuela	0	0	0	1.200	0	11.500	0	14.688	0	0	Venezuela
Yemen	0	0	0	2.400	0	1.000	0	0	0	0	Yemen
Yeni Zelanda	930	5.862	2.926	11.003	2.692	4.215	4.515	2.294	702	7.038	New Zealand
Yugoslavya	0	0	9.600	36.647	5.278	16.795	59.454	121.662	17.542	56.967	Yugoslavia
Zambia	1.800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Zambia
Toplam	15.543.414	22.897.925	17.631.250	21.525.018	20.364.806	21.402.806	21.681.806	31.692.833	29.391.637	23.773.156	Total

* 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak: DİE Source: SIS

Ek Tablo 24- Türkiye'nin Ülkelere Göre Yeşil Zeytin İhracatı (kg)
Appendix Table 24- Turkey's Green Table Olive Export to the Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
A.B.D.	371.021	416.965	395.170	664.128	470.814	990.114	836.013	1.230.281	883.473	1.295.525	U.S.A
AB	4.811.310	3.541.388	3.171.786	3.812.530	1.990.923	3.643.713	3.143.140	5.170.681	1.590.744	4.404.104	EU
Afganistan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	204	Afganistan
Ahl S.B	0	0	0	1.502	0	0	0	0	0	0	Ahl FR
Antalya S.B	0	0	7.680	0	0	0	0	0	0	0	Antalya F R
Arjantin	0	0	0	1.897	0	0	1.600	0	0	0	Argentina
Arnavutluk	0	0	4.532	13.000	8.330	5.880	12.000	4.200	0	0	Albania
Avustralya	28.952	7.331	28.594	5.691	4.015	21.676	6.540	12.153	24.073	31.648	Australia
Azerbaycan	620	972	123	0	2.338	405	480	3.896	174	2.844	Azerbaijan
B.A.E.	419.891	336.382	201.396	418.088	315.375	181.409	354.240	335.604	76.633	92.534	U.A.E
Bahreyn	1.280	0	0	0	0	0	164	7.200	164	1.092	Bahrain
Beyaz Rusya	0	814	0	550	4.807	1.080	2.500	0	0	0	Belarus
Brezilya	0	348.700	12.400	11.400	0	40.000	96.000	1.794.121	135.684	0	Brasil
Bulgaristan	19.285	41.173	29.161	73.287	26.714	3.826	11.010	32.460	11.421	24.777	Bulgaria
Bursa S.B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	124.856	Bursa F.R
Cezayir	0	0	0	3.360	0	0	0	0	0	0	Algeria
Çek Cum	0	0	0	0	1.288	477	0	0	0	596	Czech Republic
Ege S.B	0	0	4.370	0	0	1.728	1.164	4.512	17.661	3.916	Aegean FR
Estonya	0	0	0	480	2.151	0	0	0	0	0	Estonia
Fildişi Kıyısı	0	0	500	500	1.000	600	250	0	0	0	Ivory Coast
Filipinler	409	0	0	0	1.182	0	0	900	0	0	Philippines
Finlandiya	0	0	0	1.498	0	0	0	0	0	0	Finland
Gana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	Ghana
Güney Afrika	42.652	50.314	48.328	46.526	56.252	18.000	21.528	12.240	868	9.504	S Africa
Gürcistan	820	0	0	0	0	4.200	0	0	0	0	Georgia
Hırvatistan	24.000	0	6.000	19.800	7.320	0	0	0	0	0	Croatia
Hong Kong	0	0	0	1.248	0	3	0	0	0	0	Hong Kong
Irak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17.006	Iraq
İran	0	0	15.480	0	0	0	0	42	0	49.882	Iran
İsrail	146.424	176.805	27.714	12.890	33.008	313.614	268.029	1.344.879	568.806	316.405	Israel
İst Der S.B	0	0	0	0	0	0	0	450	0	0	Ist Der FR
İsviçre	46.662	11.054	7.349	4.090	7.321	14.564	39.503	6.156	34.704	13.619	Switzerland
Japonya	0	30	0	0	4	0	16	2.535	9.533	2.429	Japan
K.K.T.C	37.822	7.118	48.352	17.235	71.947	83.366	19.262	46.144	16.587	38.713	T.R.N.C
Kanada	20.079	10.644	18.537	33.160	1.700	40.100	107.446	107.446	91.097	8.144	Canada
Katar	23.600	15.150	50.639	16.713	41.205	46.870	20.266	7.350	17.574	0	Qatar
Kazakistan	8.869	698	1.238	25.878	4.540	7.116	2.750	9.453	6.136	5.940	Kazakhstan
Kenya	0	0	0	0	0	0	150	0	0	100	Kenya
Kes ve Bil	98	0	0	0	0	973	165	3.856	1.241	240	Undefined C
Kırgızistan	135	0	865	700	0	240	2.276	1.591	2.546	642	Kyrgyzstan
Kuveyt	331.171	164.021	223.660	126.296	181.777	12.150	94.852	32.450	117.542	10.129	Kuwait
Letonya	600	0	0	0	0	0	0	0	12.847	13.767	Letonia
Libya	3.051	20.832	8.452	4.723	2.754	300	495	5.832	173.447	0	Libya
Lübnan	101.043	38.750	0	0	0	0	0	0	0	0	Lebanon
Macaristan	0	0	0	20	155	0	0	2.064	2.367	2.340	Hungary
Makedonya	1.982	1.111	12.500	3.836	0	69.765	1.011	23.548	71.570	52.292	Macedonia
Malezya	0	0	0	158	0	0	0	0	0	0	Malaysia
Menemen Deri	0	0	0	0	0	220	4.280	0	0	0	Menemen D. FR
Mersin Ser	0	0	0	0	0	0	878	720	163	0	Mersin FR
Mısır	0	0	0	2.159	0	0	0	0	0	0	Egypt
Moldova	70	0	180	1.420	200	0	0	0	0	0	Moldova
Norveç	13.265	9.045	40.144	10.903	7.344	16.222	7.063	7.131	15.405	68.843	Norway
Özbekistan	11.438	14.696	2.631	2.753	1.870	0	0	2.281	3.718	5.362	Uzbekistan
Polonya	0	0	0	584	0	0	0	0	0	4.477	Poland
Romanya	393.542	232.042	362.654	511.494	376.875	134.728	174.250	426.220	474.644	362.652	Romania
Rusya	64.567	75.546	30.298	9.675	1.241	0	22.904	6.141	26.562	16.866	Russia
Samsun S.B	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	Samsun FR
Senegal	200	1.050	1.291	5.681	1.300	600	2.890	1.140	0	1.560	Senegal
Singapur	0	1.343	0	0	0	0	0	418	215	0	Singapore
Sudan	0	0	0	11.160	0	0	0	0	1.200	0	Sudan
S.Arabistan	294.834	310.589	245.416	252.944	354.211	222.828	345.381	164.184	422.500	183.946	Saudi Arabia
Trabzon S.B	0	0	928	0	0	0	0	0	0	0	Trabzon FR
Türkmenistan	1.380	731	2.064	2.562	1.882	3.243	1.364	4.154	7.396	15.160	Turkmenistan
Ukrayna	868	1.492	524	4.978	900	0	0	1.592	0	8.358	Ukraine
Uruguay	0	3.000	0	0	0	0	0	0	0	0	Uruguay
Ürdün	0	0	0	0	0	0	0	3.422	1.860	0	Jordan
Venezuela	0	0	0	2.400	12.189	0	16.380	0	0	0	Venezuela
Yemen	2.700	0	7.020	480	0	1.750	0	0	0	0	Yemen
Yeni Zelanda	360	1.180	922	0	0	1.440	0	2.920	1.108	3.472	New Zealand
Yugoslavya	0	0	4.800	34.243	33.565	27.211	10.271	67.681	5.862	20.716	Yugoslavia
Zimbabve	0	0	1.555	0	0	0	0	0	0	0	Zimbabwe
Toplam	7.225.000	5.840.966	5.025.253	6.174.644	4.028.545	5.910.466	5.521.108	10.890.148	4.827.525	7.214.760	Total

* 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri
Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade

Ek Tablo 25- Türkiye'nin Diğer İşlenmiş Sofralık Zeytin İhracatı

Appendix Table 25- Turkey's Other Different Processed Table Olive Export to the Countries

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
A.B.D.	0	0	145.473	27.120	2.355	10.357	450	6.562	15.072	0	U.S.A
AB	683.174	520.700	1.265.099	341.391	127.499	46.928	388.060	625.489	250.534	6.261	EU
Ahl SB	0	0	0	0	0	339	0	0	0	0	Ahl F.R.
Arjantin	0	0		610	0	2.010	0	0	0	0	Argentina
Arnavutluk	0	0	7.798	20	20	1.805	0	2.264	0	0	Albania
Avustralya	0	0	3.366	18.086	2.746	1.336	3.295	6.530	2.850	864	Australia
Azerbeycan	0	1.963	2.349	8.517	255		1.198	325	0	0	Azerbaijan
Bahreyn	0	0	0	0	0	0	0	0	170	0	Bahrain
B.A.E.	0	0	0	7.500	0	0	0	0	1.000	0	U.A.E
Bosna-Hersek	0	0	2.500	1.420	0	240	10.904	0	2.200	0	Bonia & Her
Bulgaristan	240	5.010	0	9.141	44.629	0	0	0	0	0	Bulgaria
Güney Afrika	0	0	785	750	3.000	0	5	0	0	0	S Africa
Gürcistan	0	0	4.794	5.709	2.448	0	2.100	0	0	0	Georgia
Irak	598.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Iraq
İran	0	0	31.200	0	0	0	0	0	0	0	Iran
İsrail	0	37.273		1.658	0	0	0	0	0	0	Israel
İsviçre	0	0	1.258	136	0	24	5.978	24.442	3.546	0	Switzerland
Japonya	0	0	0	0	1.072		1.110	260	0	0	Japan
K.K.T.C	0	0	4.282	31.364	34.566	13.486	22.280	5.488	0	0	T.R.N.C
Kanada	0	0	333	588	615	0	0	0	408	0	Canada
Kazakistan	354	336	3.212	750	1.760	0	505	0	0	358	Kazakhstan
Kes.ve Bil	0	0	0	2		2.584	12.360	99.958	176	0	Undefined C
Kırgızistan	0	219	46	0	175	0	0	0	0	0	Kyrgyzstan
Libya	0	2.000	0	0	0	0	960	0	0	0	Libya
Macaristan	0	0	0	139	0	0	2.272	0	0	0	Hungary
Makedonya	0	0	0		0	9.049	0	0	1.335	0	Macedonia
Malezya	0	0	0	167	0	0	0	0	0	0	Malaysia
Malta	0	0	0	0	0	0	0	60	0	0	Malta
Maritus	0	0	0	0	0	0	0	15.856	0	0	Mauritius
Moğolistan	0	0	0	0	0	0	0	0	548	0	Mogolistan
Moldova	0	0	0	0	400	0	0	0	354	1.278	Moldova
Nepal	0	0	0	0	0	0	30	0	0	0	Nepal
Norveç	0	0	3.126	1.522	100	0	0	0	0	0	Norway
Özbekistan	0	0	0	450	4.675	5.028	0	0	15.050	0	Uzbekistan
Pakistan	0	0	0	0	990	0	3	0	0	0	Pakistan
Romanya	19.404	214.060	313.188	299.308	23.517	31.044	0	39.800	20.500	11.362	Romania
Rusya	1.340	9.712	34.234	32.514	10.055	10.068	9.700	200	0	12.627	Russia
Senegal	0	0	43	0	0	0	0	0	0	0	Senegal
Singapur	0	42	57		0	0	0	0	0	0	Singapore
Slovakya	0	0	0	12.000	0	0	0	0	0	0	Slovakia
S.Arabistan	0	0	0	1.648	0	7	0	0	0	0	Saudi Arabia
Tacikistan	0	0	0		29	0	0	0	212	425	Tajikistan
Türkmenistan	200	0	2.900	3.148	0	360	3.120	1.350	2.004	1.500	Turkmenistan
Ukrayna	0	0	1.000	7.057	33.937	0	0	0	0	0	Ukraine
Ürdün	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	Jordan
Yeni Zelanda	0	0	0	0	4.590	0	0	0	0	0	New Zealand
Zimbabve	0	0	6.735	0	0	0	0	0	0	0	Zimbabwe
Toplam	1.302.712	791.315	1.833.778	812.715	299.433	134.665	464.349	828.584	315.959	34.675	Total

*2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 26- Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkelerine Siyah Zeytin İhracatı (kg)

Appendix Table 26-Turkey's Black Olive Exports to the European Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
Almanya	2.880.971	3.133.362	3.276.509	4.858.080	4.159.152	5.044.775	4.728.411	7.713.614	5.489.790	4.948.241	Germany
Avusturya	178.738	103.956	112.406	220.034	238.518	316.398	230.568	269.652	268.009	212.828	Austria
Belçika-Lük	37.050	160.858	123.033	203.235	150.483	192.575	191.109	176.899	98.301	120.050	Belgium-Lux
Danimarka	44.915	100.293	46.582	76.572	88.726	118.110	121.698	433.143	204.864	171.525	Denmark
Finlandiya	0	0	0	250	0	0	0	0	0	0	Finland
Fransa	251.563	338.191	146.863	111.878	51.431	90.853	45.203	241.500	77.000	237.245	France
Hollanda	1.057.077	579.700	513.975	591.693	603.023	763.569	549.731	790.180	1.180.504	956.055	Netherlands
İngiltere	191.182	172.222	162.055	238.211	318.314	246.294	583.770	374.415	533.582	494.240	Great Britain
İrlanda	0	0	0	0	12.125	0	0	0	0	0	Ireland
İspanya	93.900	2.548.595	1.403.720	252.000	148.491	115.014	146.640	130.830	36.800	76.040	Spain
İsveç	46.815	67.195	62.131	66.953	40.204	116.947	145.984	161.622	81.347	28.061	Sweden
İtalya	117.200	436.962	212.150	476.050	33.600	101.700	189.790	1.049.541	557.850	403.408	Italy
Portekiz	0	0	13.300	320.065	576.080	0	14.318	0	0	0	Portugal
Yunanistan	10.100	567.302	154.470	311.430	48.680	74.580	0	20.870	195.630	36.754	Greece
Toplam	4.909.511	8.208.636	6.227.194	7.726.451	6.468.827	7.180.815	6.947.222	11.362.266	8.723.677	7.684.447	Total

*2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 27- Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkelerine Yeşil Zeytin İhracatı (kg)

Appendix Table 27- Turkey's Green Table Olive Export to the European Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Almanya	2.498.683	1.687.974	1.404.265	2.121.447	1.157.619	1.988.051	1.548.809	2.405.825	2.066.942	2.220.426	Germany
Avusturya	61.479	41.328	21.767	15.851	14.742	61.369	45.618	68.141	58.336	31.510	Austria
Beçika-Lük	97.272	190.226	196.573	148.374	50.177	170.674	109.006	94.385	16.077	144.718	Belçika-Lük
Danimarka	78.686	24.751	27.813	43.631	35.715	20.741	12.111	42.352	53.179	47.338	Denmark
Fransa	351.158	394.585	251.469	280.358	72.372	306.481	64.079	383.342	98.348	258.380	France
Hollanda	374.373	502.454	147.954	205.906	127.309	194.849	148.444	264.790	339.930	301.804	Netherlands
İngiltere	98.507	52.539	32.811	80.090	46.380	73.196	92.464	117.744	267.157	339.981	Great Britain
İspanya	351.686	264.945	444.000	269.685	342.400	694.260	503.855	647.006	0	0	Spain
İsveç	108.496	20.288	3.214	33.857	18.110	27.662	30.988	14.285	4.071	23.508	Sweden
İtalya	334.640	129.600	626.920	410.026	83.699	78.810	545.153	881.234	186.884	995.650	Italy
Portekiz	0	0	0	0	37.600	12.000	2.993	0	0	0	Portugal
Yunanistan	456.330	232.698	15.000	203.305	4.800	15.620	39.620	251.577	23.692	40.789	Greece
Toplam	4.811.310	3.541.388	3.171.786	3.812.530	1.990.923	3.643.713	3.143.140	5.170.681	3.114.616	4.404.104	Total

* 2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 28- Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkelerine Diğer İşlenmiş Sofralık Zeytin İhracatı (kg)

Appendix Table 28- Turkey's Other Different Processed Table Olive Export to the European Countries (kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
Almanya	1.744	30.721	202.793	122.584	36.607	27.413	4.384	50.038	1.644	1.409	Germany
Avusturya	0	8.939	1.600	13.374	4.620	11.380	0	0	23.930	0	Austria
Belçika-Lük	18.320	0	7.060	8.924	547	0	0	5.286	1.440	0	Belgium-Lux
Danimarka	0	0	0	2.352	522	0	0	0	138	0	Denmark
Fransa	0	22.050	42.913	51.780	343	4.280	200	23.085	0	83	France
Hollanda	0	0	38.478	17.695	427	3.732	7.576	1.080	22.000	4.440	Holland
İngiltere	3.200	0	4.849	1.998	4.952	123	10.220	0	0	0	G Britain
İspanya	650.310	0	0	0	0	0	359.200	545.600	13.320	0	Spain
İsveç	0	0	0	2.516	0	0	0	0	1.702	329	Sweden
İtalya	9.600	285.450	505.354	23.356	55.481	0	0	400	156.000	0	Italy
Portekiz	0	0	424.052	79.800	0	0	0	0	0	0	Portugal
Yugoslavya	0	0	0	5.012	0	0	0	0	0	0	Yugoslavia
Yunanistan	0	173.540	38.000	12.000	24.000	0	6.480	0	30.360	0	Greece
Toplam	683.174	520.700	1.265.099	341.391	127.499	46.928	388.060	625.489	250.534	6.261	Total

*2003 Verileri 9 Aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 29- Türkiye'nin Toplam Sofralık Zeytin İhracatı (kg/\$)
Appendix Table 29- Turkey's Total Table Oil Export (kg/\$)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	Ortalama
SİYAH ZEYTİN											
Miktar (kg)	15.543.414	22.897.925	17.631.250	21.525.024	20.364.806	21.402.806	21.681.806	31.692.833	29.391.637	23.956.802	22.608.830
Değer (\$)	14.978.041	30.754.816	25.029.529	27.252.955	22.323.840	22.502.931	20.472.421	22.244.636	23.791.684	24.511.540	23.386.239
Birim Fiyatı (kg/\$)	1,04	0,74	0,70	0,79	0,91	0,95	1,06	1,42	1,24	0,98	0,98
Top.Sofralık Z İhracatındaki Oranı kg (%)	64,57	77,54	71,99	75,49	82,47	77,98	78,37	73,01	80,86	76,77	75,81
Top.Sofralık Z İhracatındaki Oranı kg (%)	62,57	76,62	71,74	72,80	78,87	74,65	76,11	68,94	75,26	72,27	73,06
YEŞİL ZEYTİN											
Miktar (kg)	7.224.945	5.840.966	5.025.253	6.174.644	4.028.545	5.910.466	5.521.108	10.890.148	6.639.904	7.214.760	6.447.074
Değer (\$)	8.301.139	8.678.930	7.846.774	9.035.412	5.591.182	7.456.538	6.094.832	9.533.621	7.524.459	9.345.865	7.940.875
Birim Fiyatı (kg/\$)	0,87	0,67	0,64	0,68	0,72	0,79	0,91	1,14	0,88	0,77	0,81
Top.Sofralık Z İhracatındaki Oranı kg (%)	30,02	19,78	20,52	21,66	16,31	21,53	19,96	25,09	18,27	23,12	21,62
Top.Sofralık Z İhracatındaki Oranı kg (%)	62,57	76,62	71,74	72,80	78,87	74,65	76,11	68,94	75,26	72,27	72,98
DİĞER İŞLENMİŞ ZEYTİNLER											
Miktar (kg)	1.302.712	791.315	1.833.778	812.715	299.433	134.665	464.349	828.584	317.661	34.675	681.989
Değer (\$)	657.903	707.928	2.012.066	1.148.825	390.250	185.886	332.960	489.198	294.847	61.292	628.116
Birim Fiyatı (kg/\$)	1,98	1,12	0,91	0,71	0,77	0,72	1,39	1,69	1,08	0,57	1,09
Top.Sofralık Z İhracatındaki Oranı kg (%)	5,41	2,68	7,49	2,85	1,21	0,49	1,68	1,91	0,87	0,11	2,47
Top.Sofralık Z İhracatındaki Oranı kg (%)	2,75	1,76	5,77	3,07	1,38	0,62	1,24	1,52	0,93	0,18	1,92
Toplam Sofralık Z İhracat Miktarı (kg)	24.071.071	29.530.206	24.490.281	28.512.383	24.692.784	27.447.937	27.667.263	43.411.565	36.349.202	31.206.237	29.737.893
Toplam Sofralık Z İhracat Değeri (\$)	23.937.083	40.141.674	34.888.369	37.437.192	28.305.272	30.145.355	26.900.213	32.267.455	31.610.990	33.918.697	31.955.230

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 30- Türkiye'nin Ülkelere Göre Siyah ve Yeşil Sofralık Zeytin İthalatı (TL/kg)

Appendix Table 30- Turkey's Black and Green Table Olive Import by Countries (TL/kg)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	
Yeşil Zeytin											Green Table Olive
Yunanistan	0	112.000	134.400	0	15.000	0	0	0	0	0	Greece
Avusturya	0	0	3.742	0	0	0	0	0	0	0	Austria
Almanya	0	0	32.274	0	146.264	6.180	2.421	40.105	2.250	8.244	Germany
Kuveyt	0	0	25.839	0	0	0	0	0	0	0	Kuwait
Kes ve Bil	0	0	0	15.746	4.401	0	981	3.844	0	0	Undefined C
Romanya	0	0	0	9.201	0	0	0	0	0	0	Romania
Bulgaristan	0	0	0	0	10.350	0	0	0	0	0	Bulgaria
Suudi Arabistan	0	0	0	0	22.400	632	0	0	2.800	0	Saudi Arabistan
İtalya	0	0	0	0	10.520	0	0	0	0	0	Italy
A.B.D.	0	0	0	0	0	7.889	0	0	36.472	0	U.S.A
Hollanda	0	0	0	0	0	10.312	0	0	0	0	Netherland
Beçika-Lük	0	0	0	0	0	0	2.100	0	0	0	Belgium-Lux
Fas	0	0	0	0	0	0	10.400	0	0	0	Morocco
Siyah Zeytin											Black Olive
Fas	0	0	0	0	19.500	0	0	0	0	0	Morocco
Almanya	0	0	73.820	28.518	672.385	39.420	0	8.258	900	6.008	Germany
Suudi Arabistan	0	0	912	0	0	0	0	0	0	1.200	Saudi Arabia
Yemen	0	0	3.164	0	0	0	0	0	0	0	Yemen
Kes ve Bil	0	0	0	57.713	17.139		7.068	14.721	0	0	Undefined C
Hollanda	0	0	0	0	21.854	28.446	17.572	0	0	0	Netherlands
Romanya	0	0	0	0	15.600	0	0	19.000	0	0	Romania
Türkmenistan	0	0	0	0	5.700	0	0	0	0	0	Turkmenistan
İsveç	0	0	0	0	5.123	0	0	0	0	0	Sweden
Avustralya	0	0	0	0	12.000	0	0	0	0	0	Australia
Rusya	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	Russia
Avusturya	0	0	0	0	0	13.000	0	0	0	0	Austria
K.K.T.C	0	0	0	0	0	185	0	0	0	0	T.R.N.C
Suriye	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	Syria
A.B.D.	0	0	0	0	0	0	0	6.537	49.419	36.000	U.S.A
İtalya	0	0	0	0	0	0		0	150	0	Italy
Makedonya	0	0	0	0	0	0	0	0	3.046	0	Macedonia
Moldava	0	0	0	0	0	0	0	0	18.500	0	Moldova
Diğerleri											Others
Azerbaycan	0	36.200	363.095	0	0	0	0	0	0	0	Azerbaijan
A.B.D.	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	U.S.A
İran	0	0	7.000	0	0	0	0	0	0	0	Iran
K.K.T.C	0	0	0	0	1.544	0	0	0	0	0	T.R.N.C
Bosna Hersek	0	0	0	0	0	0	4.994	0	0	0	Bosnia-Herz
İsviçre	0	0	0	0	0	0	0	1.000	0	0	Switzerland

2003 yılı verileri 9 aylıktır.

Kaynak:Devlet İstatistik Enstitüsü Dış Ticaret İstatistikleri

Source:State Institute of Statistic,Foreign Trade Statistics

Ek Tablo 31- Türkiye'de İllere Göre Çifçi Eline Geçen Yağlık Zeytin Fiyatları (TL/kg)
Appendix Table 31- Turkey's Olive for Olive Oil Producer Prices by Province (TL/kg)

	Oca Jan	Şub Feb	Mar Mar	Nis Apr	May May	Haz Jun	Tem Jul	Ağu Aug	Eyl Sep	Eki Oct	Kas Nov	Ara Dec	Ort Ave
Aydın													
1995	9.500	10.857	10.000	8.000		30.000	30.000	25.000		18.667	21.500	23.688	18.721
1996	29.056	31.400	40.500	60.000	60.000	80.000	50.000			36.250	40.000	38.750	46.595
1997	59.375	64.000	70.000	70.000	68.333	70.000	75.000	75.000	75.000	75.000	71.667	67.727	70.091
1998	64.500	71.667	94.000	110.000	110.000	106.667	106.667	106.667	106.667	104.286	103.333	88.636	97.757
1999	55.889	171.875	157.182	164.000	155.000	100.000	115.000	190.700		181.250	187.500	181.250	150.877
2000	168.750	150.000								200.000	220.000		184.688
2001	252.592	255.748	258.860					596.647		596.647	596.647	401.368	422.644
2002	675.456	651.184				651.184			1.196.350	774.153	632.040	690.632	753.000
Balıkesir													
1995	11.333	11.450	12.500	10.000					10.000	22.500	30.333	37.143	18.157
1996	52.500	55.000	55.000	60.000	60.000				50.000	50.000	48.000	46.000	53.312
1997	47.500	53.333	63.333	66.667						106.667	110.000	74.583	
1998	105.000	100.000	100.000	150.000						147.500	126.000	121.416	
1999	100.833	158.000	103.761	145.000	160.000					140.000	200.000	225.000	154.074
2000	250.000	250.000				250.000				300.000	283.333	430.000	293.889
2001	404.444	404.444						733.333	766.667	766.667	733.333	599.127	629.716
2002	866.666	883.333	1.044.444	1.033.333				1.116.667	1.116.667	1.208.333	1.117.778	1.022.222	1.045.494
Bursa													
1995	23.308	30.450	30.450							39.350	38.684	40.863	33.850
1996	57.838	66.500	66.500	76.400	76.400		70.800			23.350	33.810	43.150	57.194
1997	104.400	136.000	136.000	136.000	136.000	136.000	136.000	136.000	157.200	141.100	151.733	155.750	138.515
1998	311.000	336.000	336.000	336.000	336.000	336.000	336.000	286.000	336.000	314.000	310.333	259.750	319.423
1999	422.000	422.000	422.000	372.000	372.000	372.000	464.000	464.000	464.000	432.666	439.000	432.000	423.139
2000	595.000	708.000	644.000	644.000	644.000	672.000	672.000	508.000	508.000	508.000	570.667	755.333	619.083
2001	626.585	629.539	767.724	767.724	767.724	814.986	1.029.539	1.023.631	750.289	838.618	926.946	789.404	811.059
2002	1.398.785		1.550.158	1.450.157	1.450.157	1.550.157			1.350.157		896.761	928.194	1.321.816
Çanakkale													
1995	17.287	14.855	16.160	12.510	12.510	12.510	12.510	16.570	26.470	36.685	32.273	34.411	20.395
1996	34.980	43.773	43.773	47.073	86.500	86.500	86.500			37.000	50.025	56.800	57.292
1997	60.650	67.600	86.100	78.700	93.500	93.500	93.500	56.500	56.500	94.150	93.566	105.160	81.618
1998	117.105	142.600	187.000	218.500	180.500	174.000	174.000	174.000	174.000	146.866	217.350	159.633	172.129
1999	233.993	211.910	232.066	246.500	243.500	206.500	262.000	250.000	268.500	287.000	287.000	264.600	249.464
2000	371.400	371.400	371.400	335.000	372.000	446.000	446.000	446.000	342.400	520.000	268.670	291.610	381.823
2001	375.733	384.311	429.289	367.155	388.599	484.311	484.311	484.311	525.733	584.311	684.311	464.152	471.377
2002	700.000	675.000	833.333				966.666	966.666		962.222	853.333	880.555	854.722
İzmir													
1995	8.389	8.571	6.333	7.500						27.500	20.000	22.500	14.399
1996	25.833	25.000	35.000	35.000			50.000	50.000	43.333	33.333	30.000	33.500	36.099
1997	33.636	35.000	48.333	45.000	40.000	50.000	100.000	100.000		70.000	82.500	78.000	58.246
1998	97.500	113.750	126.667	65.000		100.000				157.500	136.000	117.500	114.239
1999	192.500	186.000	230.000	198.000	225.000	250.000	250.000	250.000	275.000	300.000	263.333	263.333	240.264
2000													
2001	500.000	500.000	525.284	725.284	999.052	1.099.621	1.099.621	1.099.526	1.016.572	1.016.572	1.016.572	841.509	869.968
2002	944.308	826.625	841.054	828.132	843.905	836.555	1.091.025	1.091.025	1.091.025	1.091.025	1.091.025	1.178.740	979.537
Manisa													
1995	18.333	22.000	22.500	30.000	70.000	70.000	80.000	80.000		34.000	37.143	50.714	46.790
1996	54.000	58.000	110.000	130.000	130.000	140.000	100.000	100.000	100.000	51.000	54.000	51.667	89.888
1997	41.667	43.000	45.000	50.000	55.000	60.000	70.000	200.000	200.000	200.000	182.000	175.000	110.138
1998	162.500	165.000	200.000	200.000	150.000	210.000	166.667	80.000	80.000	150.000	106.250	110.000	148.368
1999	198.571	185.000	175.000	175.000	175.000					150.000	183.333	175.000	177.113
2000													
2001	287.306	267.254	267.254	254.313						783.609	668.530	397.578	417.978
2002	608.333	640.000	640.000	675.000		1.000.000			750.000	833.333	833.333	1.000.000	775.556
Muğla													
1995	23.833	21.714	26.800	31.750	45.000	45.000	45.000		50.000	30.000	30.000	53.333	36.584
1996	56.667		80.000								47.500	56.250	60.104
1997	68.750	66.250	90.000	95.000	95.000	80.000					175.000	146.250	102.031
1998	126.667	200.000	100.000	150.000	150.000	150.000			200.000	150.000	178.333	196.667	160.166
1999	183.571	185.714	133.333	125.000	266.667	250.000	250.000	250.000	273.333	265.000	325.000	280.000	232.302
2000													
2001									850.000	950.000	1.000.000	933.333	933.333
2002	1.431.902	1.374.998	1.533.330	1.192.060	1.168.690	1.261.190	1.248.090	1.248.090	1.127.857	1.152.618	1.143.174	1.361.902	1.270.325
TÜRKİYE													
1995	15.851	16.786	17.408	17.093	46.599	42.172	45.161	44.506	28.631	29.675	30.619	37.491	26.782
1996	47.202	44.560	59.985	65.451	81.952	104.994	68.102	69.412	67.161	43.497	46.312	48.931	57.785
1997	53.678	56.533	68.738	69.443	70.417	68.521	89.097	98.463	98.911	99.346	106.322	107.347	81.829
1998	110.421	120.492	125.817	139.672	148.844	131.643	137.611	121.083	138.883	141.409	142.949	126.709	130.911
1999	142.317	182.344	166.546	173.396	192.892	183.785	198.793	228.769	278.849	210.246	229.916	232.090	192.857
2000	304.015	316.004	370.634	376.986	392.646	411.519	538.673	470.144	406.776	350.939	317.706	352.852	323.062
2001	377.086	413.337	420.589	487.639	712.216	807.544	836.883	738.849	775.701	780.753	735.329	607.815	641.145
2002	906.327	813.781	1.009.063	1.030.690	1.114.446	1.076.212	1.077.734	1.057.511	1.077.272	1.012.528	949.845	969.381	994.484

Kaynak: DİE

Source: State Institute of Statistic

Ek Tablo 32- Türkiye'de İllere Göre Çiççi Eline Geçen Sofralık Zeytin Fiyatları (TL/kg)

Appendix Table 32- Turkey's Table Olive Producer Prices by Province (TL/kg)

	Oca Jan	Şub Feb	Mar Mar	Nis Apr	May May	Haz Jun	Tem Jul	Ağu Aug	Eyl Sep	Eki Oct	Kas Nov	Ara Dec	Ort Ave
Aydın													
1995	18.000	19.833	17.909	18.857	22.000	35.000	35.000	46.667	41.667	41.250	40.000	45.222	31.783
1996	52.846	60.200	90.000	95.000	104.167	119.000	106.667	110.000	90.000	65.000	76.250	77.500	87.219
1997	61.000	59.167	70.000	86.667	87.500	98.750	123.333	85.000	117.500	120.000	147.500	146.364	100.231
1998	152.778	158.571	192.500	210.000	218.000	184.000	211.667	220.000	231.429	194.667	174.643	137.500	190.479
1999	137.300	114.444	147.500	190.625	225.000	305.000	270.833	275.058	300.000	437.500	398.000	400.000	266.772
2000	371.818	385.000	350.000	360.000	450.000	433.333	450.000	475.000	461.111	443.750	490.000	562.500	436.043
2001	306.293	300.405	408.860	555.216	467.139	512.668	587.295	685.296	796.560	735.599	627.193	528.549	
2002	709.846	791.829	756.158	795.478	746.175	823.420	1.062.043	1.062.043	1.062.043	982.246	925.398	922.919	886.633
Balıkesir													
1995	32.000	34.571	39.571	44.167	54.167	50.000	72.500	80.714	80.833	80.000	84.750	82.143	61.284
1996	111.250	146.250	130.000	148.000	130.000	136.667	140.000	145.000	140.000	85.000	91.250	88.571	124.332
1997	108.571	163.750	181.250	202.857	193.333	261.667	290.000	200.000	200.000	182.500	273.333	304.286	213.462
1998	298.333	312.500	262.550	325.000	362.500	383.333	350.000	350.000	350.000	242.857	334.444	265.000	319.709
1999	271.250	321.250	341.667	410.000	500.000	300.000	350.000	0	0	340.000	352.500	500.000	368.667
2000	550.000	578.000	550.000	650.000	650.000	650.000	655.000	658.000	700.000	750.000	750.000	758.000	658.250
2001	517.020	592.683	1.067.787				945.192	837.317	856.133	1.033.979	1.261.339	853.179	884.959
2002	1.071.902	1.092.795	1.247.550	1.387.223	1.297.550		1.270.136	1.487.931	1.571.325	1.210.426	1.299.731	1.296.549	1.293.920
Bursa													
1995	66.382	76.495	85.475	89.167	95.680	107.474	91.034	87.733	100.825	112.825	104.120	110.771	93.998
1996	113.385	134.775	134.775	137.250	151.834	162.700	163.450	217.625	233.500	233.500	192.400	240.166	176.280
1997	235.933	246.533	264.733	272.000	281.000	272.000	347.300	325.700	364.800	371.600	399.200	421.360	316.846
1998	434.400	436.400	454.300	439.900	422.000	417.333	422.000	443.400	425.400	472.000	531.596	536.262	452.915
1999	595.000	569.250	591.467	667.733	667.733	671.333	715.200	751.000	787.000	808.200	775.200	693.000	691.010
2000	789.000	772.400	798.667	798.667	794.000	815.800	880.400	909.000	909.000	930.400	1.004.400	1.111.667	876.117
2001	877.969	861.960	953.098	975.181	1.023.704	1.012.873	1.233.970	1.233.970	1.233.970	1.214.878	1.332.100	1.062.610	1.084.690
2002	1.417.848	1.547.280	1.496.600	1.732.740	1.732.740	2.725.767	1.618.200	1.059.100	2.088.650	1.809.100	1.480.282	1.764.916	1.706.102
Çanakkale													
1995	37.562	43.980	55.583	59.697	70.190	72.563	79.033	78.166	78.166	66.700	81.290	81.900	67.069
1996	97.969	101.800	104.350	115.840	124.800	112.033	135.133	118.633	138.350	111.900	100.395	101.091	113.524
1997	144.400	148.100	137.000	114.800	125.900	144.400	131.500	162.900	148.100	167.266	209.700	223.533	154.799
1998	215.160	205.834	236.334	258.250	261.000	236.334	211.666	187.000	205.500	224.000	249.666	255.500	228.853
1999	281.834	191.934	298.000	323.334	274.000	348.000	360.334	409.666	409.666	375.750	368.400	437.000	339.827
2000	655.500	733.200	851.600	696.000	597.333	696.000	844.000	751.500	548.000	432.067	643.143	652.833	675.098
2001	810.007	841.173	863.474	849.321	879.343	880.058	880.058	862.903	902.932			857.928	862.720
2002	1.186.924	1.149.705	1.254.562	1.792.900	1.792.900		1.821.500	1.988.167	2.185.800	1.541.495	1.192.097	1.180.051	1.553.282
İzmir													
1995	16.364	18.000	21.714	43.333	48.333	50.000	60.000	0	80.000	35.000	32.500	48.125	41.215
1996	70.000	68.571	81.250	91.667	110.000	100.000	135.000	115.000	100.833	47.727	56.923	62.857	86.652
1997	71.500	80.714	120.000	117.500	155.000	200.000	200.000	250.000	250.000	230.000	203.333	220.000	174.420
1998	174.000	210.000	187.500	187.500	233.333	275.000	250.000	250.000	250.000	188.333	166.364	165.833	211.488
1999	188.750	241.667	250.000	220.000	304.000	387.500	387.500	412.500	412.500	441.667	460.000	460.000	347.174
2000	575.000	671.429	758.333	858.333	691.667	750.000	962.500	920.000	806.250	892.857	618.182	635.714	761.689
2001	544.781	521.751	500.853	650.948	681.038	951.584	975.406	1.200.000	1.200.691	1.500.000	1.500.000	891.902	926.580
2002	1.373.976	1.533.843	1.419.382	1.262.965	1.260.472	1.347.407	1.376.063	1.836.824	1.998.255	1.245.939	1.570.969	1.670.611	1.491.392
Manisa													
1995	27.083	32.778	37.857	43.000	46.667	40.000	60.000	60.000	60.000	50.000	55.000	67.500	48.323
1996	76.000	85.000	100.000	116.667	128.333	110.000	100.000	100.000	100.000	74.615	71.818	91.364	96.149
1997	81.667	88.571	73.333	130.000	145.000	145.000	145.000	180.000	200.000	157.500	164.286	148.571	138.244
1998	166.000	169.000	165.000	186.667	186.667	225.000	203.333	220.000	180.000	193.750	170.000	153.333	184.895
1999	162.500	207.143	216.667	150.000	250.000	350.000	350.000	350.000	350.000	250.000	316.667	316.667	272.470
2000	300.000	300.000	400.000	300.000	425.000	425.000		250.000	300.000	350.000	312.500	480.000	349.318
2001	391.813	519.968	551.078	551.078						975.641	1.131.811	641.836	680.461
2002	1.086.313	1.228.090	1.013.274	1.116.165	1.203.067	1.194.573	1.572.800	1.241.253	1.064.216	1.010.836	890.124	1.269.222	1.157.494
Muğla													
1995	29.727	32.900	39.250	43.750	46.875	52.222	51.875	50.714	62.143	60.833	48.571	70.000	49.071
1996	73.333	81.250	88.333	88.000	96.667	90.000	106.000	117.500	102.857	77.500	89.545	89.545	91.710
1997	130.000	130.000	176.000	181.429	187.500	178.333	197.143	216.667	225.000	214.444	199.375	205.625	186.793
1998	263.333	293.333	327.500	362.500	421.429	420.833	385.000	375.000	394.444	305.556	262.500	242.500	337.827
1999	242.143	237.500	312.500	350.000	475.000	516.000	571.429	578.571	516.667	462.500	411.111	421.429	424.571
2000	662.500		900.000		860.000		816.667		810.000		780.000		804.861
2001	689.165	640.267	681.662	780.951	979.037	966.219	967.829	1.086.679	1.086.679	1.244.403	1.104.306	907.044	927.853
2002	925.424	1.152.979	1.252.678	1.305.988	1.303.418	1.365.918	1.146.182	1.382.701	1.683.073	1.097.854	1.224.148	1.160.240	1.250.050
TÜRKİYE													
1995	31.229	33.590	39.533	47.070	52.906	54.278	62.529	66.124	66.079	56.060	57.747	64.398	51.357
1996	81.484	93.155	100.600	110.261	118.948	116.137	125.995	123.903	115.114	85.795	87.161	95.312	101.714
1997	116.260	127.775	141.682	160.566	167.419	185.805	213.360	195.447	211.376	199.301	226.921	238.160	179.282
1998	242.214	257.361	259.647	284.452	299.017	297.076	289.215	299.808	295.024	260.927	280.322	262.603	274.868
1999	306.208	293.574	317.038	348.051	390.114	401.627	414.313	448.035	438.640	445.739	438.601	466.366	389.270
2000	601.218	622.895	676.990	681.048	690.781	742.299	874.194	775.071	765.462	739.896	738.598	781.797	707.232
2001	735.												

Ek Tablo 33- Türkiye'de İllere Göre Riviera Zeytinyağı Perakende Fiyatları (TL/kg)

Appendix Table 33- Turkey's Riviera Olive Oil Consumer Prices by Province (TL/kg)

	Oca Jan	Şub Feb	Mar Mar	Nis Apr	May May	Haz Jun	Tem Jul	Ağu Aug	Eyl Sep	Eki Oct	Kas Nov	Ara Dec	Ort Ave
Adana													
1998	661.562	711.225	724.875	729.125	734.875	739.375	743.875	757.075	759.450	763.337	765.450	774.175	738.700
1999	782.425	788.475	837.462	887.045	1.009.675	1.175.800	1.272.550	1.347.775	1.409.350	1.550.425	1.676.450	1.771.100	1.209.044
2000	1.913.475	2.073.775	2.116.625	2.211.825	2.271.325	2.378.575	2.404.950	2.431.950	2.431.950	2.441.825	2.451.450	2.451.950	2.298.306
2001	2.452.575	2.455.950	2.540.600	2.606.700	2.801.450	2.844.200	2.902.125	2.939.625	3.069.025	3.778.162	4.641.125	5.142.000	3.181.128
2002	5.453.000	5.496.000	5.496.000	5.466.725	5.647.700	5.817.700	6.023.075	6.164.075	6.299.450	6.343.450	6.362.200	6.404.700	5.453.000
2003	6.471.700	6.484.950	6.494.950	6.559.200	6.590.700	6.607.450	6.626.700	6.634.200	6.659.450	6.717.825	6.780.700		6.471.700
Ankara													
1998	679.484	709.708	720.358	722.112	733.650	754.309	767.089	776.414	768.227	773.693	775.190	798.408	748.220
1999	812.689	816.468	866.420	907.275	975.429	1.121.244	1.258.662	1.342.084	1.392.992	1.520.146	1.668.126	1.815.352	1.208.074
2000	1.903.508	2.136.782	2.242.459	2.321.692	2.367.057	2.392.819	2.412.024	2.439.993	2.497.761	2.518.709	2.521.590	2.512.841	2.355.603
2001	2.465.166	2.471.590	2.558.988	2.710.247	2.907.126	3.003.731	3.053.188	3.085.246	3.265.796	4.056.059	5.223.678	5.595.589	3.366.367
2002	5.529.360	5.466.024	5.490.329	5.602.528	5.713.556	5.778.113	5.839.637	5.994.150	6.234.775	6.298.544	6.200.600	6.289.216	5.529.360
2003	6.312.016	6.398.638	6.534.937	6.645.934	6.732.013	6.709.620	6.746.966	6.727.820	6.839.302	6.882.963	6.943.812		6.312.016
Balıkesir													
1998	665.950	704.900	717.900	721.700	739.450	740.450	735.450	722.750	729.500	729.450	746.100	755.000	725.717
1999	757.500	771.250	796.000	847.875	965.700	1.109.400	1.280.250	1.362.000	1.408.250	1.616.000	1.692.250	1.849.750	1.204.685
2000	1.986.000	2.138.000	2.217.000	2.333.250	2.409.500	2.436.750	2.454.000	2.459.000	2.467.500	2.469.750	2.471.000	2.429.000	2.355.896
2001	2.441.500	2.411.500	2.574.000	2.774.000	2.912.500	3.007.500	3.016.000	2.933.000	3.015.500	3.799.750	4.653.500	5.164.000	3.225.229
2002	5.273.000	5.324.000	5.291.250	5.418.500	5.521.250	5.715.000	5.867.500	5.985.000	6.094.500	6.108.750	6.125.900	6.113.800	5.273.000
2003	6.133.800	6.133.800	6.153.800	6.180.800	6.378.800	6.378.800	6.378.800	6.398.800	6.438.800	6.559.000	6.668.500		6.133.800
Bursa													
1998	690.259	705.768	722.415	734.168	745.371	752.764	754.668	737.443	737.108	737.292	749.065	751.776	734.841
1999	780.585	791.659	815.924	843.438	932.177	1.151.477	1.296.420	1.349.469	1.374.619	1.552.299	1.652.133	1.750.542	1.190.895
2000	1.934.731	2.079.727	2.165.537	2.241.575	2.333.565	2.390.684	2.407.752	2.438.120	2.452.217	2.456.146	2.440.240	2.418.859	2.313.263
2001	2.440.676	2.388.387	2.575.984	2.769.018	2.852.148	2.887.055	2.895.365	2.900.589	3.038.666	3.491.886	4.845.876	5.339.893	3.202.129
2002	5.473.935	5.367.577	5.436.886	5.504.456	5.567.355	5.584.203	5.870.903	6.133.446	6.211.574	6.211.348	6.219.143	6.224.473	5.473.935
2003	6.214.526	6.256.065	6.259.915	6.363.911	6.460.763	6.469.194	6.490.040	6.504.295	6.452.792	6.566.765	6.618.569		6.214.526
Erzurum													
1998	735.114	747.525	756.096	773.582	778.680	796.779	798.150	798.150	798.150	798.150	798.150	802.429	781.746
1999	806.707	809.957	827.521	838.586	880.817	920.295	991.817	1.079.964	1.153.599	1.325.340	1.510.994	1.742.218	1.073.985
2000	1.874.707	1.932.077	1.970.150	2.021.864	2.068.818	2.119.621	2.197.854	2.197.854	2.252.532	2.255.782	2.262.532	2.302.907	2.121.642
2001	2.311.520	2.319.807	2.430.631	2.481.956	2.687.286	2.846.589	2.907.979	2.957.782	3.062.446	3.846.671	4.786.914	4.964.194	3.133.648
2002	5.401.973	5.442.256	5.295.764	5.077.939	5.163.206	5.175.385	5.302.814	5.410.061	5.541.275				5.312.297
Gaziantep													
1998	780.988	807.335	810.538	821.540	829.705	833.465	843.610	852.631	857.150	873.754	876.658	826.183	834.463
1999	839.965	843.819	856.746	881.885	1.047.125	1.174.802	1.372.990	1.439.688	1.467.552	1.554.740	1.678.323	1.768.719	1.243.863
2000	1.880.688	2.063.365	2.197.958	2.259.135	2.313.167	2.390.250	2.409.500	2.412.313	2.435.219	2.423.010	2.415.573	2.437.833	2.303.168
2001	2.441.583	2.399.396	2.594.875	2.808.844	2.941.625	3.054.635	3.112.646	3.201.854	3.279.396	4.013.260	5.080.198	5.579.063	3.375.615
2002	5.750.813	5.896.094	5.911.896	5.687.688	5.844.521	5.986.729	6.136.333	6.269.896	6.395.271	6.425.760	6.429.042	6.487.708	5.750.813
2003	6.509.125	6.509.125	6.537.063	6.645.521	6.717.792	6.732.979	6.732.979	6.734.854	6.734.854	6.882.938	6.923.771		6.509.125
İstanbul													
1998	708.136	743.025	757.387	771.980	771.980	772.099	762.175	773.729	773.729	772.247	770.329	773.550	762.531
1999	788.765	807.762	832.276	864.420	1.019.663	1.197.882	1.296.237	1.371.364	1.428.965	1.587.131	1.731.241	1.839.325	1.230.419
2000	1.975.470	2.130.302	2.268.588	2.370.341	2.426.030	2.477.484	2.477.836	2.490.409	2.503.059	2.524.392	2.535.305	2.520.026	2.391.604
2001	2.507.450	2.513.841	2.607.805	2.772.668	2.912.238	2.985.813	2.985.813	3.064.002	3.175.525	3.861.356	5.136.135	5.781.577	3.358.685
2002	5.812.665	5.717.497	5.732.475	5.811.892	5.952.277	5.991.154	6.083.971	6.212.292	6.349.844	6.322.950	6.344.873	6.258.415	5.812.665
2003	6.226.994	6.174.400	6.300.846	6.481.723	6.547.051	6.633.971	6.727.742	6.738.788	6.756.179	6.849.473	6.824.663		6.226.994
İzmir													
1998	657.090	688.729	687.540	700.754	702.305	683.332	693.863	698.558	717.748	729.689	728.415	741.143	702.431
1999	751.438	782.461	793.378	806.578	854.564	1.034.143	1.193.428	1.242.877	1.297.743	1.433.728	1.566.945	1.699.250	1.121.378
2000	1.819.571	1.934.505	2.021.459	2.187.381	2.236.100	2.279.854	2.298.848	2.320.501	2.319.369	2.318.143	2.337.327	2.344.202	2.201.438
2001	2.361.081	2.332.402	2.398.484	2.489.992	2.756.377	2.808.415	2.877.663	2.889.220	2.946.183	3.456.363	4.422.584	4.766.600	3.042.114
2002	4.998.405	5.091.497	5.208.683	5.265.263	5.309.427	5.343.192	5.669.542	5.745.248	5.745.695	5.838.188	5.954.644	5.972.748	4.998.405
2003	6.004.037	6.006.171	6.287.959	6.451.694	6.379.502	6.508.740	6.508.846	6.482.452	6.478.087	6.452.875	6.493.848		6.004.037
Manisa													
1998	645.273	671.727	723.182	704.773	705.455	698.636	695.455	706.136	715.227	715.000	715.409	723.182	701.621
1999	727.273	748.409	769.091	815.455	866.364	959.909	1.069.318	1.144.545	1.179.091	1.280.909	1.452.500	1.624.773	1.053.136
2000	1.753.182	1.827.159	1.919.886	1.999.773	2.061.818	2.132.500	2.168.636	2.217.500	2.265.909	2.299.318	2.326.591	2.322.045	2.107.860
2001	2.268.182	2.288.636	2.273.409	2.422.274	2.609.091	2.692.727	2.701.364	2.705.227	2.831.818	3.198.182	4.317.273	4.808.636	2.926.402
2002	5.125.000	5.084.318	5.047.955	5.017.955	5.216.364	5.278.182	5.296.364	5.542.045	5.633.636	5.768.636	5.857.500	5.947.273	5.125.000
2003	6.030.909	6.071.364	6.078.409	6.160.455	6.243.636	6.219.091	6.191.818	6.180.909	6.178.636	6.180.909	6.162.727		6.030.909
Trabzon													
1998	730.517	753.083	762.750	762.750	776.508	778.617	769.900	758.417	765.817	758.683	770.342	784.660	764.337
1999	784.660	824.835	837.677	897.133	1.010.617	1.180.608	1.245.827	1.292.847	1.385.117	1.439.225	1.633.133	1.831.492	1.196.931
2000	1.926.683	2.049.775	2.095.367	2.221.458	2.341.117	2.409.992	2.449.533	2.483.867	2.505.283	2.505.283	2.460.283	2.467.950	2.326.383
2001	2.462.542	2.479.892	2.540.125	2.768.583	2.845.433	2.856.908	2.896.233	2.933.225	3.019.900	3.617.333	4.494.167	5.157.708	3.172.671
2002	5.539.575	5.618.483	5.398.133	5.425.592	5.402.883	5.510.567	5.796.067	5.837.442	5.925.733				5.606.053
TÜRKİYE													
1998	685.749	716.855	730.013	740.731	749.239	753.516	755.334	762.741	768.248	771.384	774.830	781.779	749.202
1999	789.930	803.856	828.717	863.213	962.733	1.116.722	1.237.926	1.310.873	1.369.047	1.493.867	1.638.190	1.754.532	1.180.801
2000	1.883.105												

Ek Tablo 34- Türkiye'de İllere Göre Siyah Zeytin Perakende Fiyatları (TL/kg) 1998/2003
Appendix Table 34- Turkey's Black Table Olive Consumer Prices by Province (TL/kg) 1998/2003

	Oca Jan	Şub Feb	Mar Mar	Nis Apr	May May	Haz Jun	Tem Jul	Ağu Aug	Eyl Sep	Eki Oct	Kas Nov	Ara Dec	Ort Ave
Adana													
1998	664.075	734.650	775.425	794.175	833.975	872.725	892.300	926.875	975.050	1.030.425	1.046.925	1.072.050	884.888
1999	1.146.300	1.182.175	1.208.675	1.250.975	1.271.475	1.289.500	1.300.250	1.406.250	1.438.000	1.485.750	1.543.375	1.616.625	1.344.946
2000	1.688.150	1.722.900	1.800.375	1.893.500	1.922.000	1.974.750	1.995.125	2.024.750	2.088.250	2.141.250	2.224.375	2.278.950	1.979.531
2001	2.333.575	2.388.825	2.523.825	2.590.825	2.789.700	2.890.200	2.975.450	3.043.700	3.092.725	3.138.375	3.209.250	3.252.125	2.852.381
2002	3.331.125	3.426.750	3.533.250	3.641.125	3.706.250	3.721.250	3.821.200	3.868.700	3.941.950	4.156.575	4.222.575	4.323.950	3.331.125
2003	4.459.700	4.559.075	4.651.575	4.898.075	5.052.825	5.147.950	5.170.200	5.209.200	5.246.175	5.299.400	5.356.025		4.459.700
Ankara													
1998	825.722	873.706	925.115	952.990	972.472	1.040.654	1.052.728	1.104.661	1.147.739	1.204.384	1.232.866	1.298.380	1.052.618
1999	1.385.291	1.426.743	1.461.027	1.499.442	1.528.820	1.563.593	1.605.882	1.662.217	1.726.263	1.755.212	1.797.189	1.909.061	1.610.062
2000	1.988.463	2.075.812	2.151.035	2.188.656	2.241.098	2.278.744	2.326.015	2.357.731	2.390.548	2.441.894	2.506.533	2.559.771	2.292.192
2001	2.564.028	2.652.158	2.707.533	2.742.304	2.833.839	2.921.155	2.955.317	3.101.732	3.102.101	3.152.441	3.267.464	3.377.600	2.948.139
2002	3.401.470	3.539.729	3.710.248	3.833.945	3.866.030	3.931.992	3.925.358	4.045.048	4.120.579	4.296.080	4.385.649	4.491.022	3.401.470
2003	4.726.590	4.818.645	4.941.342	5.091.724	5.159.883	5.224.059	5.215.185	5.204.209	5.255.189	5.278.368	5.289.110		4.726.590
Balıkesir													
1998	544.250	563.500	563.500	564.750	588.200	608.000	626.500	639.500	677.000	756.750	778.000	828.500	644.871
1999	843.500	851.500	851.500	860.750	870.000	887.500	900.000	900.000	926.500	949.500	969.500	1.034.500	903.729
2000	1.113.250	1.283.500	1.289.000	1.399.000	1.494.000	1.534.500	1.549.500	1.574.500	1.599.500	1.643.500	1.656.000	1.668.500	1.483.729
2001	1.736.500	1.789.000	1.990.000	2.092.750	2.174.000	2.255.000	2.260.000	2.240.000	2.255.000	2.322.500	2.430.000	2.540.000	2.173.729
2002	2.630.000	2.743.750	2.813.500	2.818.500	2.983.750	3.229.000	3.241.500	3.317.000	3.395.000	3.510.000	3.570.000	3.570.000	2.630.000
2003	3.695.000	3.743.750	3.850.000	3.865.000	3.915.000	3.944.000	3.919.000	4.087.500	4.231.500	4.279.000	4.329.000		3.695.000
Bursa													
1998	683.296	730.432	759.123	788.764	797.423	807.812	832.967	861.418	918.214	939.341	996.060	1.033.315	845.680
1999	1.092.143	1.118.655	1.121.408	1.131.373	1.174.474	1.259.004	1.281.362	1.291.808	1.364.056	1.427.692	1.488.926	1.605.173	1.279.673
2000	1.655.226	1.680.064	1.699.170	1.820.074	1.939.368	1.962.228	2.048.461	2.140.878	2.165.298	2.197.732	2.242.039	2.316.105	1.988.887
2001	2.351.896	2.296.557	2.380.254	2.457.510	2.533.843	2.589.749	2.610.680	2.678.930	2.733.108	2.733.108	2.789.908	3.011.748	2.597.274
2002	3.013.515	3.064.081	3.178.466	3.390.167	3.489.071	3.552.405	3.560.440	3.685.988	3.823.244	3.903.387	4.057.427	4.156.976	3.013.515
2003	4.431.780	4.493.635	4.651.893	4.696.498	4.682.793	4.687.376	4.705.495	4.758.020	4.861.319	4.931.536	5.000.333		4.431.780
Erzurum													
1998	621.968	663.723	687.354	717.971	756.182	785.748	789.989	814.396	846.670	928.216	951.770	960.341	793.694
1999	1.053.249	1.139.894	1.157.597	1.182.597	1.232.077	1.242.363	1.284.027	1.310.896	1.333.864	1.384.596	1.421.418	1.491.713	1.269.524
2000	1.566.950	1.646.693	1.726.014	1.818.718	1.844.368	1.861.893	1.868.571	1.875.071	1.878.321	1.901.607	1.966.964	2.007.589	1.830.230
2001	2.051.464	2.120.607	2.177.563	2.402.531	2.676.679	2.773.893	2.827.832	2.912.629	3.095.507	3.185.246	3.241.471	3.402.746	2.739.014
2002	3.439.471	3.475.221	3.497.971	3.512.596	3.551.757	3.594.168	3.718.882	3.736.025	3.775.025				3.589.013
Gaziantep													
1998	738.625	785.958	790.646	805.729	823.438	831.406	894.594	954.313	1.012.917	1.098.229	1.102.823	1.134.708	914.449
1999	1.196.854	1.252.531	1.303.333	1.295.833	1.307.083	1.315.333	1.334.896	1.403.229	1.474.813	1.554.188	1.587.688	1.695.167	1.393.412
2000	1.746.958	1.802.271	1.844.167	1.894.458	1.929.917	1.943.042	1.961.896	2.040.896	2.158.396	2.177.146	2.242.708	2.274.000	2.001.321
2001	2.289.000	2.351.604	2.446.083	2.581.479	2.622.646	2.634.229	2.654.021	2.739.021	2.797.979	2.902.542	2.947.542	3.000.917	2.663.922
2002	3.029.000	3.107.313	3.229.594	3.397.135	3.415.979	3.657.938	3.676.688	3.843.729	3.957.813	4.107.000	4.191.167	4.272.083	3.029.000
2003	4.376.667	4.484.188	4.580.563	4.708.042	4.783.000	4.874.833	4.986.500	5.161.542	5.208.417	5.335.917	5.345.292		4.376.667
İstanbul													
1998	929.839	995.006	1.046.605	1.083.490	1.134.635	1.172.800	1.257.445	1.314.163	1.342.784	1.396.877	1.410.808	1.458.163	1.211.885
1999	1.493.360	1.534.664	1.580.617	1.606.186	1.640.847	1.699.595	1.773.559	1.841.957	1.875.498	1.931.063	2.045.093	2.152.760	1.764.600
2000	2.261.032	2.317.402	2.367.245	2.434.299	2.468.273	2.519.478	2.597.126	2.627.674	2.682.436	2.721.102	2.733.889	2.773.967	2.541.994
2001	2.855.175	2.858.841	2.878.644	3.004.198	3.063.467	3.119.135	3.138.587	3.188.610	3.249.955	3.359.557	3.395.323	3.501.515	3.134.417
2002	3.682.808	3.896.021	4.037.062	4.172.836	4.196.667	4.268.985	4.317.406	4.299.806	4.588.180	4.838.833	5.030.908	5.138.550	3.682.808
2003	5.358.073	5.494.421	5.612.039	5.722.208	5.788.435	5.809.477	5.844.458	5.929.654	5.977.331	6.119.733	6.107.992		5.358.073
İzmir													
1998	683.727	713.173	769.558	803.438	848.817	896.925	904.692	958.856	994.654	1.005.923	1.040.890	1.125.316	895.497
1999	1.169.307	1.191.402	1.193.373	1.205.042	1.226.746	1.240.353	1.313.571	1.330.108	1.324.042	1.423.235	1.506.260	1.527.900	1.304.278
2000	1.615.992	1.713.929	1.763.942	1.852.481	1.901.448	1.943.669	1.973.383	2.010.615	2.039.480	2.050.855	2.162.719	2.189.331	1.934.820
2001	2.251.295	2.217.138	2.334.028	2.418.475	2.524.064	2.694.040	2.721.575	2.725.854	2.773.575	2.906.844	2.951.315	2.989.565	2.625.647
2002	3.072.162	3.177.794	3.266.831	3.361.710	3.490.979	3.564.537	3.573.615	3.678.515	3.824.371	3.934.544	4.099.897	4.158.589	3.072.162
2003	4.241.863	4.325.433	4.468.692	4.607.765	4.655.000	4.706.904	4.721.416	4.681.217	4.712.540	4.761.942	4.809.769		4.241.863
Manisa													
1998	511.364	536.818	629.091	652.955	705.455	749.091	784.545	862.727	858.636	869.091	861.364	862.273	740.284
1999	974.545	987.500	1.018.864	1.025.000	1.047.727	1.061.591	1.062.727	1.067.727	1.091.818	1.095.909	1.162.727	1.190.909	1.065.587
2000	1.231.818	1.294.318	1.333.182	1.395.909	1.466.136	1.475.455	1.679.136	1.829.364	1.908.091	1.952.955	1.980.455	2.039.545	1.632.197
2001	2.050.000	2.054.545	2.091.818	2.100.909	2.129.318	2.198.182	2.207.955	2.237.273	2.243.182	2.275.000	2.428.409	2.402.727	2.201.610
2002	2.503.864	2.510.909	2.582.500	2.688.182	2.790.455	2.851.364	2.865.909	2.904.545	3.165.909	3.245.455	3.495.455	3.640.909	2.503.864
2003	3.720.455	3.809.091	3.862.500	3.998.864	4.015.909	4.113.636	4.084.091	4.034.091	4.043.182	4.158.636	4.227.273		3.720.455
TÜRKİYE													
1998	749.120	793.305	839.432	870.428	903.832	942.942	987.082	1.034.121	1.070.406	1.121.229	1.145.668	1.190.947	970.709
1999	1.236.469	1.270.238	1.300.842	1.322.816	1.355.762	1.396.337	1.447.445	1.498.239	1.539.021	1.591.001	1.661.407	1.751.352	1.447.577
2000	1.834.334	1.902.329	1.952.265	2.013.322	2.063.400	2.107.379	2.163.910	2.208.041	2.257.550	2.290.685	2.334.223	2.368.918	2.124.696
2001	2.418.597	2.450.324	2.509.279	2.596.156	2.677.883	2.743.589	2.777.470	2.833.537	2.876.346	2.956.909	3.033.976	3.118.398	2.749.372
2002	3.218.307	3.340.775	3.456.486	3.557.339	3.616.787	3.691.437	3.726.988	3.774.086	3.947.942	4.109.841	4.250.511	4.335.899	3.218.307

Ek Tablo 35- Türkiye'de İllere Göre Yeşil Zeytin Perakende Fiyatları (TL/kg)
Appendix Table 35- Turkey's Green Olive Consumer Prices by Province (TL/kg)

	Oca Jan	Şub Feb	Mar Mar	Nis Apr	May May	Haz Jun	Tem Jul	Ağu Aug	Eyl Sep	Eki Oct	Kas Nov	Ara Dec	Ort Ave
Adana													
1998	492.350	537.300	564.000	597.925	672.125	720.000	769.500	791.625	825.375	890.450	938.825	1.000.825	733.358
1999	1.019.575	1.030.200	1.037.700	1.045.700	1.053.100	1.063.875	1.088.625	1.105.000	1.152.125	1.171.250	1.201.625	1.280.625	1.104.117
2000	1.318.875	1.389.875	1.431.150	1.503.300	1.544.175	1.607.625	1.664.250	1.698.250	1.746.625	1.802.250	1.862.250	1.898.000	1.622.219
2001	1.903.500	1.925.500	1.971.700	2.025.200	2.116.575	2.145.075	2.182.450	2.186.200	2.206.950	2.241.875	2.425.375	2.566.750	2.158.096
2002	2.735.250	2.952.725	3.082.950	3.273.200	3.349.200	3.456.450	3.531.075	3.670.700	3.855.325	3.961.950	4.029.450	4.059.200	2.735.250
2003	4.116.200	4.196.200	4.277.200	4.384.200	4.493.200	4.569.575	4.656.700	4.756.950	4.793.950	4.800.450	4.810.200		4.116.200
Ankara													
1998	543.433	604.545	655.718	686.030	760.239	832.590	885.609	916.007	1.000.842	1.081.540	1.158.777	1.154.477	856.651
1999	1.148.434	1.191.271	1.175.393	1.163.077	1.147.911	1.127.961	1.124.043	1.141.270	1.187.657	1.190.654	1.257.561	1.380.184	1.186.285
2000	1.448.543	1.509.384	1.596.914	1.606.355	1.690.086	1.688.832	1.736.623	1.774.169	1.816.683	1.867.648	1.911.905	1.880.385	1.710.627
2001	1.899.045	1.902.282	1.941.355	2.029.216	2.047.334	2.062.575	2.051.759	2.066.925	2.109.776	2.296.774	2.524.311	2.740.936	2.139.357
2002	2.856.496	3.045.800	3.144.429	3.344.943	3.519.321	3.629.501	3.688.028	3.925.200	3.997.057	4.130.077	4.245.486	4.350.213	2.856.496
2003	4.433.768	4.425.625	4.439.477	4.423.304	4.502.588	4.532.411	4.519.382	4.531.698	4.489.254	4.499.432	4.256.596		4.433.768
Balıkesir													
1998	446.250	483.125	510.000	535.625	541.875	601.250	658.125	698.125	782.500	863.125	910.625	948.750	664.948
1999	948.750	967.500	967.500	967.500	961.250	958.125	955.000	948.750	958.750	990.625	1.012.500	1.048.750	973.750
2000	1.061.250	1.117.813	1.137.500	1.302.500	1.371.875	1.622.813	1.653.750	1.680.000	1.703.125	1.703.125	1.686.141	1.622.283	1.471.848
2001	1.637.908	1.697.283	1.798.641	1.821.875	1.825.000	1.825.000	1.843.750	1.868.750	1.950.000	2.093.750	2.350.000	2.675.000	1.948.913
2002	2.748.750	3.062.500	3.156.250	3.212.500	3.396.875	3.498.750	3.612.813	3.733.125	3.811.250	4.039.375	4.070.625	4.308.125	2.748.750
2003	4.377.500	4.418.750	4.437.500	4.320.625	4.394.063	4.365.938	4.205.000	4.205.000	4.217.500	4.117.500	4.180.000		4.377.500
Bursa													
1998	538.103	559.827	582.021	621.905	679.064	710.121	744.665	825.216	897.166	931.229	990.202	1.002.311	756.819
1999	1.003.290	1.011.542	1.028.415	1.039.970	1.052.652	1.050.114	1.057.625	1.057.625	1.094.412	1.114.379	1.223.742	1.270.783	1.083.712
2000	1.285.971	1.338.311	1.374.243	1.444.098	1.510.375	1.622.067	1.642.352	1.761.796	1.810.805	1.840.563	1.910.296	1.898.491	1.619.947
2001	1.912.423	1.878.371	1.907.655	1.935.621	1.996.621	2.008.080	2.032.182	2.006.321	2.024.655	2.134.844	2.306.666	2.536.567	2.056.667
2002	2.570.280	2.745.098	2.872.568	3.093.693	3.253.465	3.451.823	3.502.145	3.645.266	3.732.048	3.857.938	4.021.195	4.090.598	2.570.280
2003	4.283.962	4.312.098	4.361.875	4.401.424	4.429.644	4.484.227	4.516.811	4.529.415	4.609.519	4.661.489	4.638.580		4.283.962
Erzurum													
1998	488.167	502.250	534.683	557.800	604.467	617.900	620.933	623.100	636.100	741.793	741.793	747.793	618.065
1999	816.897	905.683	936.467	963.133	1.003.693	1.003.693	1.050.293	1.072.593	1.084.693	1.115.693	1.138.027	1.256.547	1.028.951
2000	1.315.260	1.331.387	1.406.093	1.480.800	1.591.467	1.601.000	1.614.000	1.661.167	1.686.667	1.686.667	1.737.667	1.746.333	1.571.542
2001	1.746.333	1.813.160	1.895.160	1.981.660	2.194.800	2.345.600	2.383.257	2.425.333	2.612.333	2.683.067	2.811.333	2.945.013	2.319.754
2002	3.041.247	3.098.447	3.189.967	3.213.800	3.224.633	3.280.967	3.313.467	3.341.633	3.371.633				3.230.644
Gaziantep													
1998	585.667	602.533	620.033	652.150	663.900	666.025	702.950	725.533	822.683	1.044.458	1.061.000	995.833	761.897
1999	1.026.208	1.029.917	1.040.500	992.833	1.009.167	1.011.667	1.031.667	1.047.000	1.074.792	1.105.917	1.135.917	1.155.500	1.055.090
2000	1.175.083	1.211.125	1.223.833	1.262.167	1.330.667	1.340.000	1.367.333	1.495.333	1.548.667	1.550.917	1.581.333	1.573.833	1.388.358
2001	1.578.833	1.674.583	1.729.583	1.822.917	1.886.417	1.935.583	1.975.583	2.038.083	2.102.250	2.216.167	2.281.167	2.342.833	1.965.333
2002	2.409.500	2.671.167	2.861.000	3.110.750	3.254.083	3.444.833	3.454.833	3.507.167	3.591.167	3.905.667	3.979.417	4.019.367	2.409.500
2003	4.039.367	4.071.867	4.064.117	4.079.158	4.106.950	4.121.950	4.121.950	4.126.700	4.146.950	4.261.700	4.263.950		4.039.367
İstanbul													
1998	618.827	660.223	707.733	748.666	811.373	867.604	944.646	1.001.462	1.106.869	1.202.106	1.234.909	1.209.544	926.164
1999	1.218.557	1.226.571	1.231.448	1.223.354	1.204.666	1.185.014	1.199.573	1.206.249	1.245.068	1.330.970	1.414.322	1.522.654	1.267.371
2000	1.607.605	1.643.647	1.674.710	1.750.160	1.808.417	1.857.905	1.873.978	1.969.508	2.066.831	2.104.475	2.145.528	2.174.886	1.889.804
2001	2.214.894	2.207.296	2.207.296	2.216.368	2.262.784	2.264.199	2.269.356	2.304.419	2.329.411	2.650.490	2.788.385	3.021.554	2.394.704
2002	3.263.781	3.545.656	3.650.921	3.970.600	4.015.488	4.100.905	4.197.733	4.252.813	4.430.294	4.534.706	4.697.746	4.888.462	3.263.781
2003	4.946.454	5.018.477	5.015.912	4.959.335	4.958.683	4.997.302	5.016.090	4.981.706	5.009.171	5.018.073	5.060.342		4.946.454
İzmir													
1998	531.031	562.817	586.790	624.517	681.910	732.290	779.035	837.737	899.271	909.896	927.435	961.519	752.854
1999	984.385	996.404	1.007.367	1.009.616	1.017.010	1.024.337	1.029.140	1.035.050	1.043.035	1.081.634	1.184.977	1.206.022	1.051.581
2000	1.261.306	1.370.136	1.409.788	1.447.877	1.519.358	1.549.775	1.585.356	1.651.722	1.696.134	1.685.987	1.735.004	1.758.855	1.555.942
2001	1.843.918	1.864.303	1.918.023	2.003.296	2.043.040	2.153.204	2.180.084	2.192.576	2.240.967	2.344.921	2.529.569	2.617.890	2.160.983
2002	2.708.269	2.906.450	3.062.975	3.116.112	3.269.506	3.354.773	3.311.294	3.376.400	3.546.135	3.664.417	3.814.702	3.914.108	2.708.269
2003	3.954.281	4.012.731	4.168.140	4.170.060	4.186.625	4.175.756	4.211.602	4.297.092	4.232.954	4.250.485	4.353.446		3.954.281
Manisa													
1998	449.500	498.636	523.636	539.091	593.636	631.136	690.909	768.636	810.455	847.273	879.091	883.636	676.303
1999	858.182	895.000	896.818	894.545	921.818	924.091	935.455	917.273	903.636	912.727	928.182	1.035.909	918.636
2000	1.102.955	1.243.636	1.328.864	1.454.091	1.439.091	1.507.273	1.560.682	1.706.364	1.733.182	1.774.318	1.815.000	1.796.818	1.538.523
2001	1.849.091	1.853.636	1.870.909	1.941.364	2.037.500	2.111.364	2.041.818	2.085.000	2.129.545	2.187.727	2.171.364	2.180.455	2.038.314
2002	2.205.682	2.431.818	2.517.273	2.624.545	2.750.909	2.776.818	2.795.000	2.929.091	3.179.545				2.690.076
Trabzon													
1998	564.393	583.177	630.127	647.407	686.153	723.433	794.333	805.833	813.717	840.767	876.567	953.867	743.315
1999	1.027.342	1.105.006	1.110.561	1.116.117	1.131.320	1.131.320	1.200.653	1.200.653	1.200.653	1.258.973	1.302.387	1.348.164	1.177.762
2000	1.409.961	1.458.939	1.475.250	1.520.713	1.599.460	1.599.460	1.596.653	1.639.960	1.746.283	1.777.333	1.818.800	1.840.400	1.623.601
2001	1.912.967	1.945.580	2.011.300	2.106.									

Ek Tablo 36- Türkiye'de Zeytin, Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Toptan Fiyatları (TL/kg)
Appendix Table 36- Turkey's Olive, Table Olive and Olive Oil Wholesale Prices (TL/kg)

	Oca Jan	Şub Feb	Mar Mar	Nis Apr	May May	Haz Jun	Tem Jul	Ağu Aug	Eyl Sep	Eki Oct	Kas Nov	Ara Dec	Ort Ave
Zeytin													Olive
1998	334.923	380.758	374.572	383.347	425.690	454.313	438.854	424.322	434.681	497.212	507.950	525.787	431.867
1999	467.866	528.992	554.293	566.495	573.572	669.223	624.148	645.027	665.843	720.385	737.318	758.006	625.931
2000	799.436	801.121	799.693	906.565	929.994	1.009.317	1.068.933	911.989	948.210	945.285	1.070.694	1.079.664	939.242
2001	1.229.551	1.239.087	1.264.154	914.945	918.063	865.996	874.491	1.034.249	1.119.314	959.170	1.058.328	1.161.586	1.053.245
2002	1.168.561	1.379.196	1.483.178	1.509.651	1.640.215	1.706.399	1.796.815	1.823.242	1.812.590	1.849.499	1.849.890	1.855.891	1.168.561
2003	2.524.802	2.615.353	2.594.851	2.627.388	2.745.767	2.640.808	2.718.519	2.697.463	2.691.574	2.741.804	2.989.228		2.524.802
Sofralık Zeytin													Table Olive
1998	437.894	440.581	441.596	441.596	441.596	441.596	501.387	501.387	501.387	502.715	582.080	582.080	484.658
1999	583.095	628.406	628.406	583.095	698.959	698.959	698.959	702.013	702.898	704.579	875.149	943.357	703.990
2000	946.304	946.980	947.905	947.905	947.910	957.576	957.576	957.576	959.435	1.185.634	1.187.758	1.185.634	1.010.683
2001	1.188.820	916.340	916.340	916.340	1.487.921	1.487.921	1.487.921	1.490.966	1.084.485	1.102.594	1.109.656	1.240.519	1.202.485
2002	1.356.514	1.586.738	1.586.738	1.718.506	1.837.658	1.837.658	1.837.658	1.865.381	2.101.992	2.379.395	2.381.933	2.714.130	1.356.514
2003	2.714.130	2.714.130	2.714.130	2.707.890	2.835.628	2.835.628	2.835.628	2.835.628	2.893.402	2.911.326	2.987.798		2.714.130
Zeytinyağı													Olive Oil
1998	678.021	715.448	716.945	733.305	732.514	700.054	673.374	721.027	721.576	721.702	775.515	775.772	722.104
1999	775.535	819.139	861.838	934.252	1.125.577	1.209.309	1.288.654	1.308.144	1.471.733	1.661.132	1.856.856	2.002.179	1.276.196
2000	2.069.641	2.198.585	2.230.685	2.270.726	2.290.254	2.290.254	2.293.476	2.293.489	2.327.033	2.327.033	2.327.033	2.318.417	2.269.719
2001	2.291.322	2.279.135	2.213.784	2.358.773	2.511.947	2.588.870	2.689.064	2.752.655	3.134.887	4.173.875	4.688.826	5.325.958	3.084.091
2002	5.330.145	5.229.044	5.229.044	5.229.044	5.322.317	5.322.676	5.341.437	5.442.986	5.442.766	5.442.551	5.352.949	5.323.443	5.330.145
2003	5.379.684	5.393.441	5.486.671	5.654.337	5.706.892	5.706.892	5.731.419	5.746.839	5.843.407	5.703.440	5.691.771		5.379.684

Kaynak: DİE

Source: State Institute of Statistic

Ek Tablo 37- Zeytin ve Zeytin Mamülleri İmalatı
Appendix Table 37- Olive and Olive Oil Processing Industries

	İşyeri sayısı Number of Establishment	Üretim Miktarı Amount of Production (Ton)	Değer Value (Milyon TL)	Satış Miktarı Amount of Sales	Satış Değeri Sales Value (Milyon TL)
Saf Zeytinyağı ve Fraksiyonları					
1999	3	837	758.242	613	685.562
2000	3	397	992.500	288	611.344
2001	4	16.648	38.198.845	15.632	35.606.037
2002	4	3.522	13.187.705	3.751	14.009.235
2003	4	1.684	7.820.418	1.198	5.792.638
Rafine Edilmiş Zeytinyağı ve Fraksiyonları					
1999	7	33.384	25.889.948	43.657	33.325.738
2000	7	20.483	32.760.056	21.169	33.548.960
2001	11	36.919	73.872.598	38.430	77.752.958
2002	12	29.708	101.246.461	27.405	94.676.760
2003	12	18.908	65.358.529	20.182	71.292.918
İşlenmiş Zeytin (Dondurulmamış)					
1999	4	5.244	3.138.067	3.652.428	2.167.137
2000	4	6.872	6.490.898	5.913.299	5.475.404
2001	3	10.118	12.264.196	10.155.855	12.128.953
2002	4	34.929	64.302.847	34.174.025	62.189.752
2003	4	19.393	54.462.271	16.190.178	44.282.355
Supstok					
1999	15	28.810	1.217.120	22.196	834.699
2000	15	48.832	3.509.904	42.213	2.993.979
2001	14	28.062	3.461.325	21.562	2.542.301
2002	17	18.367	3.330.433	14.140	2.633.127
2003	13	12.018	2.281.539	10.500	2.016.676

Not: Bilgiler kamu kesimine ait tüm işyerleri ile 10 ve daha fazla kişi çalıştıran özel sektör imalat sanayi işyerlerinin katma değerinin yaklaşık % 80 ini oluşturan büyük ölçekli imalat sanayi işyerlerine aittir.

3- 2002 Verileri geçici ve 6 aylıktır. Üretim ve satış değerlerinde KDV hariçtir.

TEAE Yayın Listesi**Kitaplar**

- R. Tunalıoğlu, P. Karahocagil, “**Türkiye I. Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Sempozyumu Bildirileri**”, Yayın No: 112, Aralık, 2003
- T. Dölekoğlu, **Türkiye I. Yağlı Tohumlar, Bitkisel Yağlar ve Teknolojileri Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 107, Ağustos, 2003
- T. Özüdoğru, Y.E. Ertürk, 2003, **Türkiye VI. Pamuk ve Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 106, Ağustos. 2003, Ankara
- T. Özüdoğru, E. Ertürk, 2002, **Türkiye V. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildiriler**, Yayın No: 87, Ekim, Ankara
- N. Akyıl, T. Özüdoğru, 2001, **Yeni Gelişmeler Işığında Pamuk Sektörü, IV. Türkiye Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 77, Aralık, Ankara.
- N. Akyıl, 2000, **Pamuk Endüstrisinde Pazar Merkezli Bilgi Akışı, Türkiye III. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildiriler Tartışmalar**, Yayın No: 47, Ekim, Ankara.
- S. Tan, Y. E. Ertürk, 2000, **Türkiye'de Hayvancılık Sektörü: Üretici, Sanayici ve Politika Yapıcılar Açısından Sektörün Değerlendirilmesi, Türkiye I. Besi ve Süt Hayvancılığı Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 46, Temmuz, Ankara.
- A. Bayaner, H. Bozkurt, 1999, **Türk Tarımında Bilim ve Araştırma Politikaları** (İngilizce), Yayın No: 30, Ekim, Ankara.
- N. Akyıl, A. Bayaner, 1999, **Pamukta Tarım ve Sanayi Entegrasyonu, Türkiye II. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 27, Ağustos, Ankara.
- A. Bayaner, G. Nevruz, N. Akyıl, 1998, **I. Türkiye Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu: Bildiriler, Tartışmalar**, Yayın No: 12, Ekim, Ankara.
- O. Aydoğuş, G. Nevruz, 1998, **I. Türkiye Buğday Sempozyumu: Bildiriler, Tartışmalar**, Yayın No: 11, Temmuz, Ankara.
- T. Yıldırım, A. Schmitz, W.H. Furtan, 1998, **Dünya Tarım Ticareti** (İngilizce), Westview Press, USA.

Çalışma Raporları

- C. (Özçiçek) Dölekoğlu, 2003, **Tüketicilerin İşlenmiş Gıda Ürünlerinde Kalite tercihleri, Sağlık Riskine Karşı Tutumları ve Besin Bileşimi Konusunda Bilgi Düzeyleri (Adana Örneği)**, Yayın No: 105, Temmuz, Ankara
- S. Tan, İ. Dellal, 2003, **Avrupa Birliği'nde Ortak Tarım Politikasının İşleyişi ve Türk Tarımının Uyum Süreci**, Yayın No: 100, Mayıs, Ankara.
- R. Yeni, C.Ö. Dölekoğlu, 2003, **Tarımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri**, Yayın No: 98, Nisan, Ankara.
- T. Binici, A. Koç, A. Bayaner, 2001, **Üretici Risk Davranışları ve Etkileyen Sosyo-ekonomik Faktörler: Adana Aşağı Seyhan Ovası Örneği** (İngilizce), Çalışma Raporu 2001-1, Yayın No: 61, Nisan, Ankara.
- F. Fuller, A. Koç, H. Şengül and A. Bayaner, 2000, **Türkiye'de Çiftlik Düzeyinde Yem Talebi** (İngilizce), Çalışma Raporu 99WP226, CARD, Ekim, Iowa.
- S. Tan, B. Şener, S. Aytüre, 1999, **Feoga ve Türkiye'de Uygulanabilirliği**, Çalışma Raporu 1999-3, Yayın No: 38, Aralık, Ankara.
- A. Şener, A. Koç, 1999, **Türkiye'de Kimyasal Gübre Talebi**, Çalışma Raporu 1999-2, Yayın No: 25, Ağustos, Ankara.
- A. Bayaner, V. Uzunlu, 1999, **Türk Baklagil Pazarlama Politikalarının Dünya Ticaretine Etkileri**, Çalışma Raporu 1999-1, Yayın No: 20, Nisan, Ankara.

- T. Yıldırım, W. H. Furtan, A. Güzel, 1998, **Türkiye Buğday Politikasının Teorik ve Uygulamalı Analizi**, Çalışma Raporu 1998-4, Mayıs, Ankara.
- E. H. Çakmak, H. Kasnakoğlu, T. Yıldırım, 1998, **Fark Ödeme Sisteminin Ekonomik Analizi**, Çalışma Raporu 1998-3, Nisan, Ankara.
- A. Bayaner, 1998, **Türkiye Makarnalık Buğday Sektörü ve Uluslararası Pazardaki Rekabet Gücü**, Çalışma Raporu 1998-2, Yayın No: 8, Nisan, Ankara.
- M. Fisunoğlu, M. Pınar ve O. Aydoğuş, 1998, **Türkiye'nin Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri ve Rusya Federasyonu ile Tarımsal Ticaret Olanakları**, Çalışma Raporu 1998-1, Mart, Ankara.

Monograf

- H. Tanrıvermiş, 2000, **Orta Sakarya Havzası'nda Domates Üretiminde Tarımsal İlaç Kullanımının Ekonomik Analizi**, Yayın No: 42, Mayıs, Ankara.

Proje Raporları

- **C. (Özçiçek) Dölekoğlu, 2003**, Tüketicilerin İşlenmiş Gıda Ürünlerinde Kalite tercihleri, Sağlık Riskine Karşı Tutumları ve Besin Bileşimi Konusunda Bilgi Düzeyleri (Adana Örneği), **Yayın No: 105, Temmuz, Ankara**
- **Aysel (Özdeş) Akbay, 2003**, Türkiye'de Şeker Üretiminin Ekonomik ve sosyal Karlılığının Değerlendirilmesi, **Yayın No: 104, Temmuz, Ankara**
- **U. Özkan a. Erkuş, 2003**, Bayburt İlinde Sığır Yetiştiriciliğine Yer Veren tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi, **Yayın No: 103, Temmuz, Ankara**
- S. Demirci, **Şeker Kanunundaki Değişiklikle Olası Etkilerin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 102, Haziran, Ankara.
- **T.Dizdaroğlu, B.Aksu,S.Dönmez. 2003**, Ege ve Güney Marmara Bölgelerinde Yağlık ve Sofralık Zeytin Yetiştiriciliğinin Ekonomik Analizi , **Yayın No: 101, Haziran, Ankara**
- **Karlı, B. 2003**, Gap Alanındaki Tarım Kooperatifleri ve Diğer Çiftçi Örgütlerinin Bölge Kalkınmasındaki Etkinliği, **Yayın No: 97, Mart, Ankara.**
- **A. Gül, A. Özdeş Akbay, C. Özçiçek Dölekoğlu, R.Özel, C.Akbay**, Adana İli Kentsel Alanda Ailelerin Ev Dışı Gıda Tüketimlerinin Belirlenmesi, **Yayın No:95, Ocak, Ankara.**
- **R. Tunalıoğlu, O. Gökçe, 2002**, Ege Bölgesinde Optimal Zeytin Yayılış Alanlarının Tespitine Yönelik Bir Araştırma, **Yayın No: 90, Aralık, Ankara.**
- **Karlı, B. 2002**, GAP Alanındaki Tarıma Dayalı Sanayi İşletmelerinin Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Yolları , **Yayın No: 88, Eylül, Ankara.**
- **S. Tan, Y.E.Ertürk**, Türkiye'de Süt Tozu Üretimi ve Dünyadaki Rekabet Şansı, **Yayın No: 86, Ekim, Ankara.**
- S. Tan, İ. Dellal. 2002, **Kırmızı Et Üretim ve Tüketim Açığını Kapatmak İçin Alternatif Bir Yaklaşım: Hindi Üretimi ve Sözleşmeli Yetiştiricilik Modeli**, Proje Raporu 2002-3. Yayın No: 85, Temmuz, Ankara.
- İ. Dellal, G. Keskin, G. Dellal. 2002, **GAP Bölgesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Ekonomik Analizi ve Hayvansal Ürünlerin Pazara Arzı**, Proje Raporu 2002-2. Yayın No: 83, Temmuz, Ankara.
- G. Dellal, A. Eliçin, N. Tekel, İ. Dellal, 2002, **GAP Bölgesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Yapısal Özellikleri**, Proje Raporu 2002-1. Yayın No: 82, Temmuz, Ankara.
- T.Özudoğru, H.Tatlıdil, 2001, **"Bu Toprağın Sesi" Televizyon Programının Polatlı İlçesinde Çiftçi Davranışlarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma**, Proje Raporu. Yayın No: 78, Aralık, Ankara.
- P. Karahocagil, 2001, **Yeter Gelirli İşletme Büyüklüğü: Literatür İncelemesi**, Proje Raporu 2001-24, Yayın No:76, Ekim, Ankara.

- G. Malorgio, A. Koç, A. Bayaner, M.U. Kandemir, 2001, **Türkiye’de Gıda Sektörünün Yapısı ve Performansı** (İngilizce), Proje Raporu 2001-23 , Yayın No:75, Ekim, Ankara.
- S. Tan, 2001, **Türkiye’de Sütçülük Sektöründe Bölgeler Arası Yapısal Değişimin Spatial Denge Modeli İle Analizi**, Proje Raporu 2001-22, Yayın No: 72, Ağustos, Ankara.
- C. Abay, S. Sayan, B. Miran, A. Bayaner, 2001, **Türkiye’de Tarıma Yapılan Transferlerin Enflasyon Üzerine Etkileri: Bir Nedensellik Araştırması**, Proje Raporu 2001-21, Yayın No:71, Haziran, Ankara.
- M. Sarımeşeli, F. Tatlıdil, 2001, **Doğrudan Gelir Desteği ve Kayıt Sistemi Pilot Uygulaması ve Orman İçki Köyler Açısından Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-20, Yayın No:70, Nisan, Ankara
- B. Saraçoğlu, O. Aydoğuş, N. Köse, D. İşgören, 2001, **Türkiye’de Su Ürünleri Sektörü: Üretim, Talep ve Pazarlama**, Proje Raporu 2001- 19, Yayın No:69, Nisan, Ankara.
- E. Çakmak, H. Kasnakoğlu, 2001, **Tarım Sektöründe Türkiye ve Avrupa Birliği Etkileşimi**, Proje Raporu 2001-18 , Yayın No:68, Nisan, Ankara.
- S. Demirci, 2001, **Şeker Fabrikalarının Performans Analizi ve Toplam Faktör Verimliliklerinin Ölçümü: Dea ve Malmquist İndeks Yaklaşımı**, Proje Raporu 2001-17, Yayın No:67, Nisan, Ankara.
- O. Zaim, A. Bayaner, M.U. Kandemir, 2001, **Tarımda İller ve Bölgeler Düzeyinde Üretkenlik ve Etkinlik: Farklar ve Nedenler**, Proje Raporu 2001-16, Yayın No:66, Nisan, Ankara.
- A.Koç, A.Bayaner, M.U. Kandemir, 2001, **Gümrük Birliği ve DTÖ’nün Tarımsal Ticaret Üzerine Etkisi**, Proje Raporu 2001-15, Yayın No:65, Nisan, Ankara.
- TEAE personeli **Türkiye’de Bazı Bölgeler için Önemli Ürünlerde Girdi Kullanımı ve Üretim Maliyetleri**, 2001, Proje Raporu 2001-14, Yayın No:64, Nisan, Ankara.
- A. Koç, H. Tanrıvermiş, F. Budak, E. Gündoğmuş, H. İnan, A. Kubaş, B. Özkan, 2001, **Türkiye Tarımında Kimyasal İlaç Kullanımı: Etkinsizlik, Sorunlar ve Alternatif Düzenlemelerin Etkileri**, Proje Raporu 2001-13, Yayın No:63, Nisan, Ankara.
- E.İşıklı, A. Koç, B.Miran, N.Akyıl, C.Abay, S.Güler, C.Günden, 2001, **Türkiye’de Tütünde Arz Kontrolü ve Ekonomik Etkileri**, Proje Raporu 2001-12, Yayın No:62, Nisan, Ankara.
- Ş. Akdemir, T. Binici, H. Şengül, vd. 2001, **Bölge Bazlı Tarım Sigortasının Türkiye’de Seçilmiş Bölgeler İçin Potansiyel Sigorta Talebinin ve Talebinin Karşılabilirliğinin Belirlenmesi**, Proje Raporu 2001-11, Yayın No:60, Nisan, Ankara.
- S. Alpay, İ. Yalçın, T. Dölekoğlu, 2001, **Avrupa Birliği Kalite ve Sağlık Standartlarının Türk Gıda Sanayi Sektörü Rekabet Gücü Üzerine Etkisi**, Proje Raporu 2001-10, Yayın No:59, Nisan, Ankara
- A.Bayaner, A. Koç, H. Tanrıvermiş, E.Gündoğmuş, N. Ören, B.Özkan, 2001, **Doğrudan Gelir Desteği Pilot Uygulamasının İzleme ve Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-9, Yayın No:57, Mart, Ankara
- D. Ediz, A. Ş. İntişah, R. Özlü, 2001, **Doğrudan Gelir Desteği Pilot Uygulaması** (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 2001-8, Yayın No:56, Mart, Ankara.
- F. Yavuz, Ş.Aksoy, S. Tan, V. Dağdemir, A. Keskin, 2001, **Türkiye’de Süt Pazarlama Sisteminin İyileştirilmesi İçin Kurumsal Yapılanma İhtiyacı Üzerine Bir Araştırma**, Proje Raporu 2001-7, Yayın No:55, Mart, Ankara.
- A. Koç, V. Uzunlu A. Bayaner, 2001, **Türkiye Tarımsal Ürün Projeksiyonları 2000-2009**, Proje Raporu 2001-6, Yayın No:54, Şubat, Ankara.
- A.Koç, A. Bayaner, S. Tan, Y.E. Ertürk, F. Fuller, 2001, **Türkiye’de Destekleme Politikaları ve Programlarının Hayvancılık Sektörünün Gelişmesi Üzerine Etkisi** (İngilizce), Proje Raporu 2001-5, Yayın No:53, Ocak, Ankara.
- Y.E. Ertürk, 2001, **Ankara İli Kızılcahamam İlçesinde Köy-Tür’e Bağlı Olarak Faaliyet Gösteren Broiler İşletmelerinin Ekonomik Analizi**, Proje Raporu 2001-4, Yayın No:52, Ocak, Ankara.
- S. Akgüngör, F. Barbaros, N. Kumral, 2001, **Türkiye’de Meyve ve Sebze İşleme Sanayinin Avrupa Birliği Piyasasında Sürdürülebilir Rekabet Gücü Açısından Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-3, Yayın No: 51, Ocak, Ankara.

- Y. Z. Özcan, 2001, **Türkiye’de Fındık, Çay, Şeker Pancarı ve Tütün Tarımında Hızlı Kırsal Değerlendirme** (ingilizce), Proje Raporu 2001-2, Yayın No: 50, Ocak, Ankara.
- H. Şengül, A. Koç, N. Akyıl, A. Bayaner, F. Fuller, 2001, **Türkiye’de Pamuk Pazarı: Gelecekteki Talebi Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-1, Yayın No: 49, Ocak, Ankara.
- M. Sarımeşeli, O. Aydoğuş, 2000, **Dünya Fındık Piyasasının Ekonomik Analizi ve Türkiye için Optimum Politikaların Saptanması**, Proje Raporu 2000-6, Yayın No: 45, Temmuz, Ankara.
- I. Dellal, 2000, **Antalya İlinde Kıl Keçisi Yetiştiriciliğine Yer Veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi ve Planlanması**, Proje Raporu 2000-5, Yayın No: 43, Haziran, Ankara.
- H. Tanrıvermiş, E. Gündoğmuş, V. Ceyhan, H. Fidan, H. Özudoğru, 2000, **Türkiye’de Özelleştirme Uygulamalarının Tarım Kesimine Etkilerinin Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2000-3, Yayın No:41, Mayıs, Ankara.
- S. Demirci, 2000, **Doğrudan Gelir Sistemi ve Uygulamalar: Literatür İncelemesi**, Proje Raporu 2000-1, Yayın No: 40, Mayıs, Ankara.
- B. Saraçoğlu, N. Köse, 2000, **Bazı Gıda Sanayilerinin Uluslararası Rekabet Gücü: Makarna, Bisküvi ve Un Sanayi**, Proje Raporu 2000-2, Yayın No: 39 , Mayıs, Ankara.
- T. Kırıl, H. Kasnakoğlu, 1999, **Tarımsal Ürünler İçin Maliyet Hesaplama Metodolojisi ve Veri Tabanı Rehberi**, Proje Raporu 1999-13, Yayın No: 37, Aralık, Ankara.
- S. Demirci, 1999, **Destekleme Alımı ve Fark Ödeme Sisteminin Refah ve Dağılım Etkilerinin İncelenmesi**, Proje Raporu 1999-12, Yayın No: 36, Aralık, Ankara.
- J. Brooks, A. Tanyeri, 1999, **Tarımsal Politika Reformu: Sosyal Hesap Matriksi Yaklaşımı** (ingilizce), Proje Raporu 1999-11, Yayın No: 35, Aralık, Ankara.
- E. H. Çakmak, H. Akder, 1999, **Dünya Ticaret Örgütü-Tarım Anlaşması'nın Yeni Görüşme Dönemi ve Türkiye: Olanaklar, Kısıtlar ve Stratejiler**, Proje Raporu 1999-10, Yayın No:34, Aralık, Ankara.
- A. Özçelik, H. Tanrıvermiş, E. Gündoğmuş, A. Turan, 1999, **Türkiye’de Sulama İşletmeciliğinin Geliştirilmesi Yönünden Şebekelerin Birlik ve Kooperatiflere Devri ile Su Fiyatlandırma Yöntemlerinin İyileştirilmesi Olanakları**, Proje Raporu 1999-9, Yayın No: 32, Kasım, Ankara.
- A. Koç, J. Beghin, F. Fuller, Ş. Aksoy, T. Dölekoğlu, A. Şener, 1999, **Türkiye’de Yağlı Tohumlar Pazarı: Uluslararası Fiyatlar ve Alternatif Politikaların Arz, Talep ve İkame Ürünler Üzerine Etkileri** (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-8, Yayın No: 31, Eylül, Ankara.
- A. Bayaner, 1999, **Çorum İlinde Yumurta Tavukçuluğunun Ekonomik Analizi**, Proje Raporu 1999-7 Yayın No: 23, Haziran, Ankara.
- E. Çakmak, H. Kasnakoğlu, H. Akder, 1999, **Türk Tarımında Destekleme Alımları ve Pazar Girişi Etkileri: Tarımsal Sektör Modeli Analizi**, (İngilizce), Proje Raporu 1999-6 Yayın No: 22, Mayıs, Ankara.
- W. H. Furtan, A. Güzel, G. Karagiannis, A. Bayaner, 1999, **Türkiye’de Tarımsal Araştırmaların Getirisi ve Tarımsal Verimlilik** (İngilizce), Proje Raporu 1999-5, Yayın No: 21, Mayıs, Ankara.
- O. Yurdakul, v.d., 1999, **Türkiye’de Hayvansal Ürünler Arzı ve Yem Talebi: Mevcut Durumun Değerlendirilmesi ve Alternatif Politika Senaryoları** (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-4, Yayın No: 17, Mart, Ankara.
- S. Akgüngör, B. Miran, C. F. Abay, E. Olhan, N.K. Nergis, 1999, **İstanbul, Ankara, ve İzmir İllerinde Tüketicilerin Çevre Dostu Ürünlere Yönelik Potansiyel Talebinin Tahminlenmesi**, Proje Raporu 1999-3, Yayın No: 15, Şubat, Ankara.
- A. Özçelik, A.Turan, H. Tanrıvermiş, 1999, **Türkiye’de Tarımın Pazara Entegrasyonunda Sözleşmeli Tarım ve Bu Modelin Sürdürülebilir Kaynak Kullanımı ile Üretici Geliri Üzerine Etkileri**, Proje Raporu 1999-2, Yayın No: 14, Şubat, Ankara.
- A. Schmitz, E. Çakmak, T. Schmitz and R. Gray, 1999, **Türk Tarımında Devlet Eliyle Ticaret** (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-1, Yayın No: 13 Şubat, Ankara.

• Durum ve Tahmin Raporları

- R. TUNALIOĞLU, P. KARAHOCAGİL, **Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum ve Tahmin:2003-2004**, Durum ve Tahmin:Yayın No:118, Mart, Ankara.
- P.Karahocagil, R.Tunalıoğlu,B.Taşkaya; H.Anaç, “**Turunçgiller Durum ve Tahmin 2003-2004**”, Yayın No: 111, Kasım 2003, Ankara
- T. Dölekoğlu, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin 2003-2004**, Yayın No: 110, Ağustos 2003, Ankara
- C. (Özçiçek) Dölekoğlu, F. Uysal, **Yemelik Kuru Baklagil Durum ve Tahmin 2003-2004**,Yayın No:109 Ağustos, 2003 Ankara
- G. Keskin, F. Pezikoğlu, U. Gül, **Sebze Durum Raporu 2002-Domates**, Yayın No: 108, Temmuz, 2003, Ankara
- İ. Dellal, U.Gül, H. Anaç. 2003. **Buğday Durum ve Tahmin: 2003/2004**, Durum ve Tahmin 2003-2, Yayın No: 99, Ankara.
- R. Tunalıoğlu, P. Karahocagil ve M. Tan, **Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum ve Tahmin:2002-2003**, Durum ve Tahmin:Yayın No:96, Mart, Ankara.
- Y. E. Ertürk, S. Tan, **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 2003**, Durum ve Tahmin 2003-5, Yayın No: 94, Aralık, Ankara.
- S. Tan, Y. E. Ertürk, **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 2003**, Durum ve Tahmin 2003-4, Yayın No: 93, Aralık, Ankara.
- Y. E. Ertürk, S. Tan, **Kümes Hayvanları ve Yumurta Durum ve Tahmin: 2003**, Durum ve Tahmin 2003-1, Yayın No: 92, Aralık, Ankara.
- H. Ege, P. Karahocagil 2002, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2002/2003**, Durum ve tahmin 2002-2, Yayın No: 91, Aralık, Ankara
- T. Özüdoğru, 2002, **Pamuk Durum ve Tahmin: 2002/2003**, Durum ve Tahmin 2002-1, Yayın No:89, Ekim, Ankara.
- İ. Dellal, R. Tunalıoğlu 2002, **Buğday Durum ve Tahmin: 2002/2003**, Durum ve Tahmin 2002-1, Yayın No: 84, Ankara.
- H.Ege, P.Karahocagil 2001, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2001/2002**, Durum ve Tahmin 2001-7, Yayın No: 82, Aralık, Ankara.
- Y.E. Ertürk, S.Tan, **Kümes Hayvanları ve Yumurta Durum ve Tahmin: 2002**, Durum ve Tahmin 2001-6, Yayın No: 81, Kasım, Ankara.
- Y.E. Ertürk, S.Tan, **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 2002**, Durum ve Tahmin 2001-5, Yayın No: 80, Kasım, Ankara.
- Y.E. Ertürk, S.Tan, **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 2002**, Durum ve Tahmin 2001-4, Yayın No: 79, Kasım, Ankara.
- İ. Dellal, 2001, **Buğday Durum ve Tahmin: 2001/2002**, Durum ve Tahmin 2001-3, Yayın No: 74, Eylül, Ankara.
- T. Dölekoğlu, 2001, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 2001/2002**, Durum ve Tahmin 2001-2, Yayın No:73, Ağustos, Ankara.
- T. Özüdoğru, N. Akyıl, 2001, **Pamuk Durum ve Tahmin: 2001/2002**, Durum ve Tahmin 2001-1, Yayın No:58, Eylül, Ankara.
- İ. Dellal, H. Ege, 2000, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2000/2001**, Durum ve Tahmin 2000-2, Yayın No: 48, Aralık, Ankara.
- H. Ege, İ. Dellal, 2000, **Buğday Durum ve Tahmin: 2000/2001**, Durum ve Tahmin 2000-1, Yayın No: 44, Temmuz, Ankara.

- N. Akyıl, 1999, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1999/2000**, Durum ve Tahmin 1999-8, Yayın No: 33, Aralık, Ankara.
- H. Ege, 1999, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 1999/2000**, Durum ve Tahmin 1999-7, Yayın No: 29, Eylül, Ankara.
- Y.E. Ertürk, S. Tan, 1999, **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 1999**, Durum ve Tahmin 1999-6, Yayın No: 28, Ağustos, Ankara.
- S. Tan, Y.E. Ertürk, 1999, **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 1999**, Durum ve Tahmin 1999-5, Yayın No: 26, Ağustos, Ankara.
- O. Aydoğuş, H. Ege, N. Köse, 1999, **Buğday Durum ve Tahmin: 1999/2000**, Durum ve Tahmin 1999-4, Yayın No: 24, Haziran, Ankara.
- H. Ege, Y.E. Ertürk, 1999, **Yemlik Tahıllar Tahmin: 1998/99**, Tahmin 1999-3, Yayın No: 19, Mart, Ankara.
- Ş. Aksoy, A. Şener, 1999, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 1997/98**, Durum ve Tahmin 1999-2, Yayın No: 18, Mart, Ankara.
- N. Akyıl, 1999, **Pamuk Tahmin: 1998/99**, Tahmin 1999-1, Yayın No: 16, Mart, Ankara.
- O. Aydoğuş, H. Ege, Y. E. Ertürk, 1998, **Buğday Tahmin: 1998/99**, Tahmin 1998-5, Aralık, Ankara.
- N. Akyıl, Y.E. Ertürk, 1998, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1998/99**, Durum ve Tahmin 1998-4, Eylül, Ankara.
- H. Ege, Y.E. Ertürk, 1998, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 1998/99**, Durum ve Tahmin 1998-3, Temmuz, Ankara.
- O. Aydoğuş, H. Ege, Y. E. Ertürk, 1998, **Buğday Tahmin: 1998/99**, Tahmin 1998-2, Temmuz, Ankara.
- M. Pınar, N. Akyıl, S. Er ve Y. E. Ertürk, 1998, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1997/98**, Durum ve Tahmin 1998-1, Ocak, Ankara.
- O. Aydoğuş, H. Ege, Y. E. Ertürk ve N. P. Zöğ, 1997, **Buğday Durum ve Tahmin: 1997/98**, Durum ve Tahmin 1997-1, Aralık, Ankara.